

377.201
ก. ๒๖๖๗
๑.๖

ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตพื้นที่ตากจนหนาแน่น จังหวัดอุบลราชธานี

ปริญญาณพนธ์

ของ

สุวิทย์ พรหมทา

30 ต.ค. 2528

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าขั้นสูง

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มกราคม ๒๕๒๘

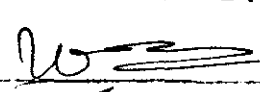
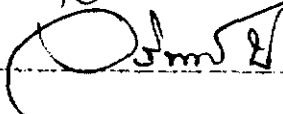
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒ 104767

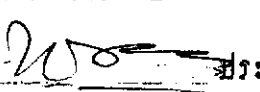
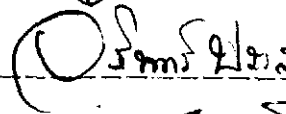
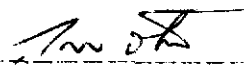
158519

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ใต้พิจารณา
ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

  ประธาน
 กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

  ประธาน
 กรรมการ
 กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ทวีบุรต์ หอมเย็น ในฐานะประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิรินทร์ ประสงค์สม
ในฐานะกรรมการที่ไ้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ปรับปรุงแก้ไขตั้งแต่เริ่มพิมพ์จนสำเร็จ
สมบูรณ์ทุกประการ และอาจารย์กมล ชิโสภา ในฐานะกรรมการแต่งตั้งร่วมสอบปากเปล่า
ที่ไ้กรุณาให้คำแนะนำปรับปรุงเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์สุนทร สุขบุญ อาจารย์มนู ส่งเสริม อาจารย์กองพันธ์
พลแสน อาจารย์พาณิช วงษ์หัวศึก อาจารย์สมพงษ์ บุญชม และ อาจารย์พิสุทธิ์ บัวแย้ม
ที่ไ้ให้ข้อคิดในการสร้างแบบสอบถามและคำแนะนำอันมีค่ายิ่งต่อการวิจัย และขอขอบพระคุณ
ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานีทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามอันเป็นผล
ให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ คุณปริกา อ้วนล้ำ อาจารย์กฤษณ์ ศรีสุกะ อาจารย์ทรัพย์ เนื่ออ่อน
อาจารย์ประยูร แสงพล อาจารย์วัชรินทร์ แสงแก้ว อาจารย์วิมาน วรรณคำ และ
อาจารย์ภิเรก ลากเย็น ที่ไ้ให้กำลังใจและให้คำปรึกษาอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ของผู้วิจัย และขอขอบคุณอาจารย์ศิริพงษ์
พรหมทา ที่ให้ทั้งกำลังใจและกำลังใจทรัพย์ในการทำวิจัยจนสำเร็จจุลวงด้วยก็ทุกประการ

สุวิทย์ พรหมทา

สารบัญ

บทที่		หน้า
๑	บทนำ	๑
	ภูมิหลัง	๑
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	๓
	ความสำคัญของ การศึกษาค้นคว้า	๓
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	๔
	ตัวแปรที่ศึกษา	๔
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	๕
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	๖
๒	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
	การพัฒนาชนบท	๘
	ความสัมพันธ์ของขนาดโรงเรียนและผู้บริหารกับปัญหา	๑๓
	งานการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา	๑๔
	งานบริหารบุคลากร	๑๖
	งานบริหารวิชาการ	๒๔
	งานบริหารอาคารสถานที่	๒๕
	งานบริหารธุรการการเงินและบริการ	๓๔
	งานบริหารกิจการนักเรียน	๔๒
	งานบริหารความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน	๔๗
๓	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	๕๓
	กลุ่มตัวอย่าง	๕๓
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	๕๕

การสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล	๕๕
การตรวจสอบเครื่องมือ	๕๖
การเก็บรวบรวมข้อมูล	๕๖
การจัดกระทำกับข้อมูล	๕๗
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๘
๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๐
สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๐
การวิเคราะห์ข้อมูล	๖๐
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๑
ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐานปัญหาการบริหารงาน ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในก้นมดลูก วิชาการ อาคารสถานที่ การการเงินและบริการ กิจกรรมนักเรียน และค่าความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน	๖๑
ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แยกตามขนาดของโรงเรียน ในก้นมดลูก วิชาการ อาคารสถานที่ การการเงิน และบริการ กิจกรรมนักเรียน และค่าความสัมพันธ์โรงเรียน กับชุมชน	๗๑
ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แยกตามประสบการณ์ในก้นมดลูก วิชาการ อาคารสถานที่ การการเงินและบริการ กิจกรรม- นักเรียน และค่าความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน	๗๔

ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แยกตามการศึกษาในก้นมดลูก วิชาการ อาคารสถานที่ ธุรกิจการเงินและบริการ กิจการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน.....	๔๑
ตอนที่ ๕ การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงาน ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แยกตามขนาดของโรงเรียน ในก้นมดลูก วิชาการ อาคารสถานที่ ธุรกิจการเงินและ บริการ กิจการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน.....	๔๓
ตอนที่ ๖ วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แยกตามประสบการณ์ในก้นมดลูก วิชาการ อาคารสถานที่ ธุรกิจการเงินและบริการ กิจการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน	๔๔
ตอนที่ ๗ วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แยกตามการศึกษาในก้นมดลูก วิชาการ อาคารสถานที่ ธุรกิจการเงินและบริการ กิจการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน	๔๓
๕ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๔๕
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	๔๕
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	๔๕
การวิเคราะห์ข้อมูล	๔๖
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๖
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า	๑๐๒
ข้อเสนอแนะ	๑๑๔

บรรณานุกรม ๑๒๑

ภาคผนวก ๑๓๑

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
๑ กลุ่มอำเภอที่มีความหนาแน่นของปัญหาความยากจนน้อย จังหวัดอุบลราชธานี	๑๐
๒ กลุ่มอำเภอที่มีความหนาแน่นของปัญหาความยากจนปานกลาง จังหวัดอุบลราชธานี	๑๑
๓ กลุ่มอำเภอที่มีความหนาแน่นของปัญหาความยากจนมาก จังหวัดอุบลราชธานี	๑๒
๔ แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยแยกตามอำเภอและจำนวนโรงเรียน	๕๔
๕ คำสถิติพื้นฐานปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แยกเป็นรายคำ	๖๒
๖ คำสถิติพื้นฐานปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เพิ่มเติมจากแบบสอบถามตอนที่ ๓ แยกเป็นรายคำ	๖๓
๗ คำสถิติพื้นฐานปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา คำมูลสาร แยกเป็นรายข้อ	๖๔
๘ คำสถิติพื้นฐานปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา คำวิชาการ แยกเป็นรายข้อ	๖๗
๙ คำสถิติพื้นฐานปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา คำอาคารสถานที่ แยกเป็นรายข้อ	๖๘
๑๐ คำสถิติพื้นฐานปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา คำธุรการการเงินและบริการ แยกเป็นรายข้อ	๗๑
๑๑ คำสถิติพื้นฐานปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา คำกิจกรรมนักเรียน แยกเป็นรายข้อ	๗๓
๑๒ คำสถิติพื้นฐานปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา คำความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน แยกเป็นรายข้อ	๗๕

๑๓	ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แยกตามขนาดของโรงเรียน	๓๗
๑๔	ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แยกตามประเภทการบริหารงาน	๓๘
๑๕	ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แยกตามการศึกษา	๔๑
๑๖	การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา แยกตามขนาดของโรงเรียนในค่านมุลลากร วิชาการ อาคารสถานที่ ชุมการการเงินและบริการ กิจกรรมนักเรียน และความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน	๔๓
๑๗	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ค่านมุลลากร แยกตามขนาดของโรงเรียน	๔๕
๑๘	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ค่านกิจกรรมนักเรียน แยกตามขนาดของโรงเรียน	๔๖
๑๙	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ค่านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน แยกตามขนาดของโรงเรียน	๔๗
๒๐	การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา แยกตามประเภทในค่านมุลลากร วิชาการ อาคารสถานที่ ชุมการการเงินและบริการ กิจกรรมนักเรียน และค่านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน	๔๘
๒๑	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน— มัธยมศึกษา ค่านมุลลากร แยกตามประเภท	๕๑

- ๒๒ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านธุรการการเงินและบริการ แยกตาม
ประสบการณ์ ๘๒
- ๒๓ วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษา แยกตามการศึกษาในชั้นบุคลากร วิชาการ อาคารสถานที่
ธุรการการเงินและบริการ กิจกรรมนักเรียน และด้านความสัมพันธ์
โรงเรียนกับชุมชน ๘๓

บทที่ ๑

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐบาลทุกรัฐบาลที่ผ่านมาให้ความสนใจและเอาใจใส่ในการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการพัฒนาชนบท ในรอบปีสิบปีที่ผ่านมาการพัฒนาชนบทก็ยังไม่หมดสิ้นไป ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญของการพัฒนาชนบทที่ผ่านมาก็คือ ความไม่รู้ของประชาชนในปัญหาพื้นฐานของตนเอง ความไม่รู้ดังกล่าวนี้ทำให้ประชาชนไม่สามารถจะปรับปรุงความเป็นอยู่ของตนเองได้ และตกเป็นฝ่ายยอมรับผลของการพัฒนาที่รัฐบาลเป็นผู้หยิบยื่นให้ตลอดมา ประชาชนโดยทั่วไปมีฐานะยากจน การดำรงชีวิตอยู่ในภาวะต้องชวนชวหาเลี้ยงชีพเพื่อความอยู่รอดของตนเอง และครอบครัว ประกอบกับสภาพของท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นท้องที่ที่ล้าหลังห่างไกลจากความเจริญ และหน่วยบริการของรัฐบาล การคมนาคมไม่สะดวก ยากต่อการสัญจรไปมา สภาพการดังกล่าวทำให้ประชาชนทั่ว ๆ ไปไม่สนใจต่อเหตุการณ์บ้านเมืองและข่าวสารของทางราชการ รวมทั้งไม่รับรู้ในหน้าที่ที่จะต้องพึงปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องต่าง ๆ ในฐานะพลเมืองดี (คณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๒๕๒๒ : ๒๗ - ๓๕)

การศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบเท่านั้นที่จะช่วยบรรเทาปัญหาดังกล่าวได้ เมื่อพิจารณาจากนโยบายของแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๙) จะพบว่า ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศได้กำหนดเป้าหมายพื้นฐานที่ยากจนเป็นนโยบายเร่งด่วน พื้นที่ที่ยากจนดังกล่าวนี้ส่วนใหญ่ได้กำหนดไว้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือตอนบนของประเทศ จากสถิติความยากจนในชนบทภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๒๒ นั้น จะเห็นว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีชาวชนบทยากจนมากที่สุดถึงร้อยละ ๕๒.๓ และมีรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลต่อปีเพียง ๔,๔๕๐ บาทเท่านั้น ซึ่งต่ำกว่ารายได้อิงของประชากรในกรุงเทพมหานครแล้วจะต่างกันมากถึงหกเท่าตัว เพราะรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลต่อปีในกรุงเทพมหานครมีถึง ๓๐,๑๖๐ บาท (เมธี ปิตินานนท์ ๒๕๒๔ : ๓๐) ดังนั้นรัฐบาลจึงได้มองเห็นความสำคัญของเรื่องนี้ และหากจะปล่อยให้สภาพเช่นนี้มีต่อไปแล้ว ในที่สุดย่อมจะ

เป็นบ่อนทำลายความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศอย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้ (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๒๕๒๕ : ๓) รัฐจึงได้กำหนดวงเงินเพื่อการพัฒนาตามแผนพัฒนาชนบทยากจนในช่วงห้าปีรวมทั้งสิ้นเป็นเงิน ๘,๕๘๓.๓๘ ล้านบาท (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๒๕๒๖ : ๑) โดยกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาชนบทไว้ ๒๒ อำเภอและกิ่งอำเภอใน ๓๔ จังหวัดทั่วประเทศ (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการกำหนดพื้นที่เป้าหมายเพื่อพัฒนาชนบท ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๙) พ.ศ. ๒๕๒๔ - ๒๕๒๕ : ๑ - ๑๓) และในสิบเจ็ดจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอุดรธานีเป็นจังหวัดที่มีอัตราความหนาแน่นของปัญหาความยากจนอันด้อยที่สุด คือมีอัตราความหนาแน่นของปัญหาความยากจนร้อยละ ๔๔.๓ และมีรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรเฉลี่ยต่อคนต่อปีเพียง ๒,๒๒๒ บาท (โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์ ๒๕๒๔ : ๒๒๙ - ๒๓๔)

ความพยายามของรัฐบาลในการทุ่มเทพิหารการเพื่อพัฒนาพื้นที่เป้าหมายในเขตพื้นที่ยากจนหนาแน่นจะสำเร็จลุล่วงไปได้ั้น ส่วนราชการต่าง ๆ ย่อมเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งและสิ่งสำคัญเร่งด่วนที่สุดสำหรับหัวหน้าส่วนราชการทั้งหลายก็คือ การตระหนักถึงปัญหาที่ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตนได้เผชิญอยู่ ปัญหาในเขตพื้นที่ยากจนหนาแน่นย่อมคาดหวังได้ว่าระดับความแตกต่างจากพื้นที่อื่นย่อมมีปรากฏอยู่

ในบรรดากลุ่มหัวหน้าส่วนราชการทั้งหลายในเขตพื้นที่ยากจนหนาแน่น ผู้บริหารโรงเรียนย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าหัวหน้าส่วนราชการอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ยากจนหนาแน่น ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนมัธยมมีความสำคัญยิ่งแก่คนหนึ่งในการจัดการศึกษาในระดับโรงเรียน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อชุมชนและกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกระทรวงหนึ่งในสี่กระทรวงหลักในการพัฒนาชนบทตามแผนนี้ (สมาน แสงมลิ ๒๕๒๖ : รายงานโทรทัศน์) ปกติโรงเรียนมัธยมศึกษาในชนบทที่มีปัญหาการบริหารงานอยู่แล้ว เมื่อมีแผนพัฒนาชนบทยากจนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๙) การตระหนักถึงภารกิจและปัญหาที่มีอยู่ย่อมต้องเพิ่มขึ้นและเปลี่ยนแปลงไป ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

เขตพื้นที่ยากจนหนาแน่นย่อมมีแตกต่างไปจากพื้นที่อื่นอย่างแน่นอน สาเหตุหนึ่งมีผลสืบเนื่องมาจากประชากรมีรายได้ต่ำ ผลผลิตทางการเกษตรได้ม้วย ซึ่งทำให้นักเรียนในโรงเรียนเขตพื้นที่ยากจนหนาแน่นดังกล่าวขาดแคลนอาหาร เสื้อผ้า ค่าพาหนะ อุปกรณ์การเรียนและอื่น ๆ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตพื้นที่ยากจนหนาแน่น จังหวัดอุบลราชธานี ย่อมเป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในเรื่องการพัฒนาชนบทได้ในระดับหนึ่ง และจะเป็นแนวทางให้ใคร่มา ซึ่งข้อมูลพื้นฐานอันจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานีด้วย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายไว้สองประการ คือ

๑. ศึกษาระดับของปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตพื้นที่ยากจนหนาแน่น จังหวัดอุบลราชธานี
๒. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตาม

๒.๑ ขนาดของโรงเรียน

๒.๒ ประสิทธิภาพการบริหารงาน

๒.๓ การเคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการวิจัยครั้งนี้ จะช่วยให้ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงปัญหาการบริหารงาน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตพื้นที่ยากจนหนาแน่น เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการแก้ไข ปรับปรุง หรือวางแผนการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กับทั้งจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่ยากจนหนาแน่นในจังหวัดอุบลราชธานีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนได้โดยตรง

ขอบเขตของการศึกษาก่อนหน้า

๑. ขอบเขตของเนื้อหา การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาการบริหารงานของ
ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านต่าง ๆ รวม ๒ ด้าน คือ ปัญหาการบริหารงานบุคลากร
ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่ ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน
ปัญหาการบริหารงานธุรการการเงินและบริหาร และปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์.

โรงเรียนกับชุมชน

๒. กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เป็นผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งสังกัดกรมสามัญศึกษา
ในเขตพื้นที่ภาคจนทมาแน้น จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน ๔๕ โรงเรียน ผู้บริหารจำนวน ๑๓๔ คน

๓. ตัวแปรที่จะศึกษา

๓.๑ ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งจำแนกตาม

๓.๑.๑ ขนาดของโรงเรียนมัธยมศึกษา แบ่งเป็น ๓ ขนาด คือ

ขนาดเล็ก

ขนาดกลาง

ขนาดใหญ่

๓.๑.๒ ประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน แบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ

ประสบการณ์ต่ำกว่า ๖ ปี

ประสบการณ์ระหว่าง ๖ - ๑๐ ปี

ประสบการณ์สูงกว่า ๑๐ ปีขึ้นไป

๓.๑.๓ การได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษา แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

ผู้บริหารที่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษา

ผู้บริหารที่ไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษา

๓.๒ ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
แบ่งเป็น ๒ ด้าน คือ

ปัญหาการบริหารงานบุคลากร

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ

ปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่

ปัญหาการบริหารงานธุรการการเงินและบริการ

ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน

ปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

๑. ปัญหาการบริหาร หมายถึง สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งของการทำงานที่เป็นเหตุให้การทำงานไม่สามารถสนองตอบให้เกิดผลในทางที่ดีได้ทันที ไม่เอื้ออำนวยหรือก่อให้เกิดความยุ่งยากข้อขัดข้องต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งได้แก่ปัญหาค้นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑.๑ ปัญหาการบริหารงานบุคลากร หมายถึง ปัญหาที่เกิดกับการดำเนินการเกี่ยวกับตัวบุคคลไปปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน ได้แก่ การสรรหาบุคลากรเข้าทำงาน การมอบหมายงาน การบำรุงรักษา การพัฒนาบุคลากร การให้สวัสดิการในการทำงาน การพิจารณาความดีความชอบ การปกครองบังคับบัญชา การรักษาวินัยตลอดจนการให้พ้นจากงาน

๑.๒ ปัญหาการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ปัญหาที่เกิดกับการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน อุปกรณ์การสอน การนิเทศการศึกษา การวัดผลประเมินผล และกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการในโรงเรียน

๑.๓ ปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่ หมายถึง ปัญหาที่เกิดกับการดำเนินการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ได้แก่ การจัดหาและปลูกสร้างอาคารสถานที่ การรู้จักใช้อาคารสถานที่ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด การรู้จักดูแลรักษาและตกแต่ง รวมทั้งการจัดบริเวณพักผ่อนหย่อนใจ

๑.๔ ปัญหาการบริหารงานธุรการการเงินและบริการ หมายถึง ปัญหาที่เกิดกับการดำเนินการเกี่ยวกับงานสารบรรณ การเงิน งานวัสดุครุภัณฑ์ และการจัดบริการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในสถานศึกษา และการจัดบริการแก่ชุมชน

๑.๕ ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง ปัญหาที่เกิดกับการดำเนินการที่เกี่ยวกับนักเรียน แต่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น การลงทะเบียนนักเรียน การปฐมนิเทศ การปกครองนักเรียน การรักษาระเบียบวินัย การส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน และการจัดสวัสดิการนักเรียน

๑.๖ ปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน หมายถึง ปัญหาที่เกิดกับการดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับเรื่องการศึกษา การให้ความร่วมมือ การช่วยเหลือประสานงาน การเผยแพร่ข่าวสารและอื่น ๆ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยมุ่งสร้างสรรค์และก่อให้เกิดประโยชน์ในกันต่าง ๆ

๒. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ดำรงตำแหน่งหรือรักษาการในตำแหน่ง ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ และผู้ช่วยผู้อำนวยการที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตพื้นที่ภาคพนาแนม จังหวัดอุบลราชธานี

๓. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และเปิดสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่งถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม หรือถึงมัธยมศึกษาปีที่หก ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ

๔. เขตพื้นที่ภาคพนาแนม หมายถึง พื้นที่อำเภอ กิ่งอำเภอ ของจังหวัดอุบลราชธานี ที่สำนักงานรัฐมนตรีประกาศเป็นพื้นที่เป้าหมายเพื่อพัฒนาชนบท ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๙) พ.ศ. ๒๕๒๕ ฉบับที่ ๒ ลงวันที่ ๒๓ เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๒๕ ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะเขตพื้นที่ภาคพนาแนมมากและปานกลางเท่านั้น ซึ่งมี ๑๔ อำเภอ กับ ๒ กิ่งอำเภอ

๕. ประสิทธิภาพในการบริหารงานโรงเรียน หมายถึง จำนวนปีที่ดำรงตำแหน่งหรือรักษาการในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ

๕.๑ ประสิทธิภาพในการบริหารงานต่ำกว่า ๖ ปี

๕.๒ ประสิทธิภาพในการบริหารงานระหว่าง ๖ - ๑๐ ปี

๕.๓ ประสิทธิภาพในการบริหารงานสูงกว่า ๑๐ ปีขึ้นไป

๖. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยคำนึงถึง ห้องเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง การวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น ๓ ขนาด ตามเกณฑ์คุรุสภา (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา อ้างจาก สงวน สิทธิเดชอรุณ ๒๕๓๓ : ๑๒๗) คือ

- ๖.๑ โรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนที่มีห้องเรียนไม่เกิน ๑๗ ห้อง
- ๖.๒ โรงเรียนขนาดกลาง คือ โรงเรียนที่มีห้องเรียนระหว่าง ๑๘ - ๓๖ ห้อง
- ๖.๓ โรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนที่มีห้องเรียนตั้งแต่ ๓๗ ห้องขึ้นไป

๗. การเคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียน ได้เคยศึกษาวิชาการบริหารการศึกษามาแล้ว โดยไม่รวมถึงการที่เคยได้อบรมเตรียมผู้บริหาร หรืออบรมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรของกรมสามัญศึกษา และการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

- ๗.๑ ผู้บริหารที่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษา
- ๗.๒ ผู้บริหารที่ไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษา

สมมติฐานการศึกษากันทั่ว

- ๑. ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนทุกตำแหน่งอยู่ในเกณฑ์สูง
- ๒. ผู้บริหารโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีปัญหาการบริหารงานแต่ละตำแหน่งแตกต่างกัน
- ๓. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีปัญหาการบริหารงานแต่ละตำแหน่ง

แตกต่างกัน

๔. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เคยได้ศึกษาและไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหาร การศึกษา มีปัญหาการบริหารงานแต่ละตำแหน่งแตกต่างกัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งจะเสนอ เรียงตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

การพัฒนาชนบท

ความสัมพันธ์ของขนาดโรงเรียน และผู้บริหารกับปัญหา

งานบริหารบุคลากร

งานบริหารวิชาการ

งานบริหารอาคารสถานที่

งานบริหารธุรการการเงินและบริหาร

งานบริหารกิจการนักเรียน

งานบริหารความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน

การพัฒนาชนบท

การพัฒนาชนบทไม่ใช่ของใหม่ ทุก ๆ ปีหน่วยราชการและเอกชนเป็นจำนวนมาก ได้ทุ่มเททรัพยากรและกำลังคนจิตใจให้กิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาชนบทกระจายอยู่ทั่วไปใน ระดับต่าง ๆ อย่างไรก็ดีกระบวนการต่าง ๆ ในการพัฒนามักจะออกมาในระบบที่เรียกว่า ระบบโครงการ ซึ่งเป็นระบบที่ประเทศไทยใช้ปฏิบัติกันมาตลอด ทั้งนี้ด้วยเหตุที่ว่า การพัฒนาแบบระบบโครงการเป็นเรื่องง่ายต่อการปฏิบัติ ไม่จำเป็นต้องไปสนใจกับคนอื่นหรือหน่วยงานอื่นว่าเขาจะทำอะไร ไม่จำเป็นต้องไปชักจูงให้คนอื่นเข้าใจหรือเข้าร่วมโครงการของตน ความมุ่งหมายแต่ละโครงการจะขัดแย้งกันหรือรวมกันแล้วเกิดผลอะไรก็ไม่ได้รับการเอาใจใส่ ดังนั้นผลที่เกิดขึ้นกับการพัฒนาชนบทของไทยก็คือ "การขาดพลัง" ในการพัฒนา เพราะไม่มีการจัดโครงการต่าง ๆ ที่สอดคล้องกันลงไปในพื้นที่เดียวกัน และยิ่งไปกว่านั้น ระบบโครงการ

ยังทำให้การประเมินผลเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ ปัญหาประการที่สองก็คือ การที่ชนบทไทย มีความกว้างใหญ่ไพศาล และมีความแตกต่างกันมากทั้งในสภาพภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี เศรษฐกิจ สังคมและ ฯลฯ ความสำคัญในเรื่องนี้จึงอยู่ที่การเข้าด้วยกันอย่างเป็นกระบวนการ ในการร่วมพัฒนาชนบท จึงจะก่อให้เกิดผลสำเร็จได้ แต่การดำเนินการในอดีตเป็นแบบแยกย่อยกันทำ ต่างคนต่างคิดโครงการใหม่ ๆ เพื่อประโยชน์ของตนและหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่ ใ้ก่อให้เกิดการขาดการประสานงานต่าง ๆ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ใ้ก่อให้เกิดการสูญเสียเปล่าในแง่งบประมาณเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งเป็นการซ้ำเติมปัญหาทางงบประมาณขาดดุลของประเทศเป็นอย่างยิ่ง

ปัญหาการพัฒนาชนบทที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ปัญหาการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาชนบท เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องใหม่ได้มีการปฏิบัติกันมาแล้วในอดีต แต่วิธีการปฏิบัตินั้นแยกกันเป็นระดับ ๆ โดยไม่เกี่ยวข้องกัน เช่น ในระดับตำบลก็มีแผนพัฒนาตำบล เมื่อทำแผนเสร็จแล้วก็ไม่ส่งไปให้กรมพัฒนาชุมชน ในระดับอำเภอก็มีแผนพัฒนาอำเภอซึ่งส่งให้กรมการปกครอง ทั้งสองแผนนี้ไม่ได้มีความสัมพันธ์กันเลยทั้ง ๆ ที่ตำบลก็อยู่ในความรับผิดชอบของอำเภอ แต่อำเภอก็ไม่มีอำนาจในการพิจารณาแผนพัฒนาตำบล สำหรับจังหวัดก็มีแผนพัฒนาระดับจังหวัด ซึ่งส่งให้คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด เป็นต้น จะเห็นว่า ต่างฝ่ายต่างทำแผนกันมาเป็นสิบ ๆ ปี แต่ต่างฝ่ายต่างไม่รู้เรื่องของกันและกัน ไม่รู้ว่าอะไรจะเกิดขึ้น ไม่มีระบบการทำแผน และยิ่งไปกว่านั้นการเข้าร่วมของราษฎรก็ไม่ไ้กระตุกเอาใจชัดเจนในระเบียบของทางราชการว่า บทบาทและภารกิจหรือองค์กรของประชาชนคืออะไร (โฆสิต บั่นเปี่ยมรักษ์ ๒๕๒๒ : ๑๘) จากปัญหาที่เกิดขึ้นในชนบทไทยข้างต้น จึงใ้มีการกำหนดแผนพัฒนาชนบทพื้นที่ปากจนขึ้นเป็นแผนเสริมอีกแผนหนึ่งในระยะเวลาของแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ ๕ โดยมีเจตนารมณ์หลักที่จะใ้แผนนี้เข้าสู่พื้นที่ปากจนที่ยังใ้ได้รับการพัฒนาน้อยมากในอดีตเป็นการเฉพาะ และมุ่งเน้นการพัฒนาโดยใ้ความสำคัญแก่ตัวคนในเขตล้าหลังจนกระทั่งสามารถช่วยเหลือตัวเองใ้ได้ในที่สุด โดยรัฐเป็นผู้จัดสรรทรัพยากร ลงใ้ใ้ความสนับสนุนอย่างทั่วถึง ดังนั้น หลักการของแผนพัฒนาชนบทปากจนจึงประกอบด้วย หลักการที่สำคัญ ๕ ประการ คือ

๑. ใ้ความสำคัญแก่พื้นที่ชนบทที่มีสภาพปัญหาความยากจนอยู่มากมาย ตามที่อำเภอและกิ่งอำเภอกำหนดใ้เป็นรายหมู่บ้าน

๒. ทัศนฐานะของประชาชนในพื้นที่ยากจนให้พออยู่พอกิน และได้รับการบริการเบื้องต้นที่จำเป็นเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย และความเป็นอยู่อย่างทั่วถึง

๓. ปรับปรุงให้ประชาชนช่วยเหลือตัวเองได้มากขึ้นตามลำดับ

๔. แก้ไขปัญหาที่ประชาชนเผชิญอยู่ในท้องถิ่น โดยเน้นวิธีการง่าย ๆ ที่ประชาชนทำได้เองและใช้เงินทุนน้อย

๕. ให้ประชาชนมีส่วนแก้ไขปัญหาคงตนเองให้มากที่สุด

ปัญหาในเขตพื้นที่ยากจนหนาแน่นที่เป็นรากเหง้าของความยากจนในชนบทมีอยู่หลายประการ โดยเฉพาะปัญหาหลักอันได้แก่ ความขาดแคลน โรคภัยไข้เจ็บ และความไม่รู้ จากกลุ่มปัญหาสามประการนี้เอง ทำให้พื้นที่ยากจนหนาแน่นมีสภาพและความต้องการแตกต่างไปจากพื้นที่อื่น ๆ พื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมี ๑๗ จังหวัด ๑๔๕ อำเภอ ๒๗ กิ่งอำเภอ ในจำนวนนี้ จังหวัดอุบลราชธานีมีความหนาแน่นของปัญหาความยากจนเป็นอันดับหนึ่ง ลำดับอำเภอที่มีความหนาแน่นของปัญหาความยากจนได้ตั้งตาราง (โพลิต นั้นเป็นมรณภู ๒๕๒๔ : ๒๕๐ - ๒๕๕)

ตาราง ๑. กลุ่มอำเภอที่มีความหนาแน่นของปัญหาความยากจนน้อย* จังหวัดอุบลราชธานี

อำเภอ	พื้นที่นาเฉลี่ย ต่อครอบครัว (ไร่)	อัตราการพึ่ง น่าน้ำฝน (ร้อยละ)	ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม/ไร่)	อัตราความ หนาแน่นของ ปัญหาความ ยากจน(%)
๑. อ.พิบูลมังสาหาร	๒๔.๘	๘๕.๓	๒๔.๐	๓๕.๖

*โดยมีอัตราความหนาแน่นของปัญหาความยากจนต่ำกว่าร้อยละ ๖๐

ตาราง ๒ กลุ่มอำเภอที่มีความหนาแน่นของปัญหาความยากจนปานกลาง^๒ จังหวัดอุบลราชธานี

อำเภอ	พื้นที่นาเฉลี่ย ต่อครอบครัว (ไร่)	อัตราการพึ่ง นํ้าฝน (ร้อยละ)	ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม/ไร่)	อัตราความหนาแน่น ของปัญหา ความยากจน(%)
๑. กิ่ง อ.ตาลชุม	๒๘.๖	๘๔.๐	๑๙.๐	๓๑.๘
๒. อ.วารินชำราบ	๑๘.๘	๓๕.๓	๒๘.๐	๓๐.๘
๓. อ.ม่วงสามสิบ	๒๓.๑	๘๓.๓	๑๙.๐	๒๔.๐
๔. อ.เมือง	๑๓.๑	๘๑.๑	๔๕.๐	๒๕.๘
๕. อ.บุณฑริก	๒๒.๒	๓๙.๓	๓๐.๐	๒๐.๓

^๒ โดยมีอัตราความหนาแน่นของปัญหาความยากจนระหว่างร้อยละ ๒๐ - ๔๐

ตาราง ๓ กลุ่มอำเภอที่มีความหนาแน่นของปัญหาความยากจนมาก^๑ จังหวัดอุบลราชธานี

อำเภอ	พื้นที่นาเฉลี่ย กอบครอบครัว (ไร่)	อัตราการฟุ้ง นํ้าฝน (ร้อยละ)	ผลผลิตเฉลี่ย (กิง/ไร่)	อัตราความหนาแน่น ของปัญหา ความยากจน(%)
๑. อ.โขงเจียม	๑๒.๐	๘๕.๓	๒๙.๐	๙๕.๓
๒. อ.น้ำยืน	๑๕.๐	๗๙.๕	๒๘.๐	๘๒.๑
๓. อ.พนา	๑๖.๘	๙๕.๑	๒๒.๐	๑๐๒.๐
๔. อ.ศรีเมืองใหม่	๑๔.๖	๙๕.๐	๒๓.๐	๑๐๑.๐
๕. อ.เซียงโน	๑๖.๐	๙๖.๓	๒๘.๐	๙๖.๒
๖. อ.ขามเฒ่า	๑๑.๔	๑๐๐.๐	๔๐.๐	๙๕.๓
๗. อ.หัวตะพาน	๑๔.๒	๙๙.๓	๒๕.๐	๙๔.๐
๘. อ.เขมราฐ	๑๖.๖	๙๘.๐	๓๐.๐	๙๒.๓
๙. อ.อำนาจเจริญ	๑๗.๓	๙๑.๖	๒๔.๐	๙๒.๕
๑๐. กิ่ง อ.เสนางคนิคม	๑๘.๘	๙๖.๖	๒๕.๐	๙๒.๓
๑๑. อ.นาจะหลวย	๑๘.๖	๑๐๐.๐	๒๘.๐	๙๑.๓
๑๒. อ.กุสุมาลย์	๑๔.๒	๙๙.๐	๒๘.๐	๘๘.๔
๑๓. อ.เกษตรวิสัย	๒๑.๖	๑๐๐.๐	๒๔.๐	๘๘.๐
๑๔. อ.ตระการพืชผล	๑๖.๕	๘๕.๑	๒๕.๐	๘๓.๙

^๑โดยมีอัตราความหนาแน่นของปัญหาความยากจนมากกว่าร้อยละ ๘๐

ความสัมพันธ์ของขนาดโรงเรียน และผู้บริหารกับปัญหา

การจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาในท้องถิ่นใด ๆ เป็นแรงผลักดันมาจากความต้องการของคนที่อยู่ในชุมชนและสังคมนั้น เมื่อชุมชนและสังคมขยายใหญ่ขึ้น ความต้องการทางการศึกษาก็มีมากขึ้น ทั้งนี้เป็นที่ยอมรับกันว่า การศึกษาจะสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตได้ และโรงเรียนเป็นหน่วยงานทางสังคมที่ให้การศึกษาคือได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยกว่าหน่วยงานหรือสถาบันอื่น เมื่อโรงเรียนขยายขนาดขึ้นตามขนาดของชุมชนและสังคมที่ตั้งอยู่ ปริมาณงานในโรงเรียนย่อมต้องเพิ่มขึ้นด้วย เพราะขนาดของโรงเรียนขึ้นอยู่กับความหนาแน่นของประชาชน ความต้องการ เศรษฐกิจและสังคม (สงวน สิทธิลิขิตอรุณ ๒๕๒๓ : ๑๒๓) ในโรงเรียนที่มีครู และนักเรียนมาก ๆ งานก็ย่อมมากขึ้นเป็นเงาตามตัว และเมื่องานของโรงเรียนขยายตัวออกมากขึ้นทำให้งานล่าช้าและมีความขัดแย้งอยู่บ่อย ๆ (ทิพย์ หันนาสินทร์ ๒๕๒๔ : ๓๕) ลักษณะเช่นนี้ โรงเรียนขนาดใหญ่จึงมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง

ส่วนประสบการณ์ในการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษาถือว่าจะมีผลต่อการทำงาน การป้องกัน และแก้ไขปัญหานั้นคือ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานโรงเรียนมานานหลายปีย่อมเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดีกว่า อีกทั้งประสบการณ์จะเป็นตัวช่วยชี้แนะแนวทางในการป้องกัน ปรับปรุง และแก้ไขปัญหการบริหารงานด้วย และหากผู้บริหารโรงเรียนได้เคยศึกษาวิชาการบริหารการศึกษามาก่อน ย่อมเป็นที่คาดหวังได้แน่ ๆ ว่า การคลี่คลายปัญหาย่อมจะกระทำได้ดีกว่าผู้บริหารที่ไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษามาก่อน เพราะการบริหารนั้นเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีความรู้ให้กว้างในเรื่องทฤษฎี และมีศิลป์หรือเทคนิคในการใช้คน รู้จักนำความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ของบุคลากรมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่มีอยู่จริง การรู้หลักการบริหารจะทำให้ช่วยเป็นแนวทางให้นักบริหารทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อภิวัฒน์ ๓ นคร และคนอื่น ๆ ๒๕๔ : ๒ - ๓)

งานการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

การบริหารงานการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้บริหารมีงานที่จะต้องดำเนินการหลายประการด้วยกัน งานการบริหารเหล่านี้มีผู้จัดแบ่งออกเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะงานบ้าง วิธีดำเนินการบ้าง การแก้ปัญหาบ้างตามแต่ความเห็นของผู้จัดแต่ละคน เช่น ทรงศักดิ์ ศรีภักดิ์ (ทรงศักดิ์ ศรีภักดิ์ ศรีภักดิ์ ๒๕๑๔ : ๓) ได้แบ่งงานการบริหารโรงเรียนที่สำคัญ ๆ ไว้หกด้านด้วยกัน คือ งานหลักสูตรและการสอน งานบริหารบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานงบประมาณและธุรการ และงานความสัมพันธ์กับชุมชน เช่นเดียวกัน วิจิตร วรุตบางกูร และ สุภิญญา วีระกุล (วิจิตร วรุตบางกูร และ สุภิญญา วีระกุล ๒๕๒๓ : ๔๐) เห็นว่างานบริหารโรงเรียนที่ผู้บริหารจะต้องกระทำ แบ่งออกเป็น ๖ ด้าน คือ

๑. งานบริหารวิชาการ
๒. งานบริหารบุคคล
๓. งานบริหารกิจการนักเรียน
๔. งานบริหารอาคารสถานที่
๕. งานบริหารธุรการ
๖. งานบริหารโรงเรียนให้สัมพันธ์กับชุมชน

วิจิตร ศรีสอ้าน และ กณะ (วิจิตร ศรีสอ้าน และคนอื่น ๆ ๒๕๒๖ : ๙๒) ได้แบ่งภารกิจการบริหารงานโรงเรียนออกเป็นห้าภารกิจ คือ งานวิชาการ งานบุคคล งานธุรการและการเงิน งานกิจการนักเรียน และงานความสัมพันธ์กับชุมชน ส่วน กมล วีโสภ (กมล วีโสภ ๒๕๒๕ : ๔๑) ให้ทัศนะว่า การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อให้สามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทั่วไปจะแบ่งเป็นสายงานหลัก ดังนี้ งานวิชาการ งานบุคลากร งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ งานบริการและงานประชาสัมพันธ์

เฟเบอร์ กับ ชีรอน (Faber and Chearon. ๑๙๗๐ : ๒๑๒) ให้ความเห็นว่างานของผู้บริหารโรงเรียนควรแยกออกเป็นแปดประเภท คือ การพัฒนาหลักสูตร การบริหารกิจการนักเรียน งานบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานบริหารบุคลากร งานบริหารอาคารสถานที่ การจัดองค์การและโครงสร้าง งานธุรการและการเงิน การจัด

อำนวยความสะดวกในการเดินทางของนักเรียน ส่วน สมิท และ คณะ (Smith and others. ๑๙๖๑ : ๑๙๐) ได้แบ่งแยกงานที่ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบไว้เป็นอย่าง ๆ โดยเสนอแนะให้ความเห็นของแต่ละงานไว้เป็นร้อยละของการทำงานและความเอาใจใส่ ดังนี้

๑. งานบริหารทั่วไป ประมาณร้อยละ ๕
๒. งานบริหารครูผู้สอนและไม่ใช้ครูผู้สอน ประมาณร้อยละ ๒๐
๓. งานบริหารวิชาการ ประมาณร้อยละ ๔๐
๔. งานบริหารอาคารสถานที่ ประมาณร้อยละ ๕
๕. งานธุรการและการเงิน ประมาณร้อยละ ๕
๖. งานบริการนักเรียน ประมาณร้อยละ ๒๐
๗. งานความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน ประมาณร้อยละ ๕

จากแนวความคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การบริหารงานโรงเรียนนั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการและรับผิดชอบงานหลายประการตามแต่แนวคิดของผู้แบ่งแต่ละคน ซึ่งแตกต่างกันไป จะอย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาแล้วพอสรุปงานการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาออกเป็น ๖ ด้านด้วยกัน คือ

๑. งานบริหารบุคลากร
๒. งานบริหารวิชาการ
๓. งานบริหารอาคารสถานที่
๔. งานบริหารธุรการการเงินและบริการ
๕. งานบริหารกิจการนักเรียน
๖. งานบริหารความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน

งานบริหารบุคลากร

ตามทฤษฎีแล้วองค์การทุกประเภท ถือว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่สองส่วน คือ งาน และ คน หมายความว่า องค์การทุกประเภทจะต้องมีองค์ประกอบคํานงาน ซึ่งได้แก่ การกิจต่าง ๆ ที่จะต้องกระทำแล้ว การจัดระบบงานเพื่อให้สามารถกระทำภารกิจได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต่อองค์ประกอบที่สอง คือ คน หรือ บุคลากร ที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมเพียงพอที่จะปฏิบัติงาน บุคลากรถือว่าเป็นปัจจัยหรือทรัพยากรในการบริหารที่สำคัญยิ่ง เพราะในบรรดาทรัพยากรการบริหารสี่อย่างซึ่งเรียกว่า 4M's อันได้แก่ บุคลากร (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management) นั้น บุคลากรได้รับการพิจารณาว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ทั้งนี้เพราะบุคคลเป็นผู้จัดหาและใช้ทรัพยากรการบริหารอื่น ๆ (วิจิตร ศรีสอน ๒๕๒๕ : ๖) เช่นเดียวกัน สมพงษ์ เหมสมัน (สมพงษ์ เหมสมัน ๒๕๓๓ : ๑๗๒) ได้ให้ทัศนะในเรื่องนี้ไว้ก่อนว่า ในบรรดาปัจจัยการบริหารทั้งสี่ คน มีความสำคัญเป็นเอก ทั้งนี้เพราะทรัพยากรบุคคลนั้นนอกจากจะมีความสำคัญในขั้นตอนของกระบวนการบริหารซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนที่สำคัญห้าประการ คือ การวางแผนงาน การจัดองค์การ การจัดเกี่ยวกับบุคคล การประสานงาน และการควบคุมงานแล้ว คนยังสำคัญยิ่งกว่าเงินและสิ่งของมากมายนัก เพราะถ้าคนมีความสามารถแล้วทุกสิ่งทุกอย่างจะสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดีและรวดเร็ว

สำหรับความหมายของการบริหารงานบุคคลนั้นมีผู้ให้ไว้แตกต่างกันบ้างเหมือนกันบ้าง เช่น สุกิจ จุลลະนันท์ (สุกิจ จุลลະนันท์ ๒๕๑๔ : ๓) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารบุคลากรเป็นกระบวนการวางนโยบาย การวางโครงการ ระเบียบ และวิธีดำเนินการเกี่ยวกับบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในองค์การใดองค์การหนึ่ง เพื่อใช้ประโยชน์และบำรุงรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพและปริมาณเพียงพอ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ ส่วน วิทยุโธ สาร (วิทยุโธ สาร ๒๕๑๕ : ๑๕๕) ให้ความหมายการบริหารงานบุคคลว่า เป็นการใช้คนให้ทำงานให้ได้ผลมากที่สุด โดยใช้เวลาน้อยที่สุด และสิ้นเปลืองเงินและวัสดุในการทำงานนั้น ๆ น้อยที่สุด ในขณะที่เดียวกันคนที่เราใช้นั้นมีความสุข มีความพอใจที่จะให้ผู้บริหารใช้ พอใจที่จะทำงานตามที่ผู้บริหารต้องการ

ฟลิปโป (Flippo, ๑๙๙๑ : ๔ - ๗) ให้คำจำกัดความว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง การวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยการ การควบคุมเกี่ยวกับการสรรหา การพัฒนาอัตราเงินเดือนและค่าตอบแทน ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และการทำนุบำรุงรักษาไว้ซึ่งบุคลากรขององค์การ เพื่อบรรลุถึงจุดประสงค์ขององค์การ

นีโกร (Nigro, ๑๙๙๓ : ๓๗) อธิบายว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึงศิลปะ ในการเลือกสรรคนใหม่ และใช้คนเก่าในลักษณะที่ให้ได้ผลงานและบริการจากการปฏิบัติงาน ของบุคลากร เหล่านั้นให้มากที่สุดทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพ

จากความหมายของหลาย ๆ ท่านที่กล่าวมาแล้ว การบริหารงานบุคคลมีความหมาย กว้างไกล แต่พอสรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคลเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการเลือกสรรคนใหม่ การใช้คนเก่าและคนใหม่ที่ได้มาในลักษณะที่ให้ได้ผลมากที่สุด สั้นเปลือกน้อยที่สุดในขณะที่ คนถูกใช้มีความสุขและพอใจที่จะให้บริการ

งานบริหารบุคลากรมีขอบเขตกว้าง วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร และ สุทธิญา ธีระกุล (วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร และ สุทธิญา ธีระกุล ๒๕๒๑ : ๔๕) กล่าวถึง ขอบข่ายของการบริหารงานบุคคล ในโรงเรียนว่ามีอยู่สี่ประการ คือ

๑. การจัดหาบุคลากร (Hiring) เป็นกระบวนการตั้งแต่การแสวงหา การคัดเลือก และการบรรจุเข้าทำงาน

๒. การจัดบุคลากร (Personnel Managemont) เป็นการจัดการเพื่อให้บุคลากร ทำงานด้วยความพอใจ ซึ่งได้แก่ การจัดวางตัวบุคลากรเข้าทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ รวมทั้ง การประเมินผลงานด้วย

๓. การพัฒนาบุคลากร (Personnel Development) ได้แก่ การส่งเสริม ให้บุคลากรมีความก้าวหน้าทั้งด้านเศรษฐกิจ การงาน ความรู้ และทักษะในการทำงาน

๔. การให้พ้นจากงาน (Withdrawal) ได้แก่ การจัดสวัสดิการและการรักษา สุขภาพจิตของบุคลากรที่พ้นจากหน้าที่ด้วยเหตุต่าง ๆ

ส่วน วิลาศ สิงหวิชัย (วิลาศ สิงหวิชัย ๒๕๒๕ : ๕๓ - ๕๖) ได้สรุปขอบเขต ของกระบวนการบริหารงานบุคคลในปัจจุบันว่าครอบคลุมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ คือ

การวางแผนกำลังคน การกำหนดค่าแห่งและอัตราเงินเดือน การสรรหาและเลือกสรรบุคลากร
เข้ารับราชการ การบรรจุแต่งตั้ง การโอนการย้าย การประเมินผลการปฏิบัติงาน การฝึกอบรม
และการพัฒนาข้าราชการ การดำเนินการเรื่องวินัย การออกจากราชการ และการจัดสวัสดิการ

ส่วน ปรัช (Beach. ๑๙๙๕ : ๙๘ - ๑๐) ได้กำหนดขอบข่ายหรือกิจกรรม

เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลไว้ ดังนี้

๑. การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน
๒. การจัดปฐมนิเทศแก่บุคลากรที่เข้ามาใหม่
๓. การฝึกอบรม
๔. การสร้างภาวะผู้นำขึ้นในตัวบุคคล
๕. การประเมินผลการปฏิบัติงาน
๖. การฝึกงานและการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง
๗. การให้คำแนะนำแก่การปฏิบัติงาน
๘. การให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้มีอำนาจในการ เงินเดือน เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง

การโอนการย้าย และการให้ออกจากงาน

๙. การทำกฎระเบียบต่าง ๆ ออกมาใช้และดูแลให้เป็นไปตามกฎระเบียบนั้น
๑๐. การแจ้งและชี้แจงนโยบายการปฏิบัติงานให้แก่บุคคลผู้ปฏิบัติงานทราบ
๑๑. การเสนอข้อคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานให้ยังกับบัญชาชั้นสูงทราบ
๑๒. การสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคคลผู้ปฏิบัติงาน
๑๓. การจัดสวัสดิการ และหลักประกันในการทำงาน

จะเห็นได้ว่างานการบริหารบุคลากรนั้นขั้นตอนการปฏิบัติมีหลายขั้นตอน ซึ่งในโรงเรียน
ระดับมัธยมศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ทุกขั้นตอน จะมีบ้างที่โรงเรียนมีส่วนร่วมขั้นตอนข้างน้อย
คือ ขั้นตอนการสรรหาบุคลากร ซึ่งได้แก่ การประกาศรับสมัคร การสอบ การบรรจุและ
แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งเป็นงานระดับจังหวัดหรือระดับกรม นอกนั้นเป็นขั้นตอนการใช้
การพัฒนา และการดูแลรักษาตัวอยู่ในความรับผิดชอบของครูใหญ่ทั้งสิ้น (สุภะสิทธิ์ กริพพล
และ กส่า ทองขาว ๒๕๒๔ : ๑๔๔ - ๑๖๑)

การบริหารบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษาจะบรรลุเป้าหมายหรือมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับเทคนิคการบริหาร การรู้จักใช้ศิลปะกับคนของผู้บริหารโรงเรียน และการให้ความร่วมมือของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเป็นสำคัญ

สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้บริหาร หรือกระบวนการบริหาร หรือการปฏิบัติงานในการบริหารงานบุคลากร ย่อมมีเกิดขึ้นไม่มีที่สิ้นสุดเพราะบุคคลเป็นสิ่งมีชีวิตย่อมมีความต้องการอยู่เสมอจึงก่อให้เกิดปัญหาอยู่เนื่อง ๆ และอีกทั้งบุคคลมีความแตกต่างกันจึงมีมากปัญหาตามมา จันโททัย กลีบเมฆ (จันโททัย กลีบเมฆ ๒๕๒๔ : ๖) ได้สรุปปัญหาที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนไว้ คือ

๑. ปัญหาเกี่ยวกับการบรรจุแต่งตั้ง
 - ๑.๑ เมื่อตั้งอัตราใหม่แล้วไม่มีผู้สมัครสอบ ทำให้โรงเรียนนั้นขาดอัตรากำลัง
 - ๑.๒ ครูสละสิทธิ์ด้วยสาเหตุที่ว่า โรงเรียนอยู่ในท้องถิ่นที่การคมนาคม ห่างไกล จากความเจริญ และมีสภาพไม่ปลอดภัยต่อสวัสดิภาพโดยเฉพาะครูสตรี
 - ๑.๓ ครูสละตำแหน่งด้วยสาเหตุไปสอบบรรจุได้ที่อื่น หรือถึงแก่กรรม
 - ๑.๔ การบรรจุครูแทนครูที่ลาออกไปนั้นล่าช้ามาก อันเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ และผู้บริหารงานระดับต่าง ๆ ไม่ได้ติดตามงานในกรณีที่ครูลาออก หรือสละสิทธิ์
๒. ปัญหาการขอย้ายประจำปี
 - ๒.๑ ครูในท้องถิ่นที่การจะขอย้ายมาในท้องถิ่นที่เจริญด้วยกับหมด
 - ๒.๒ ครูขอย้ายไม่เป็นไปตามระเบียบและขั้นตอนการขอย้าย
 - ๒.๓ เมื่อครูที่ขอย้ายแล้วไม่ได้ย้าย ก็เกิดการวิ่งเต้นกับผู้อำมาตยาช่วยราชการ
๓. ปัญหาการขอย้ายติดตามสามี
 - ๓.๑ ครูบรรจุไม่ครบปีก็ขอย้ายตามสามี หรือกลับภูมิลำเนาเดิม
 - ๓.๒ ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะขอช่วยราชการทำให้เสียอัตรา
๔. ปัญหาครูช่วยราชการ
 - ๔.๑ ครูช่วยราชการในโรงเรียนที่อยู่ในท้องถิ่นเจริญ
 - ๔.๒ ไม่ยอมบรรจุตำแหน่งในโรงเรียนที่ไกลออกไป หรือโรงเรียนที่ไกลจาก

๔.๓ มีคำแต่งตั้งให้แต่ไม่ยอมบรรจุ อันเกี่ยวเนื่องมาจากข้อ ๔(๒) จึงขอเสนอ
แบบช่วยราชการ

๕. ปัญหาการทำงานของคณะครูที่เฉื่อยชา และหย่อนยานต่อระเบียบวินัย

โดยมากเป็นโรงเรียนที่อยู่ในท้องถิ่นกันดาร ซึ่งเกิดปัญหาค้นการไปทำงานสาย
หรือไปช้าหรือไม่ทันในวันจันทร์ และกลับก่อนเลิกเรียนในวันศุกร์ เพราะต้องกลับบ้านที่อยู่ในเมือง

ปัญหาการบริหารงานบุคลากรจากการวิจัยทดลองของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ พบว่า ปัญหาการบริหารงานมีดังนี้

๑. การมอบอำนาจบุคลากรไม่เพียงพอ
๒. บุคลากรไม่เหมาะสมกับงานที่จะมอบให้ทำ
๓. ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก
๔. ครูขาดขวัญและกำลังใจที่จะปฏิบัติงาน
๕. การใช้สิทธิพิเศษในการรับความดีความชอบ
๖. ระบบการหมุนเวียนขอความดีความชอบ
๗. อัตราของการศึกษาต่อมีน้อย
๘. การศึกษาต่อภาคค่ำกระทบกระเทือนต่อการเรียนของเด็ก
๙. สวัสดิการไม่ดีพอ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ๒๕๒๑ : ๑๓)

สุวัตร กิลปอนันต์ และ วิจิตร ศรีสอาน (สุวัตร กิลปอนันต์ และ วิจิตร ศรีสอาน
๒๕๒๕ : ๑๐๔) ได้กล่าวถึงลักษณะการบริหารงานบุคคลทางการศึกษาในปัจจุบันที่เป็นปัญหาว่า
มีสามประการ คือ

๑. ขาดเอกภาพ คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในฐานะที่เป็นวิชาชีพเดียวกัน
เพราะต้องขึ้นอยู่กับองค์การกลางบริหารงานบุคคลหลายองค์การ ได้แก่ ก.ช. ก.ค. ก.ก.
และ ก.ท.

๒. การมีองค์การบริหารบุคคลหลายองค์การทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำและลักลั่นกัน
ทั้งในระหว่างบุคลากรทางด้านการศึกษาคับกัน และด้านอื่น

๓. เป็นอุปสรรคสำหรับการหมุนเวียน ย้าย โอนบุคลากร เพราะการอยู่ทาง
องค์การกลางการบริหารงานบุคคลจะต้องได้รับการพิจารณา เพียบตำแหน่ง เงินเดือนเสียก่อน

ไม่อาจดำเนินการได้รวดเร็วและคล่องตัวเหมือนกับบุคลากรที่อยู่ในสังกัดองค์การกลาง
บริหารงานบุคคลเดียวกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เห็นว่าตรงกับกรวิจัยครั้งนี้ ทั้งในประเทศ และ
ต่างประเทศ มีดังนี้

งานวิจัยของ วิรัตน์ กิริยบูรณ์ (วิรัตน์ กิริยบูรณ์ ๒๕๑๘ : ๕๘) ที่ศึกษาเรื่อง
การศึกษาสมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา ๑๑
พบว่า สมรรถภาพในการบริหารบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมที่ครูใหญ่มีสมรรถภาพ
ค่อนข้างสูง คือ การส่งเสริมให้ครูศึกษาต่อ และเปิดโอกาสให้ครูได้ใช้ความสามารถช่วยงาน
โรงเรียนอย่างเต็มที่ พฤติกรรมที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก คือ การให้มีคณะกรรมการร่วมพิจารณา
ความดีความชอบของครูในแต่ละปี ส่วนการจัดปฐมนิเทศครูบรรจุใหม่ก็ยังทำน้อยไป

อภิรักษ์ พาหะมาก (อภิรักษ์ พาหะมาก ๒๕๑๘ : ๑๒๘) วิจัยพบว่า ปัญหา
ที่เกิดจากการสรรหาและการคัดเลือกครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จากเกณฑ์และวิธีการที่ใช้อยู่
ปรากฏว่า ปัญหาที่ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ การที่โรงเรียน
ได้ครูไม่ตรงตามสาขาวิชาที่ทางโรงเรียนต้องการ กับปัญหาที่ผู้บริหารโรงเรียนที่ต้องการครู
ไม่ค่อยมีโอกาสดำเนินการสรรหา และคัดเลือกครู ส่วน มัย สุขเอี่ยม (มัย สุขเอี่ยม
๒๕๒๒ : ๘๐) วิจัยเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารโรงเรียนและครูตอบหาทการบริหารบุคลากร
ของกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากงานชิ้นนี้ คือ การจัดหาบุคลากร การจัดบุคลากร การพัฒนา
บุคลากร และการให้ทุนจากงาน พบว่า ที่เป็นปัญหาอยู่ในระดับสูงคือ การเลื่อนระดับ
การเลื่อนตำแหน่งยังใช้ระบบบรรดาระบบพวกมากกว่าความรู้ความสามารถ ส่วน

นพมาศ วงศ์โสภ (นพมาศ วงศ์โสภ ๒๕๒๕ : ๑๓๐) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคใน
การพัฒนาบุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษา คือ โรงเรียนไม่มีการประเมินกิจกรรมการพัฒนาครู
อาจารย์ ไม่สำรวจปัญหาของครูอาจารย์เพื่อหาวิธีที่เหมาะสม และงานวิจัยที่ใกล้เคียง
กันคืองานวิจัยของ สุรัชย์ ชินโย (สุรัชย์ ชินโย ๒๕๑๘ : ๓๔) กับ ทองขาว โคตรโยธา
(ทองขาว โคตรโยธา ๒๕๒๑ : ๑๕๑) ที่ทำการวิจัย งานการบริหารการศึกษาของ

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา ๑๐ และ ๑๑ ตามลำดับ พบปัญหาสรุปได้ดังนี้

๑. ผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกบุคลากรตามที่โรงเรียนต้องการน้อย ทำให้การจัดแบ่งงานไม่เหมาะสม ขาดประสิทธิภาพประสิทธิผล

๒. ปัญหาเกี่ยวกับการพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง

๓. ปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิการไม่ดีและไม่พอ เช่น บ้านพัก

๔. ปัญหาการย้ายการโอนซึ่งสืบเนื่องมาจากข้อสาม

นอกจากนี้ สุรชัย จินโย ยังเห็นแตกต่างเพิ่มเติมไปอีกว่า ปัญหาครูรุ่นใหม่มีวุฒิ แต่ขาดความเป็นครู ไม่เอาใจใส่ต่อการสอนเท่าที่ควร เข้าห้องเรียนช้า ไม่ยอมรับระเบียบของโรงเรียน ทัดคนที่ไม่ดีต่อผู้บริหาร

สำหรับการวิจัยในต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากประเทศอเมริกา นั้น เนื่องจากลักษณะโครงสร้างการบริหารการศึกษาและระดับความก้าวหน้าในเชิงการบริหารของประเทศแตกต่างไปจากประเทศไทย อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจประเด็นการวิจัยในรอบห้าปีที่ผ่านมา ได้พบประเด็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร ดังนี้

เอแดร์ (Adair, ๑๙๘๒ : ๔๖๔๕ - A) ได้ศึกษาทัศนะของครูใหญ่ โรงเรียนมัธยมศึกษาในมลรัฐไอโอวาในประเด็นเกี่ยวกับความสำคัญของการกิจ และความชำนาญที่ใช้อยู่กับการปฏิบัติงาน ๆ ผลการวิจัยที่สำคัญ ปรากฏ ดังนี้

๑. ครูใหญ่ส่วนมากมีความชำนาญเป็นพิเศษในการจัดการกับปัญหาอาคารสถานที่ การประเมินผลงาน การประชุมครู การเป็นประธาน

๒. ประสบการณ์การเป็นครูใหญ่ และขนาดของโรงเรียนไม่เป็นตัวแปรที่ส่งผลในระบับนัยสำคัญกับความชำนาญเป็นพิเศษในการจัดการกับปัญหาใด ๆ

เอแดร์ยังให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมไว้ ดังนี้

๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมผู้บริหารโรงเรียน ต้องพิจารณาประสบการณ์การเป็นครูใหญ่ และขนาดของโรงเรียนให้เป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับการพัฒนาโครงการฝึกอบรม

๒. หลักสูตรการฝึกอบรมจะต้องเน้นหนักในเรื่องภารกิจที่สำคัญในการพัฒนาของ
ผู้บริหารโรงเรียน และความชำนาญที่จำเป็นสำหรับการจัดการกับภารกิจนั้น ๆ

อีกลอฟ (Egloff. ๑๙๘๒ : ๓๑๓ - A) ได้ศึกษาถึงการขยายหน้าที่การงาน
ของบุคลากรในโรงเรียนเพื่อไปสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ได้แก่ การมอบหมาย
หน้าที่ของบุคลากรฝ่ายประจำและฝ่ายชั่วคราว ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ฝ่ายนี้เทศ
กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารการศึกษาในท้องถิ่นเมืองเจเนส รัฐมิชิแกน สรุปให้เห็นความต้องการ
อันเป็นปัญหา เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลโดยโรงเรียนในท้องถิ่นต้องการความช่วยเหลือ
ในเรื่องต่อไปนี้ คือ กระบวนการจัดทำผังคน กระบวนการรวมอำนาจต่อรอง กระบวนการ
ความยุติธรรมในองค์กร กระบวนการปฐมนิเทศ กระบวนการประเมินผล และกระบวนการ
ปฏิบัติงานทั่ว ๆ ไป

จะเห็นได้ว่าประเด็นที่ยกมาข้างต้นนี้ เป็นการวิจัยในระดับคิดถึงแนวทางปรับปรุง
ประสิทธิภาพการบริหาร งานมากกว่าการแสวงหาส่วนที่เป็นปัญหา ทั้งนี้เนื่องจากระดับ
ความแตกต่างดังที่กล่าวมาแล้ว

หากที่ใดศึกษา มา พอสรุปปัญหาการบริหารงานบุคลากรที่เกิดขึ้นได้ ดังนี้

๑. ผู้บริหารส่วนมากไม่มีโอกาสและส่วนร่วมในการคัดเลือกบุคลากร
๒. ปัญหา เกี่ยวกับการพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง
๓. ปัญหา เกี่ยวกับการสวัสดิการไม่ดีพอ
๔. ปัญหา เกี่ยวกับการย้ายการโอน และครูไปช่วยราชการ
๕. ปัญหา เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร
๖. ปัญหาขาดแคลนบุคลากร
๗. ปัญหา เรื่องวินัยของบุคลากร

งานบริหารวิชาการ

~~*~~การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจการทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการสอนให้ได้ดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด ผู้บริหารการศึกษาหรือครูใหญ่ทุกคนควรจะได้รับนิคมอบในฐานะเป็นผู้นำของครูในค่านวิชากร เป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของโรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในค่านวิชากร (วิทยุ สาธิต ๒๕๑๕ : ๓๒๒) เรื่องนี้ ชารี มดีไกร (ชารี มดีไกร ๒๕๒๕ : ๒๕ - ๒๖) ให้ทัศนะว่า การบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลักของโรงเรียน ค่านิยมของสังคมที่ว่า โรงเรียนนั้นโรงเรียนนี้ดีเกิน ความดีเกินนั้นสืบเนื่องมาจากโรงเรียนจัดบริหารงานวิชาการ ประสบผลสำเร็จ สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนปรากฏชัด ไม่ว่าจะสอบเพื่อการศึกษาต่อ หรือสอบเข้าแข่งขันเพื่อรับทุนก็สามารถบรรลุผลที่ตั้งไว้เสมอ อาจกล่าวได้ว่ามาตรฐานทางวิชาการแต่ละโรงเรียน เป็นเครื่องแสดงเกณฑ์วัดว่าการบริหารค่านอื่น ๆ ของโรงเรียน

ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องให้ความสนใจ เอาใจใส่ และต้องมีความรู้ในการบริหารงาน ค่านนี้เป็นอย่างค่าน งานวิชาการเป็นงานที่มีขอบเขตกว้าง ครอบคลุมและสัมพันธ์กับกิจกรรมของงานค่านอื่น ๆ เกือบทุกเรื่อง ดังนั้นจึงมีผู้จำแนกและให้ขอบเขตไว้แตกต่างกัน เช่น มินลือ พฤษวัน (มินลือ พฤษวัน ๒๕๒๒ : ๑๕๕ - ๑๕๖) จำแนกงานวิชาการ คือ งานซึ่งเริ่มตั้งแต่รับเด็กเข้าเรียน การจัดครูเข้าประจำชั้นประจำวิชา การจัดการการสอน การเตรียมงานก่อนเปิดเรียน การจัดบริการค่านวัสดุหลักผู้ครู เช่น โครงการสอน ประมวลการสอน แบบเรียน ระเบียบวิธีวัดผล สมุดประจำชั้น การจัดบริการห้องสมุด ตำราเรียนหรือหนังสืออ้างอิงทั้งของครูและของนักเรียน การจัดบริการสำหรับวัสดุการสอน ให้ครูสามารถใช้อุปกรณ์การสอนได้สะดวก และการจัดทำโครงการวัดผลไว้ตลอดปี

ส่วน ชารี มดีไกร (ชารี มดีไกร ๒๕๒๕ : ๒๕ - ๒๖) ให้ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ โดยประมวลเป็นหัวข้อสำคัญ ๆ ไว้ ดังนี้

๑. วัตถุประสงค์ นโยบาย และวิธีการบริหาร
๒. หลักสูตรและประมวลการสอน
๓. การการสอน

๔. อุปกรณ์การศึกษา
๕. แบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบ
๖. การแบ่งหมวักเรียน
๗. การนิเทศการสอน
๘. การจัดห้องสมุด
๙. การวัดผลและประเมินผล

งานนิเทศการสอนเป็นงานที่สำคัญมากงานหนึ่งของงานวิชาการในโรงเรียน เป็น การส่งเสริมให้ครูเจริญก้าวหน้าทางวิชาชีพ ช่วยให้การดำเนินงานของครูดีขึ้น ช่วยให้วิธีการสอน วัสดุที่จะนำมาใช้ประกอบการสอน การจัดโรงเรียน และการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ สูงขึ้น สุทธิยา ชีระกุล กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และ วิจิตร (ชีระกุล) วรุตบางกูร (สุทธิยา ชีระกุล กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และ วิจิตร (ชีระกุล) วรุตบางกูร ๒๕๒๔ : ๑๑ - ๑๒) เห็นว่า ปัญหาต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ตามโรงเรียนทั่ว ๆ ไปซึ่งท้าทายงานนิเทศอยู่ เป็นอันมาก ได้แก่

๑. วิธีสอนและพฤติกรรมการสอนของครูส่วนใหญ่ยังไม่เปลี่ยนแปลง แม้จะมีงาน นิเทศการศึกษามานาน
๒. จำนวนครูใหม่มีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งบุคคลเหล่านี้ต้องการความช่วยเหลือ เป็นอย่างมากในระยะเริ่มแรกของการสอน
๓. จำนวนครูที่ขาดคุณวุฒิและความรู้ความสามารถในการสอนยังมีอยู่มาก
๔. มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่ทั้งในระดับประถมและมัธยม ตั้งแต่ปี ๒๕๒๑ และ ๒๕๒๔ เป็นต้นมา ทำให้ต้องปรับปรุงวิธีสอนของครูทั่วราชอาณาจักร
๕. แม้ครูที่มีความรู้และประสบการณ์ในการสอนมาแล้ว ในบางโอกาสก็ยังมีปัญหา ที่ต้องการความช่วยเหลืออยู่เหมือนกัน ปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวถึงนั้นเมื่อเกิดขึ้นในโรงเรียน จึงจำเป็นต้องมีการนิเทศการศึกษา เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น และได้ผล ตามจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

งานวิชาการนั้นเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม หรือการดำเนินงานของหลาย ๆ ด้าน เมื่อเกิดปัญหาจึงเกี่ยวเนื่องกันไปถึงงานอื่นด้วย จากรายงานการสัมมนาของกรมสามัญศึกษา เมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๒๒ พบปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาหลายด้าน เช่น ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร โครงการสอน ประมวลการสอนและคู่มือครู ครูสอนโดยยึดแบบเรียนเป็นหลักแต่เพียงอย่างเดียว โรงเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามหลักสูตรได้ในบางเรื่อง เช่น การใช้สถานประกอบการในวิชาทำงานและอาชีพ ปัญหาเรื่องการสอน เช่น ครูไม่ปรับปรุงวิธีการสอน การใช้อุปกรณ์การสอนไม่เต็มเวลาเต็มหลักสูตร ครูสอนแล้วไม่ติดตามผลงาน และครูขาดเทคนิคในการสอนใหม่ ๆ ปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลการเรียนการสอน เช่น ครูขาดความรู้ในวิธีการวัดผล ขาดอัตราเจ้าหน้าที่ทะเบียนวัดผล ข้อสอบยังไม่มีคุณภาพพอ ปัญหาเกี่ยวกับการแนะแนว เช่น โรงเรียนบางแห่งไม่มีอัตราครูแนะแนว บางแห่งมีอัตราแต่ไม่มีตัวบุคคล ผู้บริหารไม่สามารถส่งเสริมการแนะแนวได้เต็มที่ ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน เช่น โรงเรียนบางแห่งขาดอุปกรณ์การสอน ครูใช้อุปกรณ์การสอนไม่เป็น ขาดเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการใช้อุปกรณ์ โรงเรียนไม่มีแผนการใช้อุปกรณ์ร่วมกัน และขาดที่เก็บอุปกรณ์โดยเฉพาะ (กรมสามัญศึกษา ๒๕๒๒ : ๑๕๑ - ๑๖๒) X

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ มีดังนี้

งานวิจัยของ วิรัตน์ ศิริบุรณ (วิรัตน์ ศิริบุรณ ๒๕๑๔ : ๔๙) ที่ศึกษาสมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา ๑๑ พบว่า พฤติกรรมการบริหารที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ คือ การจัดบริการนิเทศการสอนรายวิชาต่าง ๆ การส่งเสริมให้ครูค้นคว้าทดลองวิธีการสอนใหม่ ๆ การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยาย หรือให้ครูในโรงเรียนแลกเปลี่ยนกันเป็นบรรยายทางวิชาการในที่ประชุมนักเรียน การประชุมประเมินผลโดยนำเอาคะแนนนักเรียนมาวิเคราะห์เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนต่อไป และในงานวิจัยของ นิพนธ์ รอดภัย (นิพนธ์ รอดภัย ๒๕๑๔ : บทคัดย่อ) พบว่า ส่วนที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่เกิดจากโครงสร้างและกระบวนการบริหารวิชาการ โดยส่วนรวมที่เป็นปัญหามีในระดับมาก มีสาเหตุมาจาก ผู้บริหารวิชาการยังขาดความรู้

และประสิทธิภาพในงานวิชาการทำให้ไม่สามารถควบคุมและให้การนิเทศงานวิชาการให้แก่ครู
อาจารย์ได้ก็พอ และให้ความสนใจในงานค่านี้น้อย การบริหารงานยังขาดการกระจายอำนาจ
และประสานงานระหว่างผู้บริหารและครูอาจารย์ ทำให้ครูอาจารย์ขาดความจริงจังในการให้
ความร่วมมือในการปฏิบัติงานและแก้ปัญหาอย่างจริงจัง นอกจากนี้โรงเรียนยังไม่ได้รับ
ความร่วมมือจากชุมชนเท่าที่ควร ส่วน ประกาศ เข้มกลาง (ประกาศ เข้มกลาง ๒๕๒๕ :
บทคัดย่อ) พบว่า อุปสรรคและปัญหาของงานวิชาการ ได้แก่ ขาดความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ เอกสารประกอบการใช้หลักสูตรไม่เพียงพอและหาซื้อได้ยากไม่ทันกำหนด
งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดความรับผิดชอบในการสอน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการไม่มีอำนาจ
ในการควบคุมการเรียนการสอน การจัดอบรมครูทางวิชาการทำได้น้อย ครูยังใช้วิธีการสอน
แบบเดิม ระเบียบการประเมินผลไม่ชัดเจนเปลี่ยนแปลงบ่อย ขาดการนิเทศวิชาการ ครู
ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่มีในหลักสูตร

การวิจัยของ นพชัย ฐัชรรม (นพชัย ฐัชรรม ๒๕๒๓ : ๙๒) วิกรม กมลสุโกศล
(วิกรม กมลสุโกศล ๒๕๒๐ : ๖๒ - ๖๓) อภิเรก รัตนชัยญา (อภิเรก รัตนชัยญา
๒๕๒๐ : ๔๔ - ๔๖) สุรัชย์ ชินโย (สุรัชย์ ชินโย ๒๕๑๙ : ๗๓) ทองขาว โคตรโยธา
(ทองขาว โคตรโยธา ๒๕๒๑ : ๑๕๐ - ๑๕๑) พบปัญหาการบริหารงานวิชาการในส่วนที่
คล้ายกันคือ ปัญหาการขาดแคลนอาคารสถานที่เรียนห้องเรียน ขาดครูที่มีความสามารถ
บางแห่งครูขาดความเป็นครู ขาดความรับผิดชอบ ไม่เอาใจใส่ และขาดความสามารถครูไม่ตรง
ตามที่ทางโรงเรียนต้องการ หลักสูตรไม่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ขาดการนิเทศและอุปกรณ์
โดยเฉพาะการนิเทศแทบจะไม่มีบทบาทช่วยเหลือโรงเรียนก้นวิชาการเลย ส่วนงานวิจัยของ
อารี ไชยราช (อารี ไชยราช ๒๕๒๓ : ๔๖) พบว่า ปัญหาบริหารวิชาการมีอยู่ในเกณฑ์
น้อย ยกเว้นการจัดหาตำราอ่านประกอบเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การปรับปรุง
การใช้หลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และการจัดวารสาร
เอกสาร และตำราวิชาการไว้ให้ครูได้มีโอกาสศึกษาเพิ่มเติม

เพ็ญศักดิ์ เรือนใจมั่น (เพ็ญศักดิ์ เรือนใจมั่น ๒๕๑๙ : ๑๓๐) สรุปการวิจัยว่า
การสอนใช้วิธีการสอนแบบเก่า ๆ ไม่นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการสอน ขาดการเชิญ

ผู้ทรงคุณวุฒิมาอบรมวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ ให้ ผู้บริหาร ไม่ได้สังเกตติดตามการสอนของครู ไม่มีการประชุมเพื่ออภิปรายเกี่ยวกับการสอนของครูในโรงเรียน และไม่มีการนำผลการสอนแต่ละครั้งมาวิเคราะห์เพื่อหาทางปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ขาดการสอนซ่อมเสริม การแนะนำให้รู้จักแหล่งความรู้ วารสารห้องสมุดน้อย

งานวิจัยของ สุรัตน์ เจียตระกูล (สุรัตน์ เจียตระกูล ๒๕๒๑ : บทคัดย่อ)

วุฒิ จุลพรหม (วุฒิ จุลพรหม ๒๕๒๑ : ๑๓๖) พิศิษฐ์ คงเมือง (พิศิษฐ์ คงเมือง ๒๕๒๑ : บทคัดย่อ) และ เอนก นิธิชัย (เอนก นิธิชัย ๒๕๒๒ : บทคัดย่อ) ที่ศึกษา การบริหารงาน วิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง ตามลำดับ พบว่า เรื่องที่เป็นปัญหา คือ การที่ผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญและปฏิบัติงาน ด้านวิชาการเป็นรองงานด้านอื่น ๆ เช่น งานธุรการ ผู้บริหารโรงเรียนยังขาดความรู้ ความสามารถในการวัดผลและประเมินผล การนิเทศและการวางแผน รายได้และสวัสดิการ ของครูไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจที่เป็นอยู่

จากที่ได้อศึกษามาทั้งหมดนี้ พอสรุปปัญหาการบริหาร งานด้านวิชาการ ได้ดังนี้

๑. ผู้บริหารให้ความสำคัญงานด้านวิชาการเป็นรองงานด้านอื่น
๒. ขาดเทคนิคการนิเทศงานวิชาการ
๓. ครูได้สอนไม่ตรงตามสาขาวิชาและความถนัดความสามารถ เพราะโรงเรียนได้ครูไม่ตรงตามที่ต้องการ
๔. ไม่มีการสำรวจความต้องการของครูด้านวิชาการเพื่อการพัฒนา
๕. ขาดคู่มือครู หลักสูตร และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
๖. ครูสอนโดยวิธีสอนแบบเก่า ๆ ไม่นำวิธีการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้
๗. เนื้อหาวิชามากเกินไป ทำให้สอนไม่ทัน และขาดการติดตามผล
๘. ขาดการวางแผนล่วงหน้า
๙. ปัญหาการใช้สถานที่ประกอบกรในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ทางวิชาการ
๑๐. ไม่นำผลการสอนมาประเมินเพื่อปรับปรุง
๑๑. การสอนซ่อมเสริม การจัดครูเข้าสอนแทนยังทำได้น้อย
๑๒. ขาดความรู้ความสามารถในการวัดผลประเมินผล

งานบริหารอาคารสถานที่

โรงเรียนที่ดี คือโรงเรียนที่มีบริเวณ อาคารสถานที่ และทำเลที่ตั้งเหมาะสมมีบรรยากาศดี ผู้บริหารจำนวนไม่น้อยที่พยายามตกแต่งบริเวณ อาคารสถานที่ของโรงเรียนให้ดูสวยงามมีระเบียบสுகศก ถึงถูกความสนใจแก่นักเรียนและผู้พบเห็นให้รู้สึกนิยมชมชอบและศรัทธา ทั้งเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจด้วย หลายโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จคว่ำรางวัลโรงเรียนตัวอย่าง เพราะมีการจัดตกแต่งบริเวณ อาคารสถานที่ให้สวยงามสะอาดตา บรรยากาศภายในโรงเรียนมีผลต่อจิตใจและอารมณ์ของผู้ใช้เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะนักเรียนและครู การวางแผนที่ดีเกี่ยวกับบริเวณ อาคาร สถานที่และสิ่งแวดลอมเป็นสิ่งที่ต้องทำเป็นอย่างยิ่ง และต้องทำเป็นทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้ได้โรงเรียนที่มีลักษณะดี คือ มีทำเลที่ตั้ง ขนาดของบริเวณ รูปลักษณะและทิศทางของอาคาร ตลอดจนบรรยากาศและการตกแต่งที่เปลี่ยนแปลงที่เหมาะสม

การเลือกทำเลที่ตั้งโรงเรียน กรมสามัญศึกษา ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. ๒๕๓๓ เกี่ยวกับทำเลที่ตั้งไว้ ดังนี้

ที่ตั้ง โรงเรียนตั้งอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสม มีสิ่งแวดลอมที่ดี การคมนาคมและการจัดสาธารณูปโภคสะดวก โดยพิจารณา ดังนี้

๑. โรงเรียนตั้งอยู่ในสถานที่ที่สามารถจัดการสถานที่ได้สะดวก ประหยัดและมีมั่นคง ไม่เป็นที่ลุ่ม หรือที่ดอนเกินไป สามารถจัดระบบระบายน้ำได้ดี

๒. โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในสถานที่ที่มีสิ่งแวดลอมดี มีความปลอดภัย ห่างไกลแหล่งหรือสิ่งเสื่อมโทรม สิ่งรบกวน เช่น กลิ่น เสียง การสั่นสะเทือน

๓. โรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีการคมนาคมสะดวก ไม่ห่างไกลจากชุมชน

๔. โรงเรียนตั้งอยู่ในสถานที่ที่สามารถจัดการสาธารณูปโภคได้สะดวก

เกี่ยวกับบริเวณโรงเรียนได้กำหนดไว้ว่า โรงเรียนจัดบริเวณได้เหมาะสมเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน การฝึกอบรมมีความปลอดภัยสวยงาม น่าอยู่รักษาง่ายและประหยัด โดยพิจารณาดังนี้

๑. การจัดผังโรงเรียน คำนึงถึงหลักสูตร กิจกรรม แผนชั้นเรียน และแผนเต็มรูป

๒. มีอาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งอื่น ๆ ที่ไว้ช่วยอำนวยความสะดวกการเรียนการสอน
๓. ได้จัดทำหลักสูตร การสาธารณูปโภค การดูแลรักษาเพื่อป้องกันและระงับโรคภัย

๔. การจัดการบริเวณโรงเรียนให้สะอาดสวยงาม ร่มรื่น โดยใช้เวลาว่างของพันธุ์ไม้ที่หาง่าย ปลูกง่าย และประหยัด

และเนื่องจากโรงเรียนมัธยมศึกษา จัดการเรียนการสอนที่เน้นทั้งด้านวิชาสามัญและวิชาชีพ ดังนั้นพื้นที่บริเวณที่ใช้ในการเรียนวิชาชีพโดยคณะกรรมการเกษตรและอุตสาหกรรมจึงทำให้ต้องการพื้นที่กว้างมาก ๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้ ปรียุธา อังคตสิงห์ (ปรียุธา อังคตสิงห์ ๒๕๒๑ : ๑๒) เสนอว่า วิทยาลัยมัธยมศึกษากำหนดให้พื้นที่ ๒๕ ไร่ต่อจำนวนนักเรียน ๑๐๐ คน ถ้าเพิ่มจำนวนนักเรียนอีก ๑๐๐ คนให้เพิ่มพื้นที่อีก ๒.๕ ไร่เรื่อยไปจนกว่าจะถึงกำหนดสูงสุดที่กำหนดไว้ เช่น ถ้าต้องการนักเรียนเต็มที ๑,๐๐๐ คนต้องมีพื้นที่เท่ากับ ๔๘.๕ ไร่ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามการกำหนดขนาดพื้นที่ที่จะตั้งโรงเรียนต้องให้มากกว่าที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องวางแผนและคาดคะเนจำนวนนักเรียนในสิบ ๆ ปีข้างหน้าว่าจะมีจำนวนมากที่สุดเท่าไรและจัดเตรียมพื้นที่ไว้เท่าขนาดนั้น หรือไม่ก็เป็นพื้นที่ที่ขยายได้ในอนาคต

บริเวณโรงเรียนเป็นบริเวณที่จะต้องมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละวันหลายชนิด กิจกรรมบางอย่างมีเสียงก่อกวนมาก เช่น กิจกรรมในโรงงาน โรงพิมพ์ บางกิจกรรมต้องการความเงียบ ใช้ความคิด เช่น ห้องเรียนวิชาการ ห้องสมุด เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรมจึงต้องแบ่งเขตต่าง ๆ ในโรงเรียนโดยอาศัยความดังของเสียงเป็นเกณฑ์ ซึ่ง วิจิตร วรุตบางกูร (วิจิตร วรุตบางกูร ๒๕๒๔ : ๕๔) แบ่งไว้สามเขตด้วยกัน คือ

๑. เขตเงียบเสียง ได้แก่ บริเวณที่ตั้งของอาคารเรียน ห้องเรียนต่าง ๆ ห้องสมุด ห้องอ่านยืมและการละเล่น ที่ต้องการความสงบอย่างมากเพื่อสมาธิในการเรียนและทำงาน

๒. เขตเสียงก่อกวนกลาง ได้แก่ บริเวณที่ตั้งของหอประชุม หอคอนกรีต ห้องนั่งเล่น ห้องอาหาร เป็นต้น

๓. เขตเสียงดัง ได้แก่ บริเวณที่ตั้งของโรงรถกีฬา หอดนตรี โรงฝึกงาน สนามกีฬา เป็นต้น

โรงเรียนนอกจากจะมีพื้นที่เพียงพอ มีอาคารครบถ้วน มีบรรยากาศที่ร่มรื่นสงบแล้ว คุณลักษณะของโรงเรียนที่ดียังเป็นที่ต้องการอย่างยิ่ง ปฏิญา อังศุสิงห์ (ปฏิญา อังศุสิงห์ ๒๕๒๑ : ๗๖) ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนที่ดีจะต้องมีคุณลักษณะสำคัญ ๑๐ ประการ คือ

๑. ความเพียงพอ (Adequacy) หมายถึง มีเนื้อที่โรงเรียน อาคารเรียน ห้องเรียน อุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างเพียงพอ

๒. ความเหมาะสม (Suitability) หมายถึง ความเหมาะสมในการเลือกตั้งของโรงเรียน ลักษณะของพื้นที่ การจัดห้องต่าง ๆ

๓. ความปลอดภัย (Safety) หมายถึง การป้องกันมิให้เกิดอุบัติเหตุหรืออันตรายต่าง ๆ

๔. สุขลักษณะ (Healthfulness) หมายถึง การพิจารณาส่งเสริมในค่านิยมสุขภาพอนามัย

๕. ความสะดวกใช้สอย (Accessability) หมายถึง ความสะดวกจากบ้านมาโรงเรียน หรือจากจุดต่าง ๆ ในบริเวณโรงเรียน

๖. การยืดหยุ่นได้ (Flexibility) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ ผนัง อุปกรณ์เครื่องใช้ ให้ใช้ได้กับกิจกรรมหลาย ๆ อย่าง

๗. ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การใช้พื้นที่ อาคาร อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ได้ผลเต็มที่

๘. การประหยัด (Economy) หมายถึง การวางแผนผังบริเวณ ออกแบบอาคาร ให้คุ้มค่ากับเงินที่ลงทุนไป และเสียค่าบำรุงรักษาน้อย

๙. การขยายตัว (Expansibility) หมายถึง การขยายตัวของบริเวณ และอาคารโดยมีการออกแบบที่เหมาะสม ขยายได้ง่าย และปรับเปลี่ยนค่าใช้จ่ายน้อย

๑๐. รูปร่าง (Appearance) หมายถึง การวางบริเวณโรงเรียน อาคาร และการตกแต่งภายในและภายนอกให้เป็นที่น่าชมแก่ผู้พบเห็น รวมทั้งการทาสีบำรุงรักษาอาคาร และสถานที่ให้สวยงามและสะอาดอยู่เสมอ

ทวิ ทองสว่าง (ทวิ ทองสว่าง ๒๕๑๔ : ๑๘) ได้สรุปเกณฑ์เกี่ยวเกณฑ์
อาคารเรียนของไทยซึ่งเป็นเขตร้อนไว้ในงานวิจัยของเขา คือ

๑. สร้างให้ความยาวของอาคารไปตามทิศตะวันออกและทิศตะวันตก เพื่อให้
ห้องทั่วๆไปเพียงสองห้องที่จะได้รับแสงจัดในตอนเช้าและบ่าย

๒. พื้นที่ห้องเรียนระดับมัธยมศึกษาถือหลักอย่างน้อย ๒๐๐ ตารางเมตรต่อนักเรียน
หนึ่งร้อยคน

๓. ตั้งอยู่ในทิศทางลมและได้รับแสงสว่างเพียงพอ

๔. อาคารเป็นแบบอาคารกึ่งถาวร เพื่อความแข็งแรงและทนทานและเป็นวัตถุดิบไฟ

๕. มีความสะดวกสบายน่าอยู่ และได้รับการปรับปรุงซ่อมแซมดูแลให้สะอาด

อยู่เสมอ

๖. มีห้องประกอบอื่น ๆ ภายในตัวอาคารตามความจำเป็น

๗. อาคารที่ก่อสร้างควรมีห้องเรียนที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามวัตถุประสงค์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานอาคารสถานที่ มีดังนี้

งานวิจัยของ สุภา ศิริวิโรจน์ (สุภา ศิริวิโรจน์ ๒๕๑๔ : ๑๐๗) ที่ศึกษาวิจัย
การออกแบบห้องเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ผลการวิจัยพบว่า สภาพห้องเรียนส่วนใหญ่ยังขาดลักษณะที่เหมาะสม รวมทั้งขาด
เครื่องอำนวยความสะดวกและครุภัณฑ์สำหรับใช้ประกอบการสอน ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ครูส่วนใหญ่
ไม่ใช้ประกอบการสอนในเวลาสอน

การวิจัยของ ประสิทธิ์ กิตามุตร (ประสิทธิ์ กิตามุตร ๒๕๑๒ : ๔๔ - ๔๕)
เรื่องการวิเคราะห์การใช้อาคารเรียนมาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา
ในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาอาคารเรียนแบบ ๓๑๔ และแบบ ๔๑๔ พบส่วนที่เป็นปัญหา คือ
อาคารเรียนแบบ ๓๑๔ ห้องเรียน ครุภัณฑ์ และสุขภัณฑ์ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนและ
ความต้องการทางการศึกษา ห้องเรียนอับทึบเกินไป การวางแผนอาคารเรียนไม่เหมาะสม
กับทิศทางลม อาคารเรียนไม่สามารถขยายตัวได้ บันไดแคบชันลงไม่สะดวก ห้องน้ำห้องส้วม

ในอาคารเรียนไม่เพียงพอ นอกจากนี้เป็นปัญหาเล็กน้อย เช่น อาคารเรียนไม่มีห้องโสต ห้องแนะแนว ห้องวัดผล กันสาดชำรุดง่ายและบังแสงทำให้แสงเข้าห้องเรียนได้น้อย แฉกกันสาดของอาคารเรียนควรทำให้แข็งแรงกว่าเท่าที่เป็นอยู่ อาคารเรียนแบบ ๔๔ มีปัญหาเรื่อง curvature ไม่ใกล้ชิดส่วนกับนักเรียน ความต้องการทางการศึกษา การจัดห้องต่าง ๆ ในอาคารเรียนไม่สะดวกต่อการติดต่อใช้สอยผนังห้องเรียนตายตัวไม่สามารถดัดแปลงเพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้ อาคารเรียนขาดห้องเรียนเฉพาะวิชา

Thornton (Thornton. ๑๙๙๗ : ๔๔๙๐-๔) ได้ศึกษาการออกแบบก่อสร้าง และการวางแผนผังโรงเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการใช้สอยมากที่สุด โดยศึกษาจาก โรงเรียนในรัฐอินเดียนา สรุปว่า การออกแบบอาคารเรียนจะต้องคำนึงถึงเรื่องความสะดวก ในการใช้ประโยชน์หลาย ๆ ด้านในราคาที่เหมาะสม เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบให้คำแนะนำสถานที่ ของโรงเรียนจะต้องพิจารณาและคำนึงถึงการก่อสร้าง การออกแบบ กระบวนการก่อสร้าง ตลอดจนการประกวดราคาและการทำสัญญา และต้องระมัดระวังไม่ให้ผู้รับเหมาก่อสร้าง ใช้วัสดุก่อสร้างที่มีคุณภาพต่ำ หรือวัสดุอย่างอื่นแทน ซึ่งต้องมีการควบคุมอย่างใกล้ชิด รวมถึงการพิจารณาคุณสมบัติของผู้รับจ้างก่อนที่จะมีการประกวดราคา การประชุมผู้รับจ้าง ทุกคนเพื่อเปิดซองประกวดราคา

ส่วน เฟอกูสัน (Ferguson. ๑๙๖๖ : ๖๓๕๒-๔) ศึกษาวิจัยการออกแบบ ให้มีที่ว่างในโรงเรียนกับความรู้สึกและความพึงพอใจของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหักกลุ่ม ได้แก่ สถาปนิก คณะกรรมการโรงเรียน ครู ครูใหญ่ และศึกษาธิการ ผลปรากฏว่า กลุ่มสถาปนิก คำนึงถึงความสำคัญในการออกแบบอาคารเรียนสูงกว่ากลุ่มคณะกรรมการโรงเรียน ครู ครูใหญ่ และศึกษาธิการ และพบว่ากลุ่มครูมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้นเมื่อตนได้มีส่วนร่วม ในการออกแบบอาคารเรียนและห้องเรียน ส่วนกลุ่มครูใหญ่มีความพึงพอใจมากขึ้นเมื่อรู้ว่ ตนมีส่วนร่วมมากขึ้น แต่ส่วนคณะกรรมการโรงเรียนพอใจแบบรูปอาคารเรียนซึ่งกำหนดให้ มีพื้นที่ว่างมากกว่า ไม่มีพื้นที่ว่าง

* จากที่ได้ศึกษามาทั้งหมด สรุปปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงานอาคารสถานที่ได้ดังนี้ คือ ปัญหาที่เกิดจาก บริเวณ ที่ตั้ง อาคาร และอื่น ๆ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเรื่อง

๑. ปัญหาความเพียงพอ
๒. ปัญหาความเหมาะสม
๓. ปัญหาความปลอดภัย
๔. ปัญหาคุณลักษณะ
๕. ปัญหากระบวนการติดต่อใช้สอย
๖. ปัญหาการปิดกั้น
๗. ปัญหาความมีประสิทธิภาพ
๘. ปัญหาการประหยัด
๙. ปัญหาการขยายตัว
๑๐. ปัญหาการรูปร่าง

* งานบริหารธุรการการเงินและบริการ

ผู้บริหารการศึกษาหรือครูใหญ่ส่วนมากใช้เวลาในการบริหารด้วยการปฏิบัติงานด้านธุรการซึ่งประกอบไปด้วย งานสารบรรณ การเงิน การบัญชี อาคารสถานที่ บริเวณพัสดุครุภัณฑ์ ยานพาหนะและการให้บริการต่าง ๆ แก่ครู นักเรียน ผู้ปกครองและประชาชน มากกว่าการบริหารงานวิชาการและงานด้านอื่น ๆ ทั้งที่วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของโรงเรียนคือ การให้การศึกษาร้างงานวิชาการ อย่างไรก็ตาม งานธุรการการเงินและบริการก็มีความสำคัญต่อการบริหารการศึกษาอยู่ไม่น้อย เพราะงานด้านอื่น ๆ จะราบรื่นเรียบร้อยเพียงใดต้องอาศัยความร่วมมือของฝ่ายธุรการการเงินและบริการเป็นอันมาก (กัญญา สาทร ๒๕๒๓ : ๔๖๐)

เช่นเดียวกัน พันธ์ หันนาคินทร์ (พันธ์ หันนาคินทร์ ๒๕๒๔ : ๒๔๖) ก็ได้ให้ความเห็นว่า งานธุรการถึงแม้จะไม่ได้เป็นหัวใจของการดำเนินงานของโรงเรียน แต่ในทางปฏิบัติก็จะมีคามยิ่งใหญ่กว่าในแง่ที่เป็นหน่วยบริการแก่ฝ่ายสอนและฝ่ายบริการ

นักเรียน และยิ่งกว่านั้น ความผิดพลาดในการดำเนินการด้านธุรการยังเป็นที่ประจักษ์ชัดกว่า งานด้านการสอนและบริการนักเรียนเป็นอันมาก ดังนั้น จึงปรากฏว่า ไม่ว่าโรงเรียนหรือสถาบันใด งานธุรการจึงได้รับความเอาใจใส่ยิ่งกว่างานที่เป็นหัวใจหรือจุดมุ่งหมายอันแท้จริงของสถาบันนั้น

แกลสซี (Casey. ๑๙๙๔ : ๒ - ๕) ให้ทัศนะเกี่ยวกับงานธุรการว่า งานธุรการโรงเรียนควรจะมีการประกันภัย การวิเคราะห์รายจ่าย และการวางแผนระยะยาวอีกด้วย เหตุที่ต้องมีการประกันภัยเพราะ ราคาของอาคารสิ่งก่อสร้างของโรงเรียนแต่ละแห่งลงทุนเป็นจำนวนหลายล้าน เหตุที่ต้องวิเคราะห์รายจ่าย ก็เพื่อประเมินผลว่า ผลตอบแทนทางการศึกษาคู่กับสิ่งลงทุนไปหรือไม่ ส่วนการวางแผนระยะยาวมีความจำเป็นเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ อาจมี การวางแผนล่วงหน้า เป็นระยะห้าปีหรือสิบปี แต่ควรมีการปรับปรุงแผนทุก ๆ ระยะ ๑ - ๒ ปี มิฉะนั้นแผนที่จัดทำในปีต่อไปอาจขัดกันเพราะขาดการดำเนินงาน

สุภรณ์ ศรีพิณฑ และ กล้า ทองขาว (สุภรณ์ ศรีพิณฑ และ กล้า ทองขาว ๒๕๒๔ : ๑๖๔ - ๑๖๖) กล่าวถึงงานธุรการว่า งานธุรการเป็นงานประสานงานต่าง ๆ ในโรงเรียนให้สะดวกราบรื่นมีประสิทธิภาพ เช่น การทำบัญชี การจัดรักษาเงิน การจัดซื้ออุปกรณ์เครื่องใช้เกี่ยวกับการเรียนการสอน

พนัส หันนาสินทร์ (พนัส หันนาสินทร์ ๒๕๒๔ : ๒๔๒) กล่าวถึงประเภทของงานธุรการในโรงเรียนว่า อาจแบ่งออกเป็นส่วนใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

๑. งานเกี่ยวกับการสารบรรณ หมายความว่า งานที่เกี่ยวกับการบริหารงานเอกสาร เริ่มตั้งแต่การจัดทำ การรับ การส่ง การเก็บรักษา การยืม จนถึงการทำลาย (สำนักงานก-รัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ : ๑)

๒. เกี่ยวกับงานการเงิน ได้แก่ การรับการเบิกจ่าย การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย ตลอดจนการควบคุม และการตรวจสอบเกี่ยวกับการเงินการบัญชีของโรงเรียน

๓. งานเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณประจำปี

๔. งานเกี่ยวกับการจัดซื้อและควบคุมพัสดุ คุรุภัณฑ์

๕. งานเกี่ยวกับการทะเบียนนักเรียนตลอดจนออกใบรับรองต่าง ๆ แก่นักเรียน
งานเกี่ยวกับการจัดทำและรายงานกิจกรรมต่าง ๆ แก่ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป เช่น
รายงานประจำเดือน การจัดทำสมุดหมายเหตุรายวัน เป็นต้น

๖. งานเกี่ยวกับการดูแลรักษาอาคารสถานที่ ตลอดจนการซ่อมแซมอาคารสถานที่
และครุภัณฑ์ของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยอยู่เสมอ

๗. งานเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ (Public Relation) เช่น การติดต่อ
กับประชาชนในนามของโรงเรียน

๘. งานเกี่ยวกับการจัดรักษาความปลอดภัยให้นักเรียนในขณะที่อยู่ในโรงเรียน

๙. การควบคุมตัวบุคคลที่ไม่ได้เกี่ยวกับการสอน เช่น คนงาน ภารโรง

ส่วน เจื่อ หมายเจริญ (เจื่อ หมายเจริญ ๒๕๒๕ : ๔๓๔ - ๔๓๕)

ให้ความเห็นว่า งานธุรการของโรงเรียนเล็กหรือโรงเรียนใหญ่มีทุกประเภทเช่นเดียวกัน
จะแตกต่างที่งานธุรการโรงเรียนใหญ่มีปริมาณมากขึ้นตามจำนวนนักเรียน ความยุ่งยากซับซ้อน
ในการปฏิบัติงานตามขนาดของโรงเรียน งานธุรการของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ต้องมี
ได้แก่ งานสารบรรณ งานทะเบียน งานการเงิน งานพัสดุ งานการพิมพ์และโรงเย็บ
งานสถิติ และงานธุรการทั่วไป

งานสารบรรณและการติดต่อทั่วไป :

งานสารบรรณบ่มมือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการติดต่อการทำงานกับองค์กร หรือ
เอกชนภายนอกโรงเรียน มีเรื่องที่จะต้องเอาใจใส่อยู่สองประการ คือ การติดต่อโดยใช้
สื่อต่าง ๆ เช่น จดหมาย โทรเลข โทรศัพท์และวิทยุประการหนึ่ง และการเก็บหลักฐาน
การติดต่อเพื่อให้เป็นหลักฐานในการอ้างอิง และจะได้ทราบว่าเรื่องนั้น ๆ ได้ดำเนินไป
แค่ไหนเพียงไร ตามจุดประสงค์หรือไม่ (พนัส หันนาสินทร์ ๒๕๒๔ : ๒๔๓)

ในเรื่องงานสารบรรณนี้ ได้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ
มาหลายฉบับ ฉบับที่ปัจจุบันมีใช้คือฉบับ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งเริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ ๑
มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยกล่าวถึงหนังสือราชการว่า หนังสือราชการ คือ เอกสาร
ที่เป็นหลักฐานในราชการ ได้แก่ หนังสือภายนอก หนังสือภายใน หนังสือประทับตรา

แผนการลงชื่อ หนังสือสั่งการ หนังสือประชาสัมพันธ์ และหนังสือที่เจ้าหน้าที่ทำขึ้นหรือรับไว้
เป็นหลักฐานในราชการ (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๒๕๒๒ : ๒ - ๘)

* งานเกี่ยวกับการเงิน

ในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา มีงานการเงินเกี่ยวข้องอยู่สองประการ คือ เงิน
งบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ ซึ่ง กมล วิไลภา และ คณะ (กมล วิไลภา และ คณะ
๒๕๒๒ : ๔๓ - ๔๕) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ว่า เงินงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา
หมายถึง เงินที่โรงเรียนได้รับการพิจารณาจัดสรรตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย
ประจำปี ซึ่งต้องใช้จ่ายให้เสร็จสิ้นภายใน ปีงบประมาณนั้น ๆ ซึ่งปีงบประมาณ หมายถึง
ระยะเวลาหนึ่งรอบปี โดยเริ่มต้นจากวันที่หนึ่ง เดือนตุลาคมของปีที่ผ่านมาจนถึงวันที่สามสิบ
เดือนกันยายนของปีนั้น ส่วนเงินนอกงบประมาณ หมายถึง เงินทุกประเภทที่เป็นรายได้ของ
โรงเรียนและไม่ใช้เงินที่โรงเรียนได้รับจากการจัดสรรตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย
ประจำปี ซึ่งเงินนอกงบประมาณนี้มีกฎหมายและระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ รองรับเพื่อให้สามารถ
ใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนตามวัตถุประสงค์ของแต่ละประเภทโดยไม่ต้องนำส่ง
เป็นรายได้แผ่นดิน และเงินนอกงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีดังนี้
คือ เงินบำรุงการศึกษา เงินบริจาคที่มีวัตถุประสงค์แน่นอน เงินลูกเสือ เงินยุวกาชาด
เงินเนตรนารี เงินผู้บำเพ็ญประโยชน์และเงินโครงการอาหารกลางวัน

การจ่ายเงินของโรงเรียนทุกประเภททั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ
ควรถือหลักการและแนวปฏิบัติ ดังนี้ คือ จ่ายโดยประหยัด จ่ายเงินให้เป็นไปตามโครงการ
และกำหนดเวลาโดยเฉพาะเงินงบประมาณ การจ่ายเงินต้องให้เป็นไปตามระเบียบทุกประการ
การจ่ายเงินทุกครั้งต้องมีหลักฐานการจ่ายโดยมีผู้ลงชื่อรับเป็นหลักฐาน

เกี่ยวกับปัญหาการเงินของโรงเรียน สุเทพ ทองประสิทธิ์ (สุเทพ ทองประสิทธิ์
๒๕๒๑ : ๔๑๔ - ๔๑๕) ได้กล่าวไว้ว่า

๑. ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชี การเงินขั้นต้นตลอดจน
การใช้จ่ายดีพอ ทำให้ใช้จ่ายเงินไม่ถูกต้องและผิดประเภทอยู่เสมอ

๒. ผู้บริหารทำบัญชีการเงินตลอดจนการใช้จ่ายเงินของโรงเรียนทำให้ครูสงสัย และเป็นช่องทางให้เกิดการคอร์รัปชันได้ง่าย ทำให้ผู้บริหาร เสียไปก็มี

๓. ไม่ทำบัญชีรับจ่ายให้เป็นปัจจุบัน ปลอมยี่ห่วยบัญชีเป็นอดีตไป

๔. ไม่แต่งตั้งกรรมการจัดซื้อและตรวจรับพัสดุให้ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ

๕. ไม่ทำบัญชีงบเดือนและงบหกเดือน ทำให้การเงินไม่ได้รับการตรวจสอบ

การจ่ายเงินรายจ่ายที่รัฐจัดสรรมาให้จะต้องจ่ายให้ตรงตามหมวดรายจ่ายของ แผนงาน งาน หรือโครงการ ซึ่งมีอยู่ ๗ หมวด ได้แก่

๑. หมวดเงินเดือนและหมวดค่าจ้างประจำ

๒. หมวดค่าจ้างชั่วคราว

๓. หมวดค่าตอบแทน ค่าใช้สอย และวัสดุ

๔. หมวดค่าสาธารณูปโภค

๕. หมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง

๖. หมวดเงินอุดหนุน

๗. หมวดรายจ่ายอื่น (ประเภท กงคาล ๒๕๒๖ : ๒๒๕)

งานบริการ

งานบริการต่าง ๆ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นงานเสริมเพื่อให้นักเรียนของนักเรียนเป็นไปด้วยความสะดวกสบายมีประสิทธิภาพและไ้ลดเต็มที่ บริการเหล่านี้ยังเป็นไปเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนให้ได้รับประโยชน์จากการศึกษาโดยตรง และโรงเรียนต้องถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องจัดให้มีงานค่านนี้ ซึ่ง กรม สสส (กรม สสส ๒๕๒๕ : ๕๑) เห็นว่า งานบริการในโรงเรียนมัศึกษานั้นมีมากมายหลายก่น แต่ถ้าจะรวบรวมเข้าเป็นงานใหญ่ ๆ ที่โรงเรียนจัดอยู่คล้าย ๆ กันอาจแบ่งได้ดังนี้

๑. บริการห้องสมุด

๒. บริการโสตทัศนศึกษา

๓. บริการแนะแนว

๔. บริการก่นสุขภาพ

๕. บริการด้านสวัสดิการนักเรียน

๖. บริการอาหารกลางวัน

ส่วน วิทยุ ๒๕๑๙ : ๔๔๔ - ๔๔๕) ให้ทัศนะว่า
งานบริการนักเรียนเป็นงานสำคัญซึ่งครูใหญ่ทุกคนจะพึงเคยเสียมิได้ บริการที่จะให้นักเรียน
มีหลายอย่าง เช่น การแนะแนวและการให้คำปรึกษา การตรวจสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิต
การให้ยาหรือใบสั่งยาและการรักษา การบริการสังคมสงเคราะห์ และการบริการอื่นที่วันเวลา
มาเรียน บริการต่าง ๆ เหล่านี้เกี่ยวเนื่องกัน จะจัดอย่างใดอย่างหนึ่งแยกพิเศษย่อมไม่เกิดผลดี

ส่วน พันธ์ หันนาสินทร์ (พันธ์ หันนาสินทร์ ๒๕๒๔ : ๒๓๕) ได้กล่าวเอาไว้ว่า
การบริการที่โรงเรียนควรจะจัดให้นักเรียน ควรจะมีดังนี้

๑. บริการสุขภาพ ทำเพื่อป้องกันและเพื่อรักษา เบื้องต้น ในการป้องกันนั้นควร
เริ่มตั้งแต่การตรวจโรคตอนเช้าเรียน และการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของร่างกายโดยทั่วไป
ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมแก่สุขภาพ ส่วนการรักษานั้นโรงเรียนจะทำได้
ก็เพียงการให้การพยาบาลเบื้องต้นเท่านั้น

๒. การจัดบริการอาหารกลางวัน บริการนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะให้นักเรียนได้รับประทาน
อาหารที่มีคุณค่าทางอาหารได้ในราคาที่ถูกลง ผลพลอยได้อีกประการหนึ่งก็คือ การฝึกมารยาท
ในการรับประทานอาหารและมารยาทในสังคม

๓. บริการร้านค้าของโรงเรียน จุดประสงค์เพื่อจะขายอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการเรียน
และเพื่อความสะดวกที่นักเรียนจะจัดหาอุปกรณ์ที่มีราคาถูกและมีคุณภาพตรงต่อความต้องการ

๔. บริการจัดให้ความปลอดภัยแก่นักเรียนทั้งในค่านทรัพย์สินและสวัสดิภาพส่วนบุคคล
เช่น การรักษาความปลอดภัยในเรื่องเกี่ยวกับการจราจร การต่อสู้และหนีภัยอันเกิดจาก
เพลิงไหม้ และโรงเรียนควรถือเป็นนโยบายที่จะให้นักเรียนมีส่วนร่วมด้วยกับคณะครูในเรื่อง
เหล่านี้ด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นหน่วยงานระดับโรงเรียนชั้นต้นที่มีอำนาจในการเก็บ
รักษาและใช้จ่ายเงินบำรุงการศึกษาและเงินงบประมาณจำนวนสูง เช่น หัวใจสำคัญการศึกษา
มีอำนาจในการอนุมัติจ่ายเงินบำรุงการศึกษาแต่ละครั้งร้อยละห้าสิบของอำนาจการเก็บรักษา

(คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สป. ๕๓๑/๒๕๒๔ ๒๕๒๔ : ๑) ซึ่งอำนาจการเก็บรักษาเงินบำรุงการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียนโดยถือเอาจำนวนห้องเรียนเป็นเกณฑ์ ซึ่งอำนาจในการเก็บรักษาสูงสุดถึง ๒๐,๐๐๐ บาท (คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สป. สป. ๔๔๐/๒๕๒๕ ๒๕๒๕ : ๒) ส่วนอำนาจการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ การก่อหนี้ผูกพัน และการอนุมัติการจ่ายเงินงบประมาณ เรื่องการพัสดุ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษามีอำนาจอนุมัติสูงถึงครั้งละ ๔๐๐,๐๐๐ บาท (คำสั่งกรมสามัญศึกษา ที่ ๓๓๓๓/๒๕๒๔ ๒๕๒๔ : ๒ - ๓) ดังนั้นความรับผิดชอบและความระมัดระวังจึงต้องมีมาก และเนื่องจากมีระเบียบการเงินการคลังมีข้อปฏิบัติคำสั่งชักชวนความเข้าใจอยู่เสมอ และมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขอยู่เนือง ๆ การวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรงจึงยังไม่ปรากฏ แต่ก็มีที่เกี่ยวข้อพอกล่าวได้ ดังนี้

งานวิจัยของ เกียรติศักดิ์ นาคประสิทธิ์ (เกียรติศักดิ์ นาคประสิทธิ์ ๒๕๑๗ : ๕๗) พบว่า สมรรถภาพการบริหารงานธุรการการเงินและบริการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมสามัญศึกษา และเทศบาล ในเขตการศึกษา ๖ มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารการเงินและบริการของทั้งสามสังกัดเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการบริหารงานค่านนี้เหมือน ๆ กัน ทั้งอยู่ในเขตการศึกษาเดียวกันและใช้ระเบียบงานบริหารงานสารบรรณของสำนักนายกรัฐมนตรีอย่างเดียวกันเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติ

ในงานวิจัยของ นพชัย ฐิธรรม (นพชัย ฐิธรรม ๒๕๒๓ : ๘๒) พบว่า ระเบียบการเงินฉุกเฉินล้ำสมัย การจัดสรรงบประมาณไม่ตรงจุดและความจำเป็น มีระบบผูกพันมาก ส่วน คิเรก รัตนธัญญา (คิเรก รัตนธัญญา ๒๕๒๐ : ๒๔) เห็นว่า หากเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีโดยตรง ความล่าช้าในการเบิกจ่ายเงินบำรุงการศึกษาและเงินงบประมาณ อัตราการเรียกเก็บเงินบำรุงการศึกษาต่ำไป และปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางการเงิน โดยเฉพาะเงินบำรุงการศึกษา ผู้บังคับบัญชาจะต้องรับผิดชอบโดยตรงแต่เพียงผู้เดียวทำให้เกิดความหนักใจ ผู้บริหารเกือบร้อยละเห็นว่าการรับมิดชอบเรื่องการเงินน่าจะให้มีการแบ่งเบาโดยการแต่งตั้งตำแหน่งการเงินของโรงเรียนร่วมรับผิดชอบด้วย ส่วน ชัชวาลย์ อำนวยรัตน์ (ชัชวาลย์ อำนวยรัตน์ ๒๕๒๐ : ๙๕) เห็นว่าระเบียบงานสารบรรณของราชการเป็นอุปสรรคต่อการบริหารโรงเรียน

ส่วน สุรัชย์ ชินโบ (สุรัชย์ ชินโบ ๒๕๑๔ : ๗๕) วิจัยพบว่า โรงเรียนใช้ครูวิชาการมาทำหน้าที่งานธุรการแทน ขาดแคลนอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก ปัญหาเรื่องเรียกเก็บเงินบำรุงการศึกษา เนื่องจากผู้ปกครองส่วนมากยากจนเรียกเก็บได้น้อย ทองขาว โกลรโยธา (ทองขาว โกลรโยธา ๒๕๒๑ : ๑๕๒) และ อารี ไชยราช (อารี ไชยราช ๒๕๒๔ : ๘๒) พบเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ คือ บุคลากรที่ทำหน้าที่ธุรการของโรงเรียนไม่มี หรือมีแต่ไม่มีประสิทธิภาพ ส่วน เพ็ญศักดิ์ เรือนใจมั่น (เพ็ญศักดิ์ เรือนใจมั่น ๒๕๑๔ : ๑๓๓) พบว่า โรงเรียนไม่มีสำนักงานธุรการโดยเฉพาะตลอดทั้งเจ้าหน้าที่ธุรการ และทุกคนที่กล่าวมาพบในสิ่งที่สอดคล้องกับ วิกรม กมลสุโกศล (วิกรม กมลสุโกศล ๒๕๒๐ : ๖๔) ในเรื่องผู้บริหารให้ความสำคัญต่องานด้านนี้มากกว่าด้านอื่น ๆ

สมชาย สุขชาติ (สมชาย สุขชาติ ๒๕๒๔ : ๑๑๔) ศึกษาการใช้เวลาของผู้บริหารพบว่า ผู้บริหารใช้เวลาในการบริหารงานธุรการการเงิน และอาคารสถานที่มาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การจัดทำงบประมาณและการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน การพิจารณาเรื่องและการอนุมัติ การตรวจรายละเอียดในบัญชีรายรับ จ่ายหรือบัญชีรายวันเงินสด การพิจารณาคำเนินการและการตกแต่งอาคารบริเวณโรงเรียน การควบคุมงานก่อสร้างของโรงเรียน และการดำเนินการจัดหาอุปกรณ์และการควบคุมดูแลรักษาการใช้อุปกรณ์

จากที่ได้ศึกษามาทั้งหมด เห็นว่าส่วนที่เป็นปัญหาพอสรุปได้ ดังนี้

๑. ผู้บริหารให้ความสำคัญ และปฏิบัติงานด้านธุรการการเงินและบริการมากกว่างานด้านอื่น ๆ
๒. ระเบียบการเงินจุกจิกทำให้การเบิกจ่ายเงินล่าช้า
๓. อัตราการเรียกเก็บเงินบำรุงการศึกษาต่ำเพราะผู้ปกครองยากจน
๔. อำนาจการเก็บรักษา ก่อหนี้ผูกพัน และอนุมัติการจ่ายยั้งน้อยไป
๕. ขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถเฉพาะด้าน
๖. เอาครูวิชาการไปทำธุรการทำให้ไม่มีประสิทธิภาพทั้งทางวิชาการและธุรการ
๗. ใช้งบประมาณน้อย ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกในสำนักงาน
๘. การบริหารการเงินของโรงเรียนประจำปีมักเป็นไปตามสถานการณ์ ไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้

งานบริหารกิจการนักเรียน

กิจการนักเรียนเป็นงานอำนวยความสะดวกเสริมให้การจัดการทางวิชาการของโรงเรียนและนักเรียนเป็นไปอย่างราบรื่นมีประสิทธิภาพรวมทั้งเสริมและบูรณาการการเรียนของนักเรียนด้วย การบริหารกิจการนักเรียนมีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน เช่น วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร และ สุวิษฐา ธีระกุล (วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร และ สุวิษฐา ธีระกุล ๒๕๓๓ : ๘๖) ให้ความหมายของการบริหารกิจการนักเรียนว่า หมายถึง การบริหารกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในส่วนที่นอกเหนือไปจากการเรียนการสอนในห้องเรียน หรือที่เกี่ยวกับวิชาที่กำหนดไว้เป็นสายลักษณะอักษร ในทัศนะของ ชูศรี สนิทประชากร (ชูศรี สนิทประชากร ๒๕๒๖ : ๑๑๓) เห็นว่า งานบริหารกิจการนักเรียน คือ การจัดและแนวร่วมทั้งการปฐมนิเทศ และการให้ความสะดวกและสวัสดิการแก่นักเรียน เช่น การจัดที่รับประทานอาหาร การจัดกิจกรรมนักเรียน การกีฬา การควบคุมความประพฤติของนักเรียนรวมทั้งการรักษาวินัยด้วย ส่วน ออคโต (ระมิด ฝ่ายริย์ ๒๕๓๐ : ๓ อ้างอิงมาจาก Otto, n.d.) กล่าวว่า งานค้ำกิจการนักเรียน หมายถึง งานที่มีใช้ การสอน งานค้ำนี้ประกอบไปด้วยกิจการหลายอย่าง เช่น การควบคุมการมาเรียนของเด็ก ในภาคการศึกษาบังคับ การบริการทางจิต การจัดสอนพิเศษ การแจกหนังสือเรียน บริการอาหารกลางวันและเสื้อผ้าแก่นักเรียนยากจน และบริการค้ำสุขภาพอนามัย

ส่วน เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ๒๕๓๐ : ๘) ให้ความหมายของกิจกรรมและกิจการนักเรียนว่า กิจกรรมนักเรียนมักเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเวลาเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับความรู้ต่าง ๆ ทั้งที่ต่อเนื่องกับหลักสูตรและไม่ต่อเนื่องกับหลักสูตร โดยสถานศึกษามีจุดมุ่งหมายในการจัดเพื่อจะก่อให้เกิดการพัฒนา เด็กโดยสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา สำหรับกิจการนักเรียนนั้น เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารโรงเรียน เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในมุมกว้าง เช่น การจัดสวัสดิการให้แก่เด็กนักเรียน การแนะแนว วินัย กิจกรรมนักเรียน เป็นต้น ดังนั้นจึงสรุปว่า กิจกรรมนักเรียนเป็นส่วนย่อยของกิจการนักเรียน

การบริหารกิจการนักเรียนนั้นเป็นงานที่สำคัญมากงานหนึ่งซึ่งไม่แยกไปกับการบริหารงานด้านอื่น ๆ ที่ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องเอาใจใส่ ถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องจัดการและควบคุมดูแลงานค้ำนี้ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เด็กทุกคนเจริญในทุก ๆ ด้านโดย

กรอบคอบกิจกรรมของงานต่าง ๆ ของงานบริหารกิจการนักเรียนซึ่งขอบข่ายของงานนี้มีผู้ให้
ไว้ต่าง ๆ กันแล้วแต่จะเน้นในเรื่องใด เช่น วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร และ สุพิชญา
ธีระกุล (วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร และ สุพิชญา ธีระกุล ๒๕๒๓ : ๔๖ - ๔๖) ได้ให้
ขอบข่ายการบริหารงานกิจการนักเรียนว่า ประกอบไปด้วยงานด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

๑. การจัดสภะโณนักเรียน
๒. การรับนักเรียนเข้าใหม่
๓. การทำทะเบียนหรือทะเบียนนักเรียน
๔. การปกครองนักเรียน
๕. การบริการต่าง ๆ แก่นักเรียน เช่น ห้องสมุด บริการแนะแนว บริการสุขภาพ
บริการอาหารกลางวัน บริการร้านค้าโรงเรียน บริการให้ความปลอดภัยแก่นักเรียน
๖. กิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน

สุทิน เนียมพลับ (สุทิน เนียมพลับ ๒๕๒๒ : ๔๗) ให้ความเห็นว่า การบริหาร
กิจการนักเรียนในหน้าที่ครูใหญ่ ได้แก่ การจัดสวัสดิภาพและความปลอดภัย การจัดกิจกรรม
เสริมหลักสูตร การบริการสอนซ่อมเสริม การจัดสวัสดิการและทุนเล่าเรียน

ในงานวิจัยของ แอตวูด (Atwood, ๑๙๗๓ : ๔๔๐๒ - A) ที่ทำการวิจัย
การบริหารกิจการนักเรียน มหาวิทยาลัยนาซาเรนซ์ กล่าวถึงงานกิจการนักเรียนว่ามี
การคัดเลือกและการสรรหานักศึกษา การรับนักศึกษา การปฐมนิเทศ การลงทะเบียนเรียน
การให้คำปรึกษา การสอนซ่อมเสริม การช่วยเหลือด้านการเงิน การบริการหอพัก กิจกรรม
ทางศาสนา บริการสุขภาพ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สภานักศึกษา การทดสอบ
การบริการค่านอาหาร และการนิเทศการศึกษา

การจัดกิจกรรมนักเรียนจะจัดได้กว้างเพียงใดขึ้นอยู่กับขนาดและความพร้อมของ
โรงเรียนแต่ละแห่ง ซึ่งจะเป็นตัวบ่งบอกถึงปริมาณและคุณภาพของกิจกรรมนักเรียน และ
สิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือ ต้องอาศัยความรู้ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยของ ชัยบุทร ศรีขจร (ชัยบุทร ศรีขจร ๒๕๒๔ : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยในเขตการศึกษา ๓ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของฝ่ายปกครองมีปัญหาที่สำคัญอยู่ ๒ ประเด็น คือ

๑. ความร่วมมือในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายปกครองจากครูอาจารย์ในโรงเรียนมีค่อนข้างน้อย

๒. กำลังคนและสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานของฝ่ายปกครองมักมีไม่เพียงพอ

งานวิจัยของ นพชัย ฐัชรรม (นพชัย ฐัชรรม ๒๕๖๓ : ๙๒) ที่ทำการวิจัยในเขตการศึกษา ๑ พบว่า การบริหารจัดการนักเรียนที่มีปัญหา คือ จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว กว้างขวางหรือเปลี่ยนแปลงกิจกรรมที่มีประโยชน์บางอย่าง จัดบริการได้ไม่ทั่วถึง ปัญหาเด็กนักเรียนต้องออกก่อนเรียนจบ การแนะแนวไม่ไต่ผล และพฤติกรรมเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียนในเชิงนิเวศที่ครูผ่านวิชาการ เห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างเพศของนักเรียน ปัญหายาเสพติดให้โทษ และในส่วนที่เห็นตรงกับงานวิจัยของ ชัชวาลย์ อำนวยมณี (ชัชวาลย์ อำนวยมณี ๒๕๖๑ : ๙๕) ซึ่งทำการวิจัยในเขตการศึกษา ๔ คือ ปัญหาเกี่ยวกับความตื่นตัวทางการเมือง แทรกแซงเคลื่อนไหวต่อต้านการบริหารงานของโรงเรียน

ในเขตการศึกษา ๒ วิกรม กมลสุโกศล (วิกรม กมลสุโกศล ๒๕๖๐ : ๖๔) ทำการวิจัยพบว่า ปัญหาที่น่าสนใจคือ ปัญหาเรื่องศาสนาและภาษา เพราะในเขตการศึกษา ๒ ประชาชนส่วนใหญ่พูดภาษามลายูและนับถือศาสนาอิสลาม โรงเรียนจำเป็นต้องพยายามไม่ให้มีการกระทบกระทั่งกันระหว่างนักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยอิสลามในเรื่องศาสนา เพราะไม่เช่นนั้นจะกลายเป็นชนวนใหญ่ขยายวงออกไปนอกโรงเรียน และในเขตการศึกษา ๓ อภิเรก รัตนัญญา (อภิเรก รัตนัญญา ๒๕๖๐ : ๔๔) ก็พบว่า มีนักเรียนมากเกินไปอบรมเอาใจใส่ไม่ทั่วถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียนให้นักเรียนให้ฝึกตนเองก็มีน้อยมาก ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพพลานามัยและโภชนาการ โรงเรียนยังไม่สามารถจัดเรื่องเหล่านี้ได้เพราะขาดอุปกรณ์และบุคลากร

สุรัช ชินโย (สุรัช ชินโย ๒๕๑๔ : ๗๔ - ๗๕) พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการนักเรียนในเขตการศึกษา ๑๐ คือ โรงเรียนที่เปิดสอนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ค่าเนนกิจการนักเรียน ปฏิบัติและควบคุมได้ยากเพราะมีนักเรียนมาก นักเรียนมาสาย เพราะบ้านอยู่ไกล ฐานะผู้ปกครองยากจน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้รับความร่วมมือมีน้อย มีบางแห่งมักฝ่าฝืนระเบียบ ครูว่ากล่าวตักเตือนไม่ไ้ผล ความประพฤติดีมีแนวโน้มจะเลวลง มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด อ่างประชาชิปไตยปกครองยาก ส่วน พงชวา โครทรโยธา (พงชวา โครทรโยธา ๒๕๒๑ : ๑๕๑) ที่ทำการวิจัยในเขตการศึกษา ๑๑ พบว่า โรงเรียนส่วนมากมีสถานักเรียนแต่การดำเนินงานส่วนมากมักไม่ค่อยเป็นไปตามจุดประสงค์ มักจะก้าวท่ายในการบริหารโรงเรียน และถืออำนาจครอบงำด้วยบริหาร การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น แะแนว การจัดอาหารกลางวัน น้ำดื่ม แะพบทุกโรงเรียนยังไม่สามารถดำเนินการได้หรือดำเนินการแล้วแต่ขาดประสิทธิภาพ

อารี ไชยราช (อารี ไชยราช ๒๕๒๓ : ๘๗) ทำการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการนักเรียนที่จัดทำไ้มากที่สุดคือ การวางแผนรับนักเรียนใหม่ประจำปี ส่วนที่จัดทำได้น้อยที่สุดคือ จัดทำประวัตินักเรียน และส่วนที่เป็นปัญหา คือ ขาดบุคลากรที่เหมาะสมในการบริหารจัดการนักเรียน ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำประวัติค่านการเรียน ความประพฤดี สุขภาพและปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนให้เรียนร้อยพร้อมที่จะไ้ไ้ และปัญหาการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน งานวิจัยของ สมชาย สุขชาติ (สมชาย สุขชาติ ๒๕๒๔ : ๑๑๔) ที่ศึกษาการใช้เวลาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ส่วนที่ผู้บริหารให้ความสนใจและใช้เวลาไ้ คือ การดำเนินการเกี่ยวกับระเบียบวินัยของโรงเรียน การดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย การส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางศาสนาหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีไทย การพูกอบรมนักเรียนด้วยตนเองในคอนเข้าหรือวันสุกสัปดาห์ การจัดกิจกรรมลูกเสือ อนุชาชาด การดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมสมรรถภาพทางกาย การส่งเสริมการจัดกิจกรรมทัศนศึกษานอกสถานที่

วินัย จันการวรรณ (วินัย จันการวรรณ ๒๕๒๔ : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา ๑๐ โดยศึกษาจาก ๔ ก้าน พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ปฏิบัติงานค่านกิจการนักเรียนอยู่ในเกณฑ์มาก ๕ ก้าน

คือ การรับและการแบ่งกลุ่มนักเรียน การประเมินิเทศน์นักเรียน การรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน การทำทะเบียนและรายงานเกี่ยวกับตัวนักเรียน และการจัดกิจกรรมนักเรียน ส่วนงานที่ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ๓ งาน คือ การบริการสุขภาพและอนามัยนักเรียน การจัดบริการแนะแนว และการจัดให้ทุนการศึกษา และพบในส่วนที่เป็นปัญหาสรุปได้ ดังนี้

๑. โรงเรียนส่วนมากรับนักเรียนไม่ได้ตามแผนที่วางไว้ บางโปรแกรมนักเรียนมาก บางโปรแกรมนักเรียนน้อย มาสมัครไม่ครบชั้น

๒. ผู้ปกครองให้ความสนใจและมาร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นน้อย

๓. ครูอาจารย์ไม่ค่อยให้ความสำคัญร่วมมือในกิจกรรมที่ตนไม่ได้รับฝึกสอน

๔. ขาดแคลนงบประมาณอาคารสถานที่เฉพาะ และขาดบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะด้าน โดยเฉพาะด้านสุขภาพอนามัยและงานแนะแนว

๕. ไม่มีทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก

จากที่ได้ศึกษาหาทั้งหมด พอสรุปเป็นปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนได้ ดังนี้

๑. ปัญหาการควบคุมความประพฤติของนักเรียน

๒. ปัญหาการแนะแนวและการจัดหาทุนให้นักเรียน

๓. ปัญหาความร่วมมือของครูอาจารย์ในโรงเรียนกับฝ่ายปกครอง

๔. ปัญหาผู้ดำรงหน้าที่มีความสามารถเฉพาะด้านในการจัดกิจกรรม

๕. ปัญหาการจัดบริการแก่นักเรียน

๖. ปัญหานักเรียนแทรกแซงก้าวยการบริหารงานของโรงเรียน

๗. ปัญหาการจัดหาระเบียบประวัติดูเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้พร้อมที่จะใช้ได้

๘. ปัญหาจำนวนนักเรียนไม่ครบชั้น ขาดและเกินในบางโปรแกรมการเรียน

๙. ปัญหาขาดอาคาร เรือนเฉพาะสำหรับการจัดกิจกรรม

งานบริหารความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การติดต่อ การให้ความร่วมมือ การช่วยเหลือ การร่วมงาน การประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยมุ่งสร้างสรรค์และก่อประโยชน์ในกันต่าง ๆ (เฉลิม แฉ่มชัย ๒๕๑๔ : ๕) ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อชุมชน และถือว่าโรงเรียนเป็นของประชาชน รัฐจัดตั้งเพื่อประโยชน์ของประชาชน ควรชักชวนประชาชนให้ช่วยกันดูแลรักษาให้เรียบร้อย ผู้บริหารโรงเรียนควรจะอยู่ใกล้ชิดกับประชาชน มีงานทางวัฒนธรรมหรือทางศาสนาที่ใหม่ในชุมชนหากไปร่วมได้ก็ควรไป ทั้งนี้เพื่อสร้างและรักษามนุษยสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีกับประชาชน

สุรัฐ ศิลปอนันต์ (สุรัฐ ศิลปอนันต์ ๒๕๑๖ : ๕๔) เห็นว่า ในการบริหารงานด้านนี้ครูใหญ่ต้องทำกิจกรรมหรือรวมกิจกรรมทุกอย่างที่จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนทั้งด้านศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี พิธีการดูซอกพอนามัย การรื่นเริง การพักผ่อนหย่อนใจและการประกอบอาชีพของประชาชน นอกจากนี้ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรู้เห็นกิจการของโรงเรียนบ้างตามสมควร หรือทุกโอกาสที่ทำได้ และควรแนะนำให้ครูอาจารย์ออกไปพบปะกับบุคคลที่หมู่บ้านควย ซึ่ง สุพิชญา วีระกุล (สุพิชญา วีระกุล ๒๕๒๒ : ๕๔ - ๕๕) ได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ไว้ ดังนี้ คือ

๑. ศึกษาชุมชนโดยละเอียด เช่น ศึกษาโครงสร้าง วัฒนธรรม ประเพณี อาชีพ สภาพทางเศรษฐกิจ ทรัพยากร ความต้องการ รวมทั้งทัศนคติและความเชื่อต่าง ๆ

๒. จักรายการประชาสัมพันธ์ต่อชุมชน เช่น แพร่กิจกรรมของโรงเรียนทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น จัดทำข่าวสารออกหนังสือให้ชุมชนทราบ

๓. ออกเยี่ยมโดยคณะครูอยู่เสมอ

๔. จัดให้มีกิจกรรมการศึกษาของชุมชน

๕. จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ ดังนี้

๕.๑ กิจกรรมที่นำชุมชนเข้าสู่โรงเรียน เช่น การจัดการศึกษาผู้ใหญ่ การจัดสัปดาห์แห่งการศึกษา การจัดงานประจำปีของโรงเรียน

๕.๒ กิจกรรมที่นำโรงเรียนออกสู่ชุมชน เช่น การจัดทัศนศึกษาภายในชุมชน การจัดสัปดาห์แห่งการทำความสะอาด การจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

๕.๓ กิจกรรมร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น อนามัย เกษตรกรรม ฝ่ายปกครอง

๖. ให้บริการแก่ชุมชน เช่น เปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน เครื่องใช้ต่าง ๆ และบุคลากรของโรงเรียน

โดยหลักการแล้วโรงเรียนและชุมชนต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เพราะโรงเรียนเป็นสถาบันพัฒนาคนเพื่อให้ไปดำรงชีพในชุมชน การจัดการศึกษาจะต้องให้สอดคล้องกับสภาพของสังคมและความต้องการของสังคม เมื่อมีทางใดที่โรงเรียนจะช่วยพัฒนาชาวบ้าน ได้ด้วยการให้การศึกษากำหนดวิชาสามัญและวิชาชีพผู้บริหารไม่ควรเพิกเฉยและควรจัดทุกโอกาสที่พอจะทำได้ (บุญโง่ สาร ๒๕๑๘ : ๒๑๔)

การบริหารด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนมีปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้เกิดความไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน อันจะเป็นผลให้ต่างคนต่างอยู่ไม่ให้ความร่วมมือกันซึ่งจะมีผลกระทบต่องิจการของโรงเรียน ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการบริหารงานด้านนี้ พอกล่าวได้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ๒๕๒๐ : ๕๔) ได้สัมมนาปัญหาการบริหารโรงเรียน ด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน สรุปผลว่ามีปัญหา ๒ ประการ คือ

๑. ปัญหาที่เกิดจากโรงเรียน

๑.๑ ระเบียบข้อบังคับของทางราชการบางประการ เป็นอุปสรรคต่อการสนองความต้องการของชุมชน

๑.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนน้อยกว่าเท่าที่ควร ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากครูไม่มีโอกาสเข้าคลุกคลีกับชุมชน โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และใช้ทรัพยากรของโรงเรียน และโรงเรียนขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จะให้บริการแก่ชุมชน

๑.๓ ประชาชนในชุมชนขาดความศรัทธาในตัวครูและผู้บริหาร เพราะครูและผู้บริหารวางตัวไม่เหมาะสม ใช้เวลาในราชการไปศึกษาต่อในภาคค่ำ และขาด

ความเอาใจใส่ต่อหน้าที่การรับผิดชอบ

๑.๔ โรงเรียนขาดแคลนแหล่งทรัพยากรในท้องถิ่น เนื่องจากตั้งอยู่ในที่ห่างไกล ขาดบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ ขาดปัจจัยที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อชุมชน และไม่รู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่

๒. ปัญหาที่เกิดจากชุมชน

๒.๑ ประชาชนในชุมชนส่วนมากไม่เห็นคุณค่าทางการศึกษา เนื่องจากได้รับการศึกษาต่ำ ฐานะเศรษฐกิจของสังคมอยู่ในระดับต่ำ ขาดการประชาสัมพันธ์ที่กระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และความเชื่อมั่นในคตินิยมของศาสนาขัดกัน

๒.๒ ชุมชนเข้าใจว่างานพัฒนาโรงเรียนเป็นหน้าที่ของรัฐเท่านั้น

๒.๓ สิ่งแวดล้อมของชุมชนรอบ ๆ โรงเรียนเสื่อมโทรม บางแห่งเป็นแหล่งมั่วสุมของอบายมุข มีโจรผู้ร้ายชุกชุม และมีปัญหาสืบเนื่องมาจากสถานการณ์ทางการเมือง

๒.๔ ผู้บริหารระดับท้องถิ่นขาดการสนับสนุนในเรื่องการศึกษาเท่าที่ควร เป็นเหตุให้ไม่เข้าใจและมองเห็นคุณค่าทางการศึกษาน้อยไป และขาดการประชาสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารระดับท้องถิ่นและโรงเรียน

๒.๕ ความแตกต่างกันทางภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยประจำถิ่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ พอจะนำมากล่าว ดังนี้

งานวิจัยของ วิรัตน์ ศิริบุรณ (วิรัตน์ ศิริบุรณ ๒๕๑๔ : ๕๘) ที่ได้ศึกษาสมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา ๑๑ ในด้านความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานของครูใหญ่ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง แต่ค่อนข้างต่ำ งานที่โรงเรียนทำได้คือสมควรคือการเข้าร่วมพิธีทางศาสนาและประเพณีต่าง ๆ ในท้องถิ่น พฤติกรรมการบริหารงานที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ คือ การเชิญผู้ปกครองไปชมกิจการของโรงเรียน ในโอกาสอันควร การจัดตั้งสมาคมผู้ปกครอง การเชิญผู้ปกครองหรือผู้มีความชำนาญในอาชีพบางอย่างในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร การนำเอาทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ทางการศึกษา

การวางโครงการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และการประเมินผล การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งล้วนอยู่ในเกณฑ์ต่ำทั้งสิ้น

งานวิจัยของ เพ็ญศักดิ์ เรือนใจมั่น (เพ็ญศักดิ์ เรือนใจมั่น ๒๕๑๔ : ๑๓๔) พบว่า ด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนนั้น โรงเรียนทำได้น้อยที่สุดในจำนวนห้าด้าน และที่เป็นปัญหาพบว่า ร้อยละเจ็ดสิบปฏิบัติงานด้านนี้น้อย ซึ่งได้แก่งานต่าง ๆ ดังนี้ คือ การเชิญ ผู้ปกครองมาประชุมชี้แจงเกี่ยวกับกิจการของนักเรียน การดำเนินงานของโรงเรียน ขาดการประสานงานในก้นเชิญผู้ปกครองเป็นวิทยากรของโรงเรียน ขาดการติดต่อพบปะ สัมพันธ์กับผู้ปกครอง โรงเรียนแทนที่จะเป็นศูนย์กลางทางวิชาการแก่ชุมชนกลับแยกตนออกไป จากชุมชน ในเรื่องเดียวกันนี้ นพชัย ฐธรรม (นพชัย ฐธรรม ๒๕๒๓ : ๘๒) พบว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติงานด้านนี้น้อยเป็นลำดับสุดท้าย โรงเรียนกับชุมชนติดต่อกันน้อย ผู้ปกครอง ไม่มีเวลาและไม่สนใจมาติดต่อกับโรงเรียน โรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์หรือมีแต่ ทำงานไม่ได้ผล และโรงเรียนไม่ได้จัดโครงการเกี่ยวกับเรื่องนี้

ส่วน วิกรม กมลสุโกศล (วิกรม กมลสุโกศล ๒๕๒๐ : ๖๕) ได้ศึกษาวิจัยในเขต การศึกษา ๒ พบว่า โรงเรียนให้ความสนใจในเรื่องการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ใน ระดับต่ำ และสรุปว่า ไม่ปรากฏว่ามีโรงเรียนใดได้ตั้งหน่วยงานหรือคณะกรรมการเฉพาะ สำหรับการประชาสัมพันธ์กิจการต่าง ๆ ของโรงเรียนเลย และปัญหาอย่างหนึ่งก็คือ ปัญหา เรื่องภาษาในการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองจำนวนมากพูดภาษาไทยไม่ได้

อดิเรก รัตนัญญา (อดิเรก รัตนัญญา ๒๕๒๐ : ๑๐๐) ได้ศึกษาวิจัยในเขต การศึกษา ๓ พบปัญหา คือ ขาดการติดต่อประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง โรงเรียนไม่มีโอกาส ในการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อชุมชนยังคงอยู่ในลักษณะต่างคนต่างอยู่ต่างก่นต่างทำ ฐานะ ของผู้ปกครองส่วนใหญ่ยากจน ไม่มีเวลาสนใจกิจการของโรงเรียน และผู้ปกครองส่วนใหญ่ เข้าใจว่าเรื่องการเรียนรู้การสอนเป็นหน้าที่ของโรงเรียนแต่ฝ่ายเดียว ในเขตการศึกษา ๑๑ ทองขาว โคตรโยธา (ทองขาว โคตรโยธา ๒๕๒๑ : ๑๕๓) พบว่า โรงเรียนไม่ค่อย ได้รับความร่วมมือจากชุมชนมากเท่าที่ควร เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าโรงเรียน เป็นของรัฐซึ่งมีเงินงบประมาณอุดหนุนจึงไม่ใช่หน้าที่ของประชาชนที่จะต้องให้ความช่วยเหลือ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจความมุ่งหมายของหลักสูตรและมักไม่พอใจให้บุตรหลานเรียน

ที่โรงเรียนสอนวิชาชีพมาก เพราะคิดว่าโรงเรียนให้ความรู้ทางวิชาการน้อยไปยังคงยึด
ค่านิยมทางการศึกษาเก่า ๆ อยู่

ส่วน อารี ไชยราช (อารี ไชยราช ๒๕๒๓ : บทคัดย่อ) พบว่า การบริหาร
ความสัมพันธ์กับชุมชนข้อที่จัดทำไ้มากที่สุด คือ งานประเพณีต่าง ๆ ร่วมกับท้องถิ่น ส่วนข้อ
ที่จัดทำไ้น้อยที่สุด คือ โรงเรียนใช้แหล่งอาชีพในชุมชนเป็นประโยชน์ต่อการฝึกอาชีพของ
นักเรียน การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในชุมชนมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่คณะครู
และนักเรียนซึ่งผู้บริหารเห็นว่าปัญหามาก ส่วนการจัดบริการให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อ
การดำรงชีวิตของผู้นับในท้องถิ่น กลับเห็นว่าปัญหาน้อย และสมชาย สุขชาติ (สมชาย
สุขชาติ ๒๕๒๔ : ๑๑๔) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาใช้เวลาในการบริหารงาน
ด้านนี้ในระดับปานกลาง โดยสรุปว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้เวลาในการบริหารงานด้านนี้
ร้อยละ ๑๓.๖๖ ของเวลาการบริหารงานโรงเรียนทั้งหมด และเป็นปัญหาได้แก่
การดำเนินการ เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียน การร่วมมือกับประชาชนในการพัฒนา
ท้องถิ่น การส่งเสริมการจัดกิจกรรมบริการประชาชนในโอกาสอันควร การแจ้งโครงการ
ต่าง ๆ ของโรงเรียน การประชุมผู้ปกครองในรอบปีหรือตามโอกาสอันควร

โทชิโอ (Toshio. ๑๔๖๓ : ๖) ได้วิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยที่มีต่อรัฐบาล พบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่มีความคิดว่า
รัฐบาลเป็นแหล่งเงินที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ชนบท การพัฒนาชนบทนั้นไม่ว่าทางการศึกษา
หรือทางใด ๆ ไม่ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเงิน แต่อาจให้ความร่วมมือใน
แรงงานได้

วิลเลียม (William. ๑๔๗๒ : ๔๔๐๔ -A) ได้ทำการวิจัยงานในหน้าที่
ของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐอินเดียนา ในด้านการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน
พบว่า ครูใหญ่ไม่ค่อยใช้ครูและนักเรียนให้เป็นประโยชน์ต่องานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน
การติดต่อระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนโดยการ เยี่ยมเยียนมีน้อย

จากที่ได้ศึกษามาทั้งหมด พอสรุปเป็นปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์
โรงเรียนกับชุมชน ได้ ดังนี้

๑. ครูอาจารย์ไม่พยายามเข้าไปสัมพันธ์กับชุมชน
๒. ประชาชนเห็นว่า เป็นหน้าที่ของโรงเรียนแต่ฝ่ายเดียวที่จะจัดการศึกษาให้แก่เด็ก
๓. ในท้องถิ่นที่ห่างไกลปัญหาเรื่องภาษามีผลต่อการติดต่อสื่อสารมาก
๔. โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมาใช้บริเวณอาคารสถานที่ได้อย่างสะดวก

และเต็มที่

๕. การเชิญผู้ปกครอง ผู้ชำนาญการหรือผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนมา เป็นวิทยากร
โรงเรียนยังทำได้น้อยมาก
๖. เศรษฐกิจรายได้ของชุมชนไม่ดีทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของทาง
โรงเรียนเป็นไปได้ยาก
๗. ผู้บริหารวางตัวไม่เหมาะสมประชาชนเข้าถึงยาก
๘. ระเบียบข้อบังคับของทางราชการบางประการ เป็นอุปสรรคต่อการสนองตอบ
ความต้องการของชุมชน
๙. บุคลากรเฉพาะในการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนยังไม่มี หรือมีแล้วแต่ไม่มี
ความสามารถ
๑๐. ครูไม่มีเวลาให้กับชุมชนเพราะ เรื่องของการศึกษาต้องทั้งในและนอกเวลา
ราชการ และต้องกลับบ้านที่อยู่ต่างถิ่นทั้งในวันหยุดปกติและวันหยุดเทศกาล
๑๑. ผู้บริหารให้ความสำคัญในงานค่านี้น้อย

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับ ดังนี้

๑. กลุ่มตัวอย่าง
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
๓. การสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล
๔. การตรวจสอบเครื่องมือ
๕. การเก็บรวบรวมข้อมูล
๖. การจัดกระทำกับข้อมูล
๗. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตพื้นที่ปากจนหนาแน่น จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งประกอบด้วย ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ จาก จำนวนโรงเรียน ๔๕ โรงเรียน ๒๐ อำเภอ เป็นผู้บริหารรวมทั้งสิ้น ๑๓๔ คน ดังแสดงใน ตาราง ๔

ตาราง ๕ แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยแยกตามอำเภอ และจำนวนโรงเรียน

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวนโรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
๑	ศรีเมืองใหม่	๒	๖
๒	กระกรับ	๒	๗
๓	เมืองชุมพล	๖	๒๐
๔	วารินชำราบ	๕	๑๖
๕	ม่วงสามสิบ	๓	๔
๖	เขมราฐ	๒	๖
๗	กิ่ง อ. ไชยสิทธิ์	๑	๒
๘	อำเภอยะรัง	๕	๑๕
๙	เสิงสาง	๕	๑๖
๑๐	เดชอุดม	๓	๙
๑๑	ขามเฒ่า	๑	๔
๑๒	นาจะหลวย	๑	๓
๑๓	โพนพิสัย	๑	๓
๑๔	น้ำขุ่น	๑	๓
๑๕	พนา	๒	๖
๑๖	บุณฑริก	๑	๔
๑๗	กุดข้าวปุ้น	๑	๓
๑๘	เสนางคนิคม	๑	๓
๑๙	หัวตะพาน	๑	๔
๒๐	กิ่ง อ. ศาลาแก้ว	๑	๒
	รวม	๔๕	๑๓๘

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัญหาการบริหารงานของ
ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้ง ๖ ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale)

เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงาน ๖ ด้าน คือ

ปัญหาการบริหารงานบุคลากร

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ

ปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่

ปัญหาการบริหารงานธุรการการเงินและบริหาร

ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน

ปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานทั้ง ๖ ด้าน

การสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างขึ้น
โดยวิธีการ ดังนี้

๑. ศึกษางานการบริหารการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจากตำรา วารสาร
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และไต่ถามขอขยายงานการบริหารออกเป็น ๖ ด้าน

๒. ศึกษาปัญหาการบริหารงานแต่ละด้านจากรายงานการประชุมสัมมนา วารสาร
ตำราและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เคยทำมาแล้วในลักษณะที่ใกล้เคียง เพื่อเป็นแนวทาง

๓. ศึกษาและสอบถามปัญหาการบริหารงานจากผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยตรง

๔. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมงานการบริหารทั้ง ๖ ด้าน แล้วนำไปปรึกษา
ประธานและกรรมการที่ปรึกษาปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมจนได้จำนวนข้อปัญหาของแบบสอบถาม
ดังนี้

ปัญหาการบริหาร งานบุคลากรจำนวน	๒๓ ข้อ
ปัญหาการบริหาร งานวิชาการจำนวน	๑๖ ข้อ
ปัญหาการบริหาร งานอาคารสถานที่จำนวน	๑๔ ข้อ
ปัญหาการบริหาร งานธุรการการเงินและบริการจำนวน	๑๔ ข้อ
ปัญหาการบริหาร งานกิจการนักเรียนจำนวน	๑๖ ข้อ
ปัญหาการบริหาร งานความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนจำนวน	๑๕ ข้อ

การตรวจสอบเครื่องมือ

๑. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดศรีสะเกษจำนวน ๒๐ คนเพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเฉพาะตอนที่ ๒
๒. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่าทั้งฉบับ โดยใช้วิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของ ครอนบาช (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๓๓ แสดงว่าแบบสอบถามนี้มีค่าความเชื่อมั่นสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. ขอหนังสือนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อขอความร่วมมือและเลือกอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดอุบลราชธานี
๒. ขอหนังสือนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย และจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดถึงผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม
๓. รวบรวมแบบสอบถามจากที่ส่งไปถึงผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์โดยใส่ซองของคึกคักและเจ้าหน้าที่ผู้วิจัย จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปรวมทั้งสิ้น ๑๓๔ ฉบับ ได้รับกลับคืนมาจำนวน ๑๒๗ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๐๓ ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์จำนวน ๓ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๖๒๒ เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน ๑๒๔ ฉบับคิดเป็นร้อยละ ๙๗.๖๓๗๗ ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา

การจัดกระทำกับข้อมูล

๑. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้ง ๑๒๔ ฉบับมาให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ

มากที่สุด	ให้	๕	คะแนน
มาก	ให้	๔	คะแนน
ปานกลาง	ให้	๓	คะแนน
น้อย	ให้	๒	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	๑	คะแนน
๒. นำแบบสอบถามที่ได้ให้คะแนนแล้วมาจัดแยกเป็นกลุ่ม ๆ ดังนี้
 - ๒.๑ แยกตามขนาดของโรงเรียน ๓ ขนาด
 - ๒.๒ แยกตามประสิทธิภาพการบริหารงาน ๓ ระดับ
 - ๒.๓ แยกตามการเคยได้ศึกษาและไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษา

๒ กลุ่ม

๓. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติ
๔. สำหรับแบบสอบถามตอนที่ ๓ เมื่อให้คะแนนตามเกณฑ์แล้ววิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยไว้ต่างหากไม่รวมกับตอนที่ ๒ เพราะจำนวนผู้ตอบไม่เท่ากัน
๕. เกณฑ์ในการประเมินปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ใช้เกณฑ์ประเมินค่าความถี่เห็น (Opinionnaire) ของ เบสต์ (Best. ๑๙๖๔ : ๑๕๔ - ๑๕๕) ดังนี้
เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยเป็นรายด้านและรายข้อ

ค่าเฉลี่ย	เกณฑ์	การแปลผล
๓.๖๔ - ๕.๐๐	สูง	มีปัญหาการบริหารงานอยู่ในเกณฑ์สูง
๒.๓๔ - ๓.๖๓	ปานกลาง	มีปัญหาการบริหารงานอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
๑.๐๐ - ๒.๓๓	ต่ำ	มีปัญหาการบริหารงานอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ มี ดังนี้

๑. ค่าสถิติพื้นฐาน

๑.๑ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ใช้สูตร

(Ferguson. ๑๙๗๑ : ๔๕)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

๑.๒ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ใช้สูตร (Ferguson. ๑๙๗๑ : ๖๒)

$$SD = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ SD แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

๒. หากความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา

(α -- coefficient) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา ฝ่ายยศ ๒๕๒๔ :

๑๗๑ - ๑๗๒)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_j^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน จำนวนข้อของเครื่องมือที่วัด
	s_i^2	แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	s_t^2	แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือนั้น

๓. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่าง กลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม ใช้สูตร
 t - test (ถวน สายยศ และ อังคณา สายยศ ๒๕๒๔ : ๘๗ - ๘๘)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t - distribution
	$\bar{X}_1$	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่หนึ่ง
	$\bar{X}_2$	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่สอง
	s_1^2	แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่หนึ่ง
	s_2^2	แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่สอง
	n_1	แทน จำนวนคนในกลุ่มที่หนึ่ง
	n_2	แทน จำนวนคนในกลุ่มที่สอง

๔. ทดสอบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างสามกลุ่ม ใช้
 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบหนึ่งตัวประกอบ (one - way analysis of variance)
 ใช้สูตร F - test (ถวน สายยศ และ อังคณา สายยศ ๒๕๒๔ : ๑๐๘)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F - distribution
	MS_b	แทน Mean Square between groups
	MS_w	แทน Mean Square within groups

เมื่อทดสอบ F - test แล้วถ้ามีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของ
 ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของ เชฟเฟ (Sheffe 's Method)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ย
N	แทน จำนวนผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
S^2	แทน ความแปรปรวน
SD	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ใน t - distribution
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้ใน F - distribution
MS_b	แทน Mean Square between groups
MS_w	แทน Mean Square within groups
SS	แทน Sum of Square
MS	แทน Mean Square
df	แทน degree of freedom
S	แทน ค่าสถิติที่ใช้ใน S - Method

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษาปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาครั้งนี้ ได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

๑. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในตำบลอุดร วิชาการ อาการสถานที่ สุรการการเงินและบริการ กิจกรรมนักเรียน และ
ด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน

๒. การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
แยกตามขนาดของโรงเรียนในคํานบกลาง วิชาการ อาคารสถานที่ ชุมการการเงินและบริการ
กิจการนักเรียน และคํานความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน

๓. การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
แยกตามประเภทโรงเรียนในคํานบกลาง วิชาการ อาคารสถานที่ ชุมการการเงินและบริการ
กิจการนักเรียน และคํานความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน

๔. การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
แยกตามการศึกษาในคํานบกลาง วิชาการ อาคารสถานที่ ชุมการการเงินและบริการ
กิจการนักเรียน และคํานความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน

๕. การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน-
มัธยมศึกษา แยกตามขนาดของโรงเรียนในคํานบกลาง วิชาการ อาคารสถานที่
ชุมการการเงินและบริการ กิจการนักเรียน และคํานความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน

๖. การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษาแยกตามประเภทโรงเรียนในคํานบกลาง วิชาการ อาคารสถานที่
ชุมการการเงินและบริการ กิจการนักเรียน และคํานความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน

๗. การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน-
มัธยมศึกษาแยกตามการศึกษาในคํานบกลาง วิชาการ อาคารสถานที่ ชุมการการเงินและบริการ
กิจการนักเรียน และคํานความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน

ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์สถิติพื้นฐานปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในคํานบกลาง วิชาการ อาคารสถานที่ ชุมการการเงินและบริการ กิจการนักเรียน
และคํานความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน มีรายละเอียดที่ทำการวิเคราะห์ ดังตาราง ๕ - ๑๒

ตาราง ๕ ค่าสถิติพื้นฐานปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
แยกเป็นรายตำแหน่ง ๖ ตำแหน่ง

ปัญหาการบริหารงาน ของผู้บริหารโรงเรียน	N	$\bar{X}$	SD
ท่านบุคลากร	๑๒๔	๓.๒๔๖๖	๑.๓๑๓๒
ท่านวิชาการ	๑๒๔	๓.๓๒๑๕	๑.๒๐๙๘
ท่านอาคารสถานที่	๑๒๔	๒.๙๑๑๘	๐.๙๙๓๕
ท่านธุรการการเงินและบริการ	๑๒๔	๓.๐๔๓๑	๑.๑๘๐๓
ท่านกิจการนักเรียน	๑๒๔	๓.๐๓๐๓	๑.๑๙๒๐
ท่านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน	๑๒๔	๒.๖๔๖๒	๐.๙๘๘๑
ค่าเฉลี่ยรวม	๑๒๔	๓.๐๔๑๖	๑.๑๕๓๐

จากตาราง ๕ ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานเมื่อเทียบกับเกณฑ์ พบว่า
อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๐๔๑๖ และเมื่อพิจารณาเป็นรายตำแหน่ง ปรากฏว่า
ทุกตำแหน่งอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง ๒.๖๔๖๒ - ๓.๓๒๑๕ เรียงลำดับ
ปัญหาการบริหารงานจากมากไปน้อยได้ดังนี้ คือ ท่านวิชาการ ท่านบุคลากร ท่านธุรการการเงิน
และบริการ ท่านกิจการนักเรียน ท่านอาคารสถานที่ และท่านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน
เป็นลำดับสุดท้าย

ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จากแบบสอบถาม
ปลายเปิดในตอนที่ ๓ วิเคราะห์แล้ว รายละเอียดดังตาราง ๖

ตาราง ๖ ค่าสถิติพื้นฐานปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
แยกเป็นรายด้านทั้ง ๖ ด้าน เพิ่มเติมจากแบบสอบถามตอนที่ ๓

ปัญหาการบริหารงาน ของผู้บริหารโรงเรียน	N	$\bar{X}$	SD
ด้านบุคลากร	๒๕	๓.๕๖๐๐	๑.๓๔๓๗
ด้านวิชาการ	๑๓	๓.๕๒๓๐	๑.๒๘๓๕
ด้านอาคารสถานที่	๖	๓.๕๐๐๐	๑.๑๑๕๗
ด้านธุรการการเงินและบริการ	๖	๓.๖๖๖๗	๑.๒๔๕๗
ด้านกิจการนักเรียน	๕	๓.๗๗๖๘	๑.๒๖๕๕
ด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน	๗	๓.๘๕๗๑	๑.๐๓๗๕
ค่าเฉลี่ยรวม	—	๓.๖๕๖๘	๑.๒๑๖๗

จากตาราง ๖ พบว่า ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
เพิ่มเติม มีปัญหาการบริหารงานด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ และด้านธุรการการเงิน
และบริการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๓.๕๐๐๐ – ๓.๖๖๖๗
ส่วนปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านกิจการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์โรงเรียน
กับชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์สูง คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๓.๗๗๖๘ – ๓.๘๕๗๑

การเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แยกเป็นรายข้อ
ของแต่ละด้าน ดังรายละเอียดตาราง ๗ - ๑๒

๑. ด้านบุคลากร

ตาราง ๗ การสถิติพื้นฐานปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ด้านบุคลากร แยกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ข้อปัญหา	$\bar{X}$	SD
๑	โรงเรียนของท่านได้รับการบรรจุบุคลากรที่มีวุฒิและวิชาเอก ตรงตามความต้องการของโรงเรียน	๒.๘๑๖๑	๑.๐๑๒๙
๒	การจัดครูอาจารย์สอนตรงตามความถนัดและวิชาเอก ที่เรียนมา	๒.๗๕๑๖	๐.๙๓๖๘
๓	ความเต็มใจของครูอาจารย์ในการปฏิบัติงานนอกเหนือจาก การเรียนการสอน	๓.๔๐๔๘	๑.๐๕๖๘
๔	ความขื่องการในการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกครู	๓.๔๖๙๓	๑.๒๙๗๘
๕	การดูที่ระยะเวลาของบุคลากรให้กับการปฏิบัติราชการ	๓.๖๓๐๖	๑.๐๒๖๘
๖	ความร่วมมือของครูอาจารย์ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา	๓.๑๓๘๗	๐.๙๓๗๑
๗	ความเพียงพอของบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะอย่าง สำหรับงานหน้าที่ที่โรงเรียนต้องการ	๓.๘๔๘๓	๑.๐๕๑๓
๘	ทัศนคติของครูอาจารย์ที่มีต่อแนวการเรียนการสอน ตามหลักสูตรใหม่	๓.๖๐๙๖	๐.๙๗๔๔
๙	ความคล่องตัวในการโอนย้ายบุคลากร	๔.๑๑๖๔	๑.๒๑๑๗
๑๐	การป้อนตัวบุคลากรในโรงเรียนไปช่วยราชการที่อื่น	๓.๗๙๑๙	๑.๐๔๗๖

ตาราง ๘ (ต่อ)

ข้อที่	ข้อปัญหา	$\bar{X}$	SD
๑๑	การประพฤติปฏิบัติตัวในทางที่ดีของบุคลากรครู เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ชุมชน	๓.๓๘๘๓	๐.๕๓๔๓
๑๒	การสนับสนุนและเปิดโอกาสในการไปศึกษาต่อ และเข้าร่วมการฝึกอบรมสัมมนาของบุคลากรครู	๒.๖๐๖๔	๐.๘๓๔๑
๑๓	การพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรครูในโรงเรียน	๓.๐๒๕๘	๑.๑๓๖๓
๑๔	การพิจารณาโทษความผิดทางวินัยของบุคลากรในโรงเรียน	๒.๕๐๐๘	๑.๑๒๓๕
๑๕	การใช้อิทธิพล อิทธิพลของบุคลากรบางคน บางกลุ่ม	๒.๖๑๐๕	๑.๐๓๓๔
๑๖	ระดับขวัญและกำลังใจของบุคลากรในการปฏิบัติราชการ	๓.๐๓๔๑	๐.๕๖๖๖
๑๗	ความเพียงพอดและความสะอาดในเรื่องที่พักรักษา	๓.๓๐๓๒	๑.๓๓๓๖
๑๘	ภาวะเกินบรรจุกราบไกรยาบ และหนี้สินของบุคลากร ในโรงเรียน	๔.๐๒๕๘	๑.๐๓๓๔
๑๙	การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร	๓.๒๔๑๔	๐.๕๓๔๔
๒๐	การประสานประโยชน์ให้สอดคล้องกับความต้องการของ ทุกกลุ่ม	๓.๒๑๔๓	๐.๘๕๒๓
๒๑	การยอมรับนับถือในบรรดาหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ในกลุ่มครูอาจารย์	๓.๐๔๘๓	๐.๘๓๓๔
๒๒	ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ได้เหมาะสมตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย	๓.๐๔๑๔	๐.๘๒๑๔
๒๓	มาตรฐานการปฏิบัติงานการสอนของครูอาจารย์	๓.๒๕๑๖	๐.๘๐๖๒
	ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๒๕๖๖	๑.๐๓๔๓

จากตาราง ๘ ถ้าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
 คำนมูกลากร เมื่อเทียบกับเกณฑ์ พบว่า ข้อปัญหาที่อยู่ในระดับสูง ได้แก่

๑. ความคล่องตัวในการโอน ย้ายมูกลากร
๒. ภาวะเศรษฐกิจรายไกรายจ่ายและหนี้สินของมูกลากรในโรงเรียน
๓. ความเพียงพอของมูกลากรที่มีความสามารถเฉพาะอย่างสำหรับบางหน้าที่ที่

โรงเรียนต้องการ

๔. การขิมตัวมูกลากรในโรงเรียนไปช่วยราชการที่อื่น
๕. ความเพียงพอและความสะดวกในเรื่องที่พักอาศัย

ข้อปัญหานอกนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

๒. กำนันวิชาการ

ตาราง ๔ ศักยภาพพื้นฐานปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กำนันวิชาการ
แยกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ข้อปัญหา	$\bar{X}$	SD
๑	การส่งเสริมให้ครูอาจารย์ได้ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู ก่อนทำการสอน	๓.๐๙๐๓	๑.๐๐๗๒
๒	การ เปิดโครงการ เรียนตรงตามความต้องการของผู้เรียน และชุมชน	๓.๒๓๕๔	๑.๑๔๓๑
๓	ความเพียงพอและความจริงจังในการสอนซ่อมเสริม	๓.๙๖๑๒	๑.๐๕๙๓
๔	การให้ความร่วมมือของบุคลากรในการจัดครูอาจารย์ เข้าสอนแทน	๓.๑๖๔๕	๑.๐๙๕๐
๕	การเชิญวิทยากรและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก มาบรรยายพิเศษ	๓.๓๙๖๗	๑.๐๙๗๒
๖	การนิเทศการสอนภายในโรงเรียนเพื่อช่วยเหลือครู	๓.๓๔๘๓	๐.๙๖๒๕
๗	การจัดหาและให้บริการ เรื่องอุปกรณ์การสอน	๓.๓๔๐๓	๐.๙๐๔๑
๘	การใช้สถานประกอบการในวิชาการงานและอาชีพ ในห้องเรียน	๔.๔๔๕๗	๑.๒๔๑๖
๙	การให้บริการและอำนวยความสะดวกในเรื่องของหนังสือ วารสาร ตำราต่าง ๆ ไว้ให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า	๓.๓๐๐๐	๑.๐๐๙๑
๑๐	การจัดอบรมครูทางวิชาการ	๒.๓๕๔๘	๐.๘๙๔๓
๑๑	การสำรวจความต้องการของครู กำนันวิชาการ เพื่อพัฒนา	๓.๐๘๒๖	๐.๘๓๐๖

ตาราง ๔ (ต่อ)

ข้อที่	ข้อปัญหา	$\bar{X}$	SD
๑๒	การช่วยเหลือ ความร่วมมือ ประสานงานของครูหัวหน้าสายวิชาต่อการบริหารงานวิชาการ	๒.๙๕๙๖	๐.๘๒๐๔
๑๓	การวัดและประเมินผลตามระเบียบวิธีการประเมินผล	๒.๙๕๙๖	๐.๙๔๐๔
๑๔	การนำเอาผลการเรียนการสอนมาประเมินเพื่อปรับปรุง	๓.๔๒๓๔	๐.๙๒๙๘
๑๕	การทำโครงการแนะแนว สถานที่และอุปกรณ์การแนะแนว ในโรงเรียน	๓.๑๑๒๙	๑.๐๒๕๓
๑๖	ทัศนคติของผู้ปกครองต่อการเลือกโครงการเรียน ของนักเรียน	๓.๕๑๖๑	๑.๐๘๖๘
	ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๓๒๑๕	๑.๐๐๓๕

จากตาราง ๔ ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ด้านวิชาการ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ พบว่า ข้อปัญหาที่อยู่ในเกณฑ์สูง ได้แก่

๑. ความเที่ยงตรงและความจริงจังในการสอนซ่อมเสริม
 ๒. การใช้ข้อมูลประกอบการในวิชาการงานและอาชีพในห้องเรียน
- ข้อปัญหานอกนั้นค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

๓. ก้านอาคารสถานที่

ตาราง ๔ ก้าสถิติพื้นฐานปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ก้านอาคารสถานที่ แยกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	ข้อปัญหา	$\bar{X}$	SD
๑	ความสมดุลระหว่างขอบเขตพื้นที่ บริเวณ และสนาม กับจำนวนนักเรียน	๒.๓๖๒๙	๑.๓๓๙๔
๒	ความเพียงพอและความสะอาดของสถานที่นั่งพักผ่อน หย่อนใจในบริเวณโรงเรียน	๓.๐๗๒๕	๑.๒๒๙๒
๓	การปรับขยายพื้นที่ของโรงเรียน	๓.๔๕๒๙	๑.๔๓๓๖
๔	ความเหมาะสมของระยะทางระหว่างสถานที่ตั้ง ของโรงเรียนกับชุมชน	๒.๓๒๒๕	๑.๐๔๐๒
๕	ความเหมาะสมของทำเลที่ตั้งของโรงเรียน	๒.๑๑๒๙	๑.๐๙๑๐
๖	ความเหมาะสมในการใช้พื้นที่ของห้องเรียน และอาคารเรียน	๒.๓๙๕๑	๑.๐๑๒๘
๗	ความเพียงพอของแสงและทางระบายอากาศของห้องเรียน	๑.๖๔๕๑	๐.๘๒๘๒
๘	ความมั่นคงถาวรของรั้วโรงเรียน	๔.๐๘๘๓	๑.๓๔๓๕
๙	การเอาใจใส่ตกแต่งอาคาร บริเวณ ถนนในโรงเรียน เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม	๓.๒๕๐๐	๑.๐๗๑๖
๑๐	ความเพียงพอและความสะอาดของน้ำดื่ม น้ำใช้	๓.๓๒๒๕	๑.๒๑๖๓
๑๑	ความร่วมมือระหว่างครูอาจารย์ นักเรียน ในการบำรุงรักษาบริเวณโรงเรียน	๓.๔๑๑๒	๑.๐๕๕๓

ตาราง ๕ (ต่อ)

ข้อที่	ข้อปัญหา	$\bar{X}$	SD
๑๒	ความสมดุลเหมาะสมระหว่างการจัดห้องเรียน กับจำนวนนักเรียน	๓.๒๖๖๑	๑.๑๒๖๙
๑๓	ความสมดุลเหมาะสมระหว่างห้องน้ำห้องส้วม กับจำนวนนักเรียน	๓.๑๖๙๓	๑.๑๔๕๖
๑๔	ความเป็นสัดส่วนของการจัดห้องเรียน โรงฝึกงาน และห้องบริการอื่น ๆ	๒.๘๘๙๐	๑.๐๘๘๘
	ค่าเฉลี่ยรวม	๒.๙๑๑๘	๑.๑๔๕๕

จากตาราง ๕ ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ก้านอาคารสถานที่ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ พบว่า ข้อปัญหาที่อยู่ในเกณฑ์สูง คือ ความมั่นคงถาวร
ของรั้วโรงเรียน และที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ได้แก่

๑. ความเหมาะสมของระยะทางระหว่างสถานที่ตั้งของโรงเรียนกับชุมชน
 ๒. ความเหมาะสมของทำเลที่ตั้งของโรงเรียน
 ๓. ความเพียงพอของแสง และทางระบายอากาศของห้องเรียน
- ข้อปัญหานอกนั้นค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

๔. ด้านธุรการการเงินและบริการ

ตาราง ๑๐ ค่าสถิติพื้นฐานปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ด้านธุรการการเงินและบริการ แยกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	ข้อปัญหา	$\bar{X}$	SD
๑	ความคล่องตัวในการเบิกจ่ายเงินประเภทต่าง ๆ	๒.๕๘๘๓	๑.๐๒๘๑
๒	ความเป็นสัดส่วนของสำนักงานธุรการ	๒.๘๕๕๑	๑.๑๑๓๖
๓	การจัดระบบจัดเก็บเอกสารต่าง ๆ ในโรงเรียน	๒.๙๑๑๒	๐.๘๘๓๕
๔	การถือถือระเบียบวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเงิน	๒.๒๓๓๘	๐.๙๑๑๖
๕	ความเพียงพอของอำนาจการเก็บรักษาและใช้จ่าย เงินบำรุงการศึกษาและเงินงบประมาณ	๒.๔๓๕๔	๑.๐๕๓๓
๖	การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ คณะกรรมการการซื้อการจ้าง และการตรวจรับพัสดุ	๒.๒๙๐๓	๐.๙๙๔๐
๗	ระบบการจัดทำบัญชีพัสดุ และทะเบียนครุภัณฑ์ให้เป็นปัจจุบัน	๓.๑๒๐๙	๑.๑๐๑๓
๘	ความเพียงพอของบุคลากรที่ทำหน้าที่ธุรการการเงินและ บริการกับปริมาณงานที่มีอยู่ประจำ	๓.๔๔๓๕	๑.๑๙๑๔
๙	ความเพียงพอของครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับงานธุรการ	๓.๖๒๒๙	๐.๙๖๕๕
๑๐	การใช้บริการอาหารกลางวันของนักเรียน	๓.๖๖๙๓	๑.๑๕๒๗
๑๑	การจัดบริการอาหารกลางวัน	๓.๗๕๘๐	๑.๑๑๘๐
๑๒	ความสม่ำเสมอของการจัดบริการสุขภาพให้กับบุคลากร และนักเรียนในโรงเรียน	๓.๖๐๔๘	๐.๙๕๒๘

ตาราง ๑๐ (ต่อ)

ข้อที่	ข้อปัญหา	$\bar{X}$	SD
๑๓	การให้ความร่วมมือจากวิทยากร เจ้าหน้าที่จากภายนอก ในการจัดบริการสุขภาพ	๓.๒๕๐๐	๑.๐๖๔๐
๑๔	การจัดให้ความปลอดภัยแก่นักเรียนทั้งในคันทริพย์สิน และสวัสดิการส่วนบุคคล	๓.๐๔๐๓	๐.๕๓๑๔
	ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๐๔๓๑	๑.๐๓๓๒

จากตาราง ๑๐ ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ด้านธุรการการเงินและบริการ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ พบว่า ข้อปัญหาที่อยู่ในเกณฑ์สูง ได้แก่

๑. การใช้บริการอาหารกลางวันของนักเรียน

๒. การจัดบริการอาหารกลางวัน

ข้อปัญหาที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ได้แก่

๑. การยึดถือระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการเงิน

๒. การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ คณะกรรมการการซื้อการจ้างและการตรวจรับพัสดุ
ส่วนข้อปัญหานั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

๕. คำนึงการนักเรียน

ตาราง ๑๑ ค่าสถิติพื้นฐานปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
 คำนึงการนักเรียน แยกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	ข้อปัญหา	$\bar{X}$	SD
๑	การวางแผนรับนักเรียนใหม่ประจำปี	๒.๓๑๔๕	๐.๘๖๘๒
๒	ความสอดคล้องระหว่างแผนของโรงเรียน กับจำนวนนักเรียนที่เข้าใหม่	๒.๕๑๖๑	๐.๘๕๐๘
๓	การสำรวจความต้องการทางการศึกษาของนักเรียน	๒.๖๐๔๘	๐.๙๖๑๑
๔	การจัดทำทะเบียนประวัติการเรียน ความประพฤติ สุขภาพ และปัญหาอื่น ๆ ของนักเรียน	๓.๒๙๘๓	๑.๐๐๓๘
๕	การควบคุมความประพฤติของนักเรียน	๓.๒๕๘๐	๐.๙๕๙๓
๖	การให้ความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน กับฝ่ายปกครอง	๓.๒๒๖๑	๑.๐๖๐๐
๗	การจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้เลือกเรียน	๒.๙๕๑๖	๐.๙๔๘๗
๘	ปัญหาเสียดสีให้โทษทั้งจากภายนอกและในโรงเรียน	๒.๑๒๙๐	๐.๘๑๖๑
๙	การจัดหาทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียน	๓.๓๑๔๕	๑.๑๑๔๓
๑๐	การจัดให้มีการประชุมอบรมจริยธรรม ความประพฤติ ของนักเรียน	๒.๙๙๑๙	๐.๘๙๗๑
๑๑	การ เดินทางมาเรียนของนักเรียน	๓.๕๔๘๓	๑.๐๗๓๓
๑๒	ความเพียงพอของบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะด้าน ในการจัดกิจกรรมของนักเรียน	๓.๖๙๓๕	๐.๙๖๘๔
๑๓	การเคารพเชื่อฟังครูของนักเรียน	๒.๓๙๕๑	๐.๙๐๙๐

ตาราง ๑๑ (ต่อ)

ข้อที่	ข้อปัญหา	$\bar{X}$	SD
๑๔	ความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม ของนักเรียน	๓.๑๑๒๔	๐.๕๙๖๐
๑๕	ความเพียงพอของอุปกรณ์ เครื่องมือในการจัดกิจกรรม นักเรียน	๓.๖๓๗๐	๑.๐๔๖๓
๑๖	ความสม่ำเสมอของการติดตามผลและประเมินผลงาน กิจกรรมนักเรียน	๓.๔๕๕๖	๐.๘๘๓๑
	ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๐๓๐๗	๐.๕๕๘๐

จากตาราง ๑๑ ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ดำเนินการนักเรียน เมื่อเทียบกับเกณฑ์ พบว่า ข้อปัญหาที่อยู่ในเกณฑ์สูง คือ ความเพียงพอ
ของบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะด้านในการจัดกิจกรรมนักเรียน ส่วนข้อปัญหาที่อยู่ใน
เกณฑ์ต่ำ ได้แก่

๑. การวางแผนรับนักเรียนใหม่ประจำปี
๒. ปัญหาเศรษฐกิจให้โทษทั้งจากภายนอกและในโรงเรียน
ข้อปัญหานอกนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

๖. ด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน

ตาราง ๑๒ ค่าสถิติพื้นฐานปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน แยกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	ข้อปัญหา	$\bar{X}$	SD
๑	ความสนใจและการมีส่วนร่วมจากผู้นปกครอง ในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน	๓.๒๘๒๒	๐.๕๘๘๑
๒	การเปิดโอกาสให้ประชาชน ผู้นปกครองเข้ามาใช้ อาคารสถานที่ของโรงเรียน	๒.๒๐๑๖	๐.๕๑๐๔
๓	การเชิญผู้นปกครองมาประชุมชี้แจงเกี่ยวกับกิจการ ของโรงเรียน	๒.๕๕๖๔	๑.๐๖๕๑
๔	การให้บุคลากรในโรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วม ช่วยเหลืองาน และพิธีการต่าง ๆ ในชุมชน	๒.๒๕๐๓	๑.๐๒๒๒
๕	การจัดให้มีการพบปะสังสรรค์ระหว่างครูและผู้นปกครอง	๓.๑๘๕๔	๑.๐๖๕๑
๖	การนำแนวคิดและข้อเสนอแนะของประชาชนมาเป็นแนวทาง ในการปรับปรุงโรงเรียน	๓.๐๕๖๗	๐.๕๐๐๔
๗	การจัดให้ความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิตให้แก่ชุมชน	๓.๕๑๖๑	๑.๐๑๕๕
๘	ความร่วมมือของสมาคมผู้นปกครองและครู หรือ สมาคมศิษย์เก่าของโรงเรียนในการดำเนินกิจการ ของโรงเรียน	๒.๕๘๔๘	๑.๑๘๐๔
๙	การเผยแพร่ข่าวสาร กิจการของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ	๒.๕๘๓๘	๐.๕๘๓๔
๑๐	การออกเยี่ยม พบปะผู้นปกครองโดยคณะครู	๒.๖๓๗๐	๑.๐๖๕๔
๑๑	ความถี่พลาของชุมชนที่มีต่อคณะครูอาจารย์ในโรงเรียน	๒.๒๗๔๑	๐.๕๕๐๕

ตาราง ๑๒ (ต่อ)

ข้อที่	ข้อปัญหา	$\bar{X}$	SD
๑๒	ความสามารถในการปรับตัวของครูอาจารย์ต่อประเพณีวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมของชุมชน	๒.๑๖๑๒	๐.๘๖๘๘
๑๓	การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครูอาจารย์ในการประสานงานกับหน่วยราชการอื่น ๆ เพื่อพัฒนาชุมชน	๒.๑๘๕๔	๐.๘๒๙๔
๑๔	ความยอมรับนับถือระหว่างครูอาจารย์กับผู้ปกครอง และผู้นำท้องถิ่นในชุมชน	๒.๑๖๑๒	๐.๘๒๐๓
๑๕	การปรับตัวของผู้บริหารต่ออิทธิพลภายนอกโรงเรียน	๒.๑๗๙๔	๐.๘๐๒๑
	ค่าเฉลี่ยรวม	๒.๑๔๖๒	๐.๘๖๘๖

จากตาราง ๑๒ ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน เมื่อเทียบกับเกณฑ์ ปรากฏว่า ที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ได้แก่

๑. การให้บุคลากรในโรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วม ช่วยเหลืองานและพิธีการต่าง ๆ ในชุมชน
๒. ความศรัทธาของชุมชนที่มีต่อครูอาจารย์ในโรงเรียน
๓. การเปิดโอกาสให้ประชาชน ผู้ปกครองเข้ามาใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน
๔. การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครูอาจารย์ในการประสานงานกับหน่วยราชการอื่น ๆ เพื่อพัฒนาชุมชน

๕. การปรับตัวของผู้บริหารกับอิทธิพลภายนอกโรงเรียน
๖. ความสามารถในการปรับตัวของครูอาจารย์ต่อประเพณี วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมของชุมชน
๗. ความยอมรับนับถือระหว่างครูอาจารย์กับผู้นำชุมชน
ส่วนข้อปัญหานี้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
แยกตามขนาดของโรงเรียนในก้านบุคลากร วิชาการ อาคารสถานที่ ชุมชนการเงิน
และบริการ กิจกรรมนักเรียน และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน มีรายละเอียด
ที่ทำการวิเคราะห์ดังตาราง ๑๓

ตาราง ๑๓ ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง ๖ ด้าน
แยกตามขนาดของโรงเรียน ๓ ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง
และโรงเรียนขนาดใหญ่

ปัญหาการบริหารงาน ของผู้บริหารโรงเรียน	ค่าเฉลี่ย		
	โรงเรียน ขนาดเล็ก n = ๕๔	โรงเรียน ขนาดกลาง n = ๒๒	โรงเรียน ขนาดใหญ่ n = ๔๘
ด้านบุคลากร	๓.๐๙๕๘	๓.๓๑๑๘	๓.๔๙๓๓
ด้านวิชาการ	๓.๒๐๙๕	๓.๔๑๑๘	๓.๔๐๒๑
ด้านอาคารสถานที่	๒.๘๐๒๘	๒.๘๓๓๓	๓.๐๕๒๐
ด้านธุรการการเงินและบริการ	๓.๑๐๓๔	๒.๙๕๒๘	๒.๙๙๔๐
ด้านกิจกรรมนักเรียน	๒.๘๘๐๘	๓.๐๓๒๓	๓.๑๓๒๖
ด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน	๒.๔๘๐๒	๒.๙๓๓๐	๒.๙๕๓๒
ค่าเฉลี่ยรวม	๒.๙๒๕๔	๓.๐๖๖๕	๓.๑๔๕๒

จากการาง ๑๓ ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
แยกตามขนาดของโรงเรียน ๓ ขนาด เมื่อเทียบกับเกณฑ์ ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยรวมของ
ทุกขนาดโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๒.๕๖๕๔ - ๓.๑๔๕๒
และ เมื่อพิจารณา เป็นรายค่าของแต่ละขนาดโรงเรียนก็อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย
อยู่ระหว่าง ๒.๔๘๐๒ - ๓.๔๗๗๓ โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาคำนมูลสารของโรงเรียน
ขนาดใหญ่สูงกว่าทุก ๆ ค่า และค่าเฉลี่ยของปัญหาคำนความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนของ
โรงเรียนขนาดเล็กต่ำกว่าทุกค่า

ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก เรียงลำดับจากมาก
ไปหาน้อย ได้ดังนี้ คือ คำนวิชาการ คำนธุรการการเงินและบริการ คำนมูลสาร
คำนกิจการนักเรียน คำนอาคารสถานที่ และคำนความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน

ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง เรียงลำดับ
จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ คำนวิชาการ คำนมูลสาร คำนกิจการนักเรียน
คำนอาคารสถานที่ คำนธุรการการเงินและบริการ และคำนความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน

ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ เรียงลำดับจากมาก
ไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ คำนมูลสาร คำนวิชาการ คำนกิจการนักเรียน คำนอาคารสถานที่
คำนธุรการการเงินและบริการ และคำนความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน

ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
แยกตามประสบการณ์ในตำแหน่งบุคลากร วิชาการ อาคารสถานที่ ข้าราชการการเงินและบริการ
กิจการนักเรียน และความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน รายละเอียดการวิเคราะห์
ดังตาราง ๑๔

ตาราง ๑๔ ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง ๖ ด้าน
แยกตามประสบการณ์ในการบริหารงาน

ปัญหาการบริหารงาน ของผู้บริหารโรงเรียน	ค่าเฉลี่ย		
	ประสบการณ์ ต่ำกว่า ๒ ปี n = ๒๑	ประสบการณ์ ๒ - ๑๐ ปี n = ๔๖	ประสบการณ์ สูงกว่า ๑๐ ปี n = ๑๗
ด้านบุคลากร	๓.๓๘๙๑	๓.๒๘๘๔	๒.๙๘๗๐
ด้านวิชาการ	๓.๓๘๕๒	๓.๒๙๓๐	๓.๒๒๔๒
ด้านอาคารสถานที่	๒.๙๓๑๘	๒.๘๐๔๓	๒.๙๘๙๓
ด้านธุรการการเงินและบริการ	๓.๑๑๗๐	๓.๐๕๕๘	๒.๙๔๓๖
ด้านกิจการนักเรียน	๓.๐๖๒๐	๓.๐๑๓๖	๒.๙๖๕๑
ด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน	๒.๙๐๓๑	๒.๖๑๑๕	๒.๕๓๖๐
ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๐๙๕๐	๒.๙๘๘๖	๒.๙๐๗๒

จากตาราง ๑๔ ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน แยกตาม
 ประสิทธิภาพในการบริหารงาน ๓ ระดับ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของทุกกลุ่ม
 ประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของแต่ละกลุ่มประสิทธิภาพ
 ก็มีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๒.๕๓๖๐ - ๓.๓๘๘๑ โดยมี
 ค่าเฉลี่ยปัญหาค้นบุคลากรของกลุ่มที่มีประสิทธิภาพต่ำกว่า ๖ ปี สูงกว่าทุกกลุ่มและทุกด้าน
 และมีค่าเฉลี่ยปัญหาค้นความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนของกลุ่มที่มีประสิทธิภาพสูงกว่า ๑๐ ปี
 ขึ้นไปต่ำกว่าทุก ๆ กลุ่มและทุก ๆ ด้าน

ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพต่ำกว่า ๖ ปี
 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านธุรการการเงิน
 และบริการ ด้านกิจการนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน

ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพระหว่าง
 ๖ - ๑๐ ปี เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ
 ด้านธุรการการเงินและบริการ ด้านกิจการนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์
 โรงเรียนกับชุมชน

ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพสูงกว่า ๑๐ ปี
 ขึ้นไป เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่
 ด้านบุคลากร ด้านกิจการนักเรียน ด้านธุรการการเงินและบริการ และด้านความสัมพันธ์
 โรงเรียนกับชุมชน

ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
แยกตามการศึกษาในค่านมูคลากร วิชาการ อาคารสถานที่ ชุมการการเงินและบริการ
กิจการนักเรียน และก้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน รายละเอียดที่ทำการวิเคราะห์
กัการวาง ๑๕

ตาราง ๑๕ ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง ๖ ก้าน
แยกตามการเคยได้ศึกษา และไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษา

ปัญหาการบริหารงาน ของผู้บริหารโรงเรียน	ค่าเฉลี่ย	
	เคยได้ศึกษา n = ๕๘	ไม่เคยได้ศึกษา n = ๖๖
ค่านมูคลากร	๓.๕๓๖๒	๓.๑๓๓๘
ค่านวิชาการ	๓.๕๖๑๒	๓.๑๕๘๘
ค่านอาคารสถานที่	๒.๕๒๖๕	๒.๘๕๕๐
ค่านชุมการการเงินและบริการ	๒.๕๘๓๒	๓.๐๕๒๑
ค่านกิจการนักเรียน	๓.๑๑๒๕	๒.๕๕๘๕
ก้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน	๒.๓๖๕๖	๒.๕๕๓๘
ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๑๑๕๕	๒.๕๓๖๓

จากตาราง ๑๕ ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ที่แยกตามการ เคยได้ศึกษาและไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษา เมื่อเทียบกับเกณฑ์
พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของทั้งสองกลุ่มอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย ๓.๑๑๕๕ และ
๒.๕๓๒๗ และเมื่อพิจารณาเป็นรายค่าของแต่ละกลุ่ม ปรากฏว่าทุกค่าของทุกกลุ่มมีค่าเฉลี่ย
อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือมีค่าเฉลี่ยระหว่าง ๒.๕๕๓๕ - ๓.๕๖๑๒ โดยค่าเฉลี่ยของปัญห
ค่ามบุคลากรของกลุ่มที่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษาสูงกว่าทุกค่าและทุกกลุ่ม
และค่าเฉลี่ยของปัญหาค่าความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนของกลุ่มที่ไม่เคยได้ศึกษาวิชา
การบริหารการศึกษาต่ำกว่าทุกค่าและทุกกลุ่ม

ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหาร
การศึกษา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ค่าวิชาการ ค่าบุคลากร
ค่ากิจกรรมนักเรียน ค่าธุรการการเงินและบริการ ค่าอาคารสถานที่ และค่าความสัมพันธ์
โรงเรียนกับชุมชน

ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหาร
การศึกษา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ค่าวิชาการ ค่าบุคลากร ค่าธุรการ
การเงินและบริการ ค่ากิจกรรมนักเรียน ค่าอาคารสถานที่ และค่าความสัมพันธ์โรงเรียน
กับชุมชน

ตอนที่ ๕ การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
แยกตามขนาดของโรงเรียนในด้านบุคลากร วิชาการ อาคารสถานที่ อุตสาหกรรมการเงินและ
บริการ กิจกรรมนักเรียน และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน รายละเอียดที่
ทำการวิเคราะห์ ดังตาราง ๑๖

ตาราง ๑๖ การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน-
มัธยมศึกษาทั้ง ๖ กำน แยกตามขนาดของโรงเรียน ๓ ขนาด

แหล่งของตัวแปร	df	SS	MS	F	P
<u>ด้านบุคลากร</u>					
ระหว่างกลุ่ม	๒	๑๙.๔๓.๐๕๖	๙๗๓.๕๒๘๓	๕.๔๔๓๘**	๔.๓๘
ภายในกลุ่ม	๑๒๑	๒๑๔๕๖.๕๒๕	๑๗๗.๖๕๖๔		
รวม	๑๒๓	๒๓๔๙๓.๕๘๑			
<u>ด้านวิชาการ</u>					
ระหว่างกลุ่ม	๒	๓๐๓.๓๕๒๕	๑๕๓.๘๓๒๔	๑.๕๕๔๑	๓.๐๓
ภายในกลุ่ม	๑๒๑	๑๑๖๓๕.๖๓	๙๖.๕๒๕๘		
รวม	๑๒๓	๑๑๙๓๘.๙๘			
<u>ด้านอาคารสถานที่</u>					
ระหว่างกลุ่ม	๒	๓๑๓.๐๐๓๑	๑๕๘.๕๐๑๕	๒.๕๐๒๓	๓.๐๓
ภายในกลุ่ม	๑๒๑	๓๕๘๓.๒๒๓	๒๙.๕๓๖๕		
รวม	๑๒๓	๓๙๐๐.๒๒๖			

ตาราง ๑๖ (ต่อ)

แหล่งของตัวแปร	df	SS	MS	F	P
<u>กิจกรรมการเงินและบริการ</u>					
ระหว่างกลุ่ม	๒	๒๘๙.๙๓๘๗	๑๔๔.๙๖๙๔	๒.๑๓๐๙	๓.๐๗
ภายในกลุ่ม	๑๒๑	๘๒๓๑.๙๖๘	๖๘.๐๓๐๕		
รวม	๑๒๓	๘๕๒๑.๖๐๗			
<u>กิจกรรมนักเรียน</u>					
ระหว่างกลุ่ม	๒	๕๙๐.๖๑๒๑	๒๙๕.๓๐๖๑	๔.๐๓๔๖*	๓.๐๗
ภายในกลุ่ม	๑๒๑	๘๘๕๖.๓๙๘	๗๓.๑๙๓๖		
รวม	๑๒๓	๙๔๔๖.๙๙๑			
<u>ความสัมพันธโรงเรียน</u>					
ระหว่างกลุ่ม	๒	๕๖๐.๒๘๙๔	๒๘๐.๑๔๔๗	๓.๐๘๑๑*	๓.๐๗
ภายในกลุ่ม	๑๒๑	๑๑๐๐๑.๗๕	๙๐.๙๒๓๖		
รวม	๑๒๓	๑๑๕๖๒.๐๔			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑, $F(๒, ๑๒๑) .๐๑ = ๔.๓๘$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕, $F(๒, ๑๒๑) .๐๕ = ๓.๐๗$

จากตาราง ๑๖ เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษา โดยแบ่งตามขนาดของโรงเรียน ๓ ขนาด คือ โรงเรียนมัธยมขนาดเล็ก
โรงเรียนมัธยมขนาดกลาง และโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ ปรากฏว่า โรงเรียนที่มีขนาด
แตกต่างกันอย่าง น้อยหนึ่งคู่มีปัญหาการบริหารงานด้านบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .๐๑ และโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันอย่าง น้อยหนึ่งคู่มีปัญหาการบริหารงาน
ด้านกิจการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕
และเมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe's ปรากฏผลการ เปรียบเทียบ
ทั้งตาราง ๑๗, ๑๘, และ ๑๙ ตามลำดับ

ตาราง ๑๗ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ด้านบุคลากร แยกตามขนาดของโรงเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษา	ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่			
	$\bar{X}$	๗๑.๒๐๕๓	๗๖.๑๖๒๒	๗๘.๘๙๗๘
ขนาดเล็ก	๗๑.๒๐๕๓	—	๘.๙๕๖๘	๘.๖๙๒๒**
ขนาดกลาง	๗๖.๑๖๒๒	—	—	๓.๘๑๕๓
ขนาดใหญ่	๗๘.๘๙๗๘	—	—	—

$$\sqrt{(K-1)F_{.01}(2,121)}\sqrt{MS_E\left\{\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right\}}$$

—	๑๐.๔๑๓๒	๘.๑๖๘๓
—	—	๑๐.๖๐๓๓

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตาราง ๑๗ แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ กับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กมีปัญหาการบริหารงานด้านบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ส่วนผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กกับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางกับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่มีปัญหาการบริหารงานด้านบุคลากรแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและผลการวิเคราะห์ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่มีปัญหาการบริหารงานด้านบุคลากรมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

ตาราง ๑๘ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัศึกษากิจกรรมนักเรียน แยกตามขนาดของโรงเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษา	ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่			
	$\bar{X}$	๔๖.๐๙๒๘	๔๙.๒๖๙๒	๕๐.๙๖๑๖
ขนาดเล็ก	๔๖.๐๙๒๘	—	๓.๑๓๔๔	๔.๖๖๘๘*
ขนาดกลาง	๔๙.๒๖๙๒	—	—	๑.๕๓๔๔
ขนาดใหญ่	๕๐.๙๖๑๖	—	—	—

$$\sqrt{(K-1)F_{.05}(2,121)}\sqrt{MS_E\left\{\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right\}}$$

— ๕.๓๕๘๓ ๔.๒๐๒๕
— — ๕.๔๕๔๓

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตาราง ๑๘ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่กับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีปัญหาการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ส่วนผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กกับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางกับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ มีปัญหาการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง ๑๘ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน แยกตามขนาดของโรงเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		๓๓.๒๐๓	๔๐.๙๙๕	๔๑.๘๙๘
ขนาดเล็ก	๓๓.๒๐๓	—	๓.๙๖๒	๔.๖๙๕ *
ขนาดกลาง	๔๐.๙๙๕	—	—	๐.๙๐๓
ขนาดใหญ่	๔๑.๘๙๘	—	—	—

$$\sqrt{(K-1)F_{.05}(2, 121)} \sqrt{MS_E \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}$$

—	๕.๙๗๒๔	๔.๖๘๓๙
—	—	๖.๐๗๙๐

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตาราง ๑๕ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่กับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กกับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางกับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ มีปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
แยกตามประสบการณ์ในการบริหารงานในตำแหน่งคณากร วิชาการ อธิการสถานศึกษา การเงินและบริหาร กิจการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน รายละเอียด
ที่ทำการวิเคราะห์นี้ ดังตาราง ๒๐

ตาราง ๒๐ การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน
แยกตามประเภทการณ์ในการบริหารงานที่แตกต่างกัน

แหล่งของตัวแปร	df	SS	MS	F	P
<u>ด้านบุคลากร</u>					
ระหว่างกลุ่ม (MS_b)	๒	๕๕๑.๑๘๐๖	๒๗๕.๕๙๐๓	๓.๑๑๐๕*	๓.๐๓
ภายในกลุ่ม (MS_w)	๑๒๑	๑๑๕๐๐.๒๓๕	๙๕.๐๔๓๖		
รวม	๑๒๓	๑๒๐๕๑.๔๑๕			
<u>ด้านวิชาการ</u>					
ระหว่างกลุ่ม (MS_b)	๒	๕๔๘.๖๓๐๐๘	๒๗๔.๓๑๕๐	๒.๙๙๙๙	๓.๐๓
ภายในกลุ่ม (MS_w)	๑๒๑	๑๑๘๕๕.๑๙๕	๙๗.๙๗๒๘		
รวม	๑๒๓	๑๒๔๐๓.๘๒๕			
<u>ด้านอาคารสถานที่</u>					
ระหว่างกลุ่ม (MS_b)	๒	๑๖๖.๓๑๙๓	๘๓.๑๕๙๖	๑.๒๓๗๐	๓.๐๓
ภายในกลุ่ม (MS_w)	๑๒๑	๘๑๓๓.๘๙๖๘	๖๗.๒๒๒๒		
รวม	๑๒๓	๘๓๐๐.๒๑๖๑			
<u>ด้านธุรการการเงินและบริการ</u>					
ระหว่างกลุ่ม (MS_b)	๒	๔๑๕.๙๒๙๒	๒๐๗.๙๖๔๖	๓.๐๘๕๒*	๓.๐๓
ภายในกลุ่ม (MS_w)	๑๒๑	๘๑๕๖.๐๐๙๒	๖๗.๔๐๕๐		
รวม	๑๒๓	๘๕๗๑.๙๓๘๔			

ตาราง ๒๐ (ต่อ)

แหล่งของข้อมูล	df	SS	MS	F	P
<u>ค่านักเรียน</u>					
ระหว่างกลุ่ม (MS_b)	๒	๑๕๓.๐๐๗๖	๗๖.๕๐๓๘	๑.๖๔๐๘	๓.๐๗
ภายในกลุ่ม (MS_w)	๑๒๑	๙๕๐๘.๕๑๒๓	๗๗.๗๖๕๕		
รวม	๑๒๓	๙๖๖๑.๕๒๐๙			
<u>ค่าความสัมพันธ์โรงเรียน</u>					
ระหว่างกลุ่ม (MS_b)	๒	๔๘๓.๐๘๑๔	๒๔๑.๐๔๐๗	๒.๕๕๕๗	๓.๐๗
ภายในกลุ่ม (MS_w)	๑๒๑	๑๑๔๕๘.๑๒	๙๔.๖๘๕๒		
รวม	๑๒๓	๑๑๙๔๑.๒๐			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕, $F(๒, ๑๒๑) .๐๕ = ๓.๐๗$

จากตาราง ๒๐ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานแตกต่างกัน มีปัญหาการบริหารงานด้านการเงินและบริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ อย่างน้อยหนึ่งกลุ่ม ส่วนผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานแตกต่างกันอื่น ๆ มีปัญหาการบริหารงานด้านบุคลากร วิชาการ อาคารสถานที่ กิจกรรมนักเรียน และความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของ Sheffe's ปรากฏผลการเปรียบเทียบ ดังตาราง ๒๑ และ ๒๒

ตาราง ๒๑ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
 ด้านบุคลากร แยกตามประสบการณ์การบริหารงาน

ประสบการณ์การบริหารงาน	ต่ำกว่า ๖ ปี ๖ - ๑๐ ปี สูงกว่า ๑๐ ปี			
	X	๓๓.๘๔๘๕	๓๕.๖๓๒๒	๖๘.๓๐๑
ต่ำกว่า ๖ ปี	๓๓.๘๔๘๕	—	๒.๖๒๖๕	๘.๒๔๓๕ *
๖ - ๑๐ ปี	๓๕.๖๓๒๒	—	—	๖.๘๓๒๒ *
สูงกว่า ๑๐ ปี	๖๘.๓๐๑	—	—	—

$$\sqrt{(K-1)F_{.05}(2,121)} \sqrt{MS_E \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}$$

—	๕.๓๐๕	๖.๖๑๕
—	—	๖.๘๕๓๘

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตาราง ๒๑ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารงาน
 ต่ำกว่า ๖ ปีกับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารงานสูงกว่า ๑๐ ปีขึ้นไป
 และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารงานระหว่าง ๖ - ๑๐ ปีกับผู้บริหาร
 โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์สูงกว่า ๑๐ ปี มีปัญหาการบริหารงานด้านบุคลากร
 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มี
 ประสบการณ์ต่ำกว่า ๖ ปี และผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ระหว่าง ๖ - ๑๐ ปี
 มีปัญหาการบริหารงานด้านบุคลากรมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์สูงกว่า ๑๐ ปี
 ส่วนอื่น ๆ มีปัญหาการบริหารงานด้านบุคลากรแตกต่างกันอย่างไม่เป็นนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง ๒๒ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ด้านธุรการการเงินและบริการ แยกตามประสบการณ์การบริหารงาน

ประสบการณ์การบริหารงาน	ต่ำกว่า ๒ ปี ๒ - ๑๐ ปี สูงกว่า ๑๐ ปี			
	$\bar{X}$	๔๓.๖๓๘	๔๒.๗๘๑๒	๓๘.๔๑๐๔
ต่ำกว่า ๒ ปี	๔๓.๖๓๘	—	๐.๘๕๖๘	๕.๒๒๗๖ *
๒ - ๑๐ ปี	๔๒.๗๘๑๒	—	—	๔.๓๗๐๘
สูงกว่า ๑๐ ปี	๓๘.๔๑๐๔	—	—	—

$$\sqrt{(K-1)F_{.05}(2,121)} \sqrt{MS_E \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}$$

—	๕.๑๔๓๓	๕.๐๓๖๗
—	—	๕.๒๓๖๐

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตาราง ๒๒ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารงานต่ำกว่า ๒ ปีกับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารงานสูงกว่า ๑๐ ปีมีปัญหาการบริหารงานด้านธุรการการเงินและบริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า ๒ ปีมีปัญหาการบริหารงานมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์สูงกว่า ๑๐ ปี ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า ๒ ปีกับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ ๒ - ๑๐ ปี และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ ๒ - ๑๐ ปีกับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์สูงกว่า ๑๐ ปีมีปัญหาการบริหารงานด้านธุรการการเงินและบริการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ ๙ วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
แยกตามการศึกษาในก้านบุคลากร วิชาการ อาคารสถานที่ ชุมชนการเงินและบริการ
กิจการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน รายละเอียดที่ทำการวิเคราะห์
ดังตาราง ๒๓

ตาราง ๒๓ วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ทั้ง ๖ ด้าน แยกตามการ เคยได้ศึกษาและไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษา

ปัญหาการบริหารงาน ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา	N	$\bar{X}$	S^2	t
<u>ก้านบุคลากร</u>				
เคยได้ศึกษา	๕๘	๗๙.๐๓๒๑	๒๐๗.๓๔๘๑	๒.๖๐๘๐ *
ไม่เคยได้ศึกษา	๖๖	๗๖.๙๙๙๕	๑๑๗.๒๐๖๗	
<u>ก้านวิชาการ</u>				
เคยได้ศึกษา	๕๘	๕๕.๓๗๙๒	๑๒๒.๑๓๔๓	๒.๓๑๙๖ *
ไม่เคยได้ศึกษา	๖๖	๕๑.๑๘๑๖	๗๗.๒๒๗๐	
<u>ก้านอาคารสถานที่</u>				
เคยได้ศึกษา	๕๘	๔๐.๙๗๑๐	๖๐.๑๖๑๖	๐.๒๗๒๑
ไม่เคยได้ศึกษา	๖๖	๔๐.๕๘๖๐	๖๓.๖๗๗๓	
<u>ก้านธุรการการเงินและบริการ</u>				
เคยได้ศึกษา	๕๘	๔๑.๘๖๐๘	๗๙.๙๓๓๗	-๐.๙๖๗๙
ไม่เคยได้ศึกษา	๖๖	๔๓.๒๔๙๔	๖๑.๐๐๔๑	

ตาราง ๒๓ (ต่อ)

ปัญหาการบริหารงาน ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา	N	$\bar{X}$	S^2	t
<u>ก้านกิจการนักเรียน</u>				
เคยได้ศึกษา	๕๘	๔๔.๘๐๐๐	๘๓.๗๕๕๔	๑.๕๔๕๖
ไม่เคยได้ศึกษา	๖๖	๔๗.๓๔๒๘	๗๑.๕๐๖๘	
<u>ก้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน</u>				
เคยได้ศึกษา	๕๘	๔๑.๕๔๕๐	๑๑๑.๑๖๔๓	๑.๙๖๔๖*
ไม่เคยได้ศึกษา	๖๖	๓๘.๐๖๗๖	๘๐.๓๗๔๗	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตาราง ๒๓ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เคยได้ศึกษากับไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษามาก่อน มีปัญหาการบริหารงานด้านบุคลากร ด้านวิชาการ และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษามาก่อนมีปัญหาการบริหารงานด้านดังกล่าวมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษา ส่วนปัญหาการบริหารงานด้านอาคารสถานที่ ด้านธุรการการเงินและบริการ และก้านกิจการนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีปัญหาการบริหารงานแตกต่างกันอย่างไม่เป็นนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษากันคว้า

๑. เพื่อศึกษาระดับของปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ทั้ง ๒ ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่ ด้านธุรการการเงินและบริการ
ด้านกิจการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน

๒. เพื่อศึกษา เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ที่จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา
และการ เคยได้ศึกษาและไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษากันคว้า

การศึกษากันคว้าครั้งนี้ กระทำกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตพื้นที่ยากจนหนาแน่น จังหวัดอุบลราชธานี จาก ๑๔ อำเภอ ๒
กิ่งอำเภอมียุโรป ๔๕ โรงเรียน จำนวนผู้บริหารโรงเรียน ๑๓๔ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามปัญหาการบริหารงาน
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงาน
ของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง ๒ ด้าน รวมทั้งสิ้น ๔๔ ข้อ

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพิ่มเติม

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์

แอลฟา (α -coefficient) ของ ครอนบาช (Cronbach) ได้ค่า

ความเชื่อมั่น ๐.๘๓๓

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ๔๕ โรงเรียน จำนวน ๑๓๔ ฉบับ ได้รับกลับคืนมาจำนวน ๑๒๗ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๐๓ เป็นแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์จำนวน ๓ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๖๒๒ ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน ๑๒๔ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๖๓๗๗ ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้วิธีการ ดังนี้คือ

๑. วิเคราะห์สถิติพื้นฐาน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความแปรปรวน (S^2) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
๒. ใช้เกณฑ์ประเมินค่าความถี่เห็นของ เบสต์ (Best. ๑๙๖๔ . ๑๕๖ - ๑๕๘) ประเมินปัญหาการบริหารงานว่าอยู่ในเกณฑ์สูง ปานกลาง หรือต่ำ
๓. วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีความแตกต่างกันในลักษณะของโรงเรียน ประสิทธิภาพการบริหารงาน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีหนึ่งตัวประกอบ (One - way analysis of variance) ใช้ F - test
๔. วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีความแตกต่างกันในด้านการ เคยได้ศึกษาและไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ใช้ t - test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัศึกษามีปัญหาค้นวิชาการและด้านบุคลากรสูงกว่าทุก ๆ ด้าน และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน ต่ำกว่าทุก ๆ ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านธุรการการเงินและบริการ ด้านกิจการนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน ตามลำดับ

๒. ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ถึงกักกรมสามัญศึกษา เขตพื้นที่ยากจนหนาแน่น จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน ปรากฏผล ดังนี้

๒.๑ ด้านบุคลากร พบว่า ปัญหาการบริหารงานอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ข้อปัญหาที่อยู่ในเกณฑ์สูงได้แก่ ความเพียงพอของบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะอย่างสำหรับบางหน้าที่ที่โรงเรียนต้องการ ความคล่องตัวในการโอน ย้ายบุคลากร การยืมตัวบุคลากรในโรงเรียน ไปช่วยราชการที่อื่น ความเพียงพอและความสะดวกในเรื่องที่พักอาศัย และภาวะเศรษฐกิจ รายได้รายจ่ายและหนี้สินของบุคลากรในโรงเรียน ข้อปัญหานอกนั้นอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

๒.๒ ด้านวิชาการ พบว่า มีปัญหาการบริหารงานอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ไม่มีข้อปัญหาใดเลยอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ข้อปัญหาที่อยู่ในเกณฑ์สูง ได้แก่ ความเพียงพอและความจริงจังในการสอนซ่อมเสริม และการใช้สถานประกอบการในวิชาการทำงานและอาชีพ ในท้องถิ่น ข้อปัญหานอกนั้นอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

๒.๓ ด้านอาคารสถานที่ พบว่า มีปัญหาการบริหารงานอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ข้อปัญหาที่มีอยู่ทุกระดับ คือ ข้อปัญหาที่อยู่ในเกณฑ์สูง ได้แก่ ความมั่นคงและถาวรของรั้วโรงเรียน ข้อปัญหาที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ได้แก่ ความเหมาะสมของระยะทางระหว่างสถานที่ตั้งของโรงเรียนกับชุมชน ความเหมาะสมของทำเลที่ตั้งของโรงเรียน และความเพียงพอของแสงและทางระบายอากาศของห้องเรียน ข้อปัญหานอกนั้นอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

๒.๔ ด้านธุรการการเงินและบริการ พบว่า มีปัญหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ข้อปัญหาที่อยู่ในเกณฑ์สูง ได้แก่ การใช้บริการอาหารกลางวันของนักเรียน การจัดบริการอาหารกลางวัน และข้อปัญหาที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำได้แก่ การยึดถือระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการเงิน และการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ คณะกรรมการการซื้อการจ้างและการตรวจรับพัสดุ ข้อปัญหานอกนั้นอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

๒.๕ ด้านกิจการนักเรียน พบว่า มีปัญหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ข้อปัญหาที่พบอยู่ในเกณฑ์สูง ได้แก่ ความเพียงพอของบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะด้านในการจัดกิจกรรมนักเรียนและที่พบว่าไม่มีปัญหาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ได้แก่ การวางแผนรับนักเรียนใหม่ประจำปี ปัญหาเสพศิทธิให้โทษทั้งจากภายในและนอกโรงเรียน ข้อปัญหานอกนั้นอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

๒.๖ ด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน พบว่า มีปัญหาอยู่ในเขตพื้นที่ปานกลาง ไม่มีข้อปัญหาใดเลยที่อยู่ในเขตสูง ข้อปัญหาที่อยู่ในเขตต่ำได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชน ผู้ปกครองเข้ามาใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน การให้บุคลากรในโรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมช่วยเหลืองาน และวิธีการต่าง ๆ ในชุมชน ความศรัทธาของชุมชนที่มีต่อครูอาจารย์ในโรงเรียน ความสามารถในการปรับตัวของครูอาจารย์ต่อประเพณี วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมของชุมชน การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครูอาจารย์ในการประสานงานกับหน่วยราชการอื่น ๆ เพื่อพัฒนาชุมชน ความยอมรับนับถือระหว่างครูอาจารย์กับผู้ปกครอง และผู้นำในชุมชน การปรับตัวของผู้บริหารต่ออิทธิพลภายนอกโรงเรียน ข้อปัญหาอื่น ๆ นอกนั้นอยู่ในเขตพื้นที่ปานกลาง

๓. ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้ง ๒ ด้าน เมื่อแยกตามขนาดของโรงเรียน ๓ ขนาด ปรากฏผล ดังนี้

๓.๑ ปัญหาการบริหารงาน ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า โดยส่วนรวมมีปัญหามากอยู่ในเขตพื้นที่ปานกลาง โดยมีปัญหาคำนวณวิชาการสูงกว่าทุก ๆ ด้าน รองลงมา ได้แก่ ด้านธุรการการเงินและบริการ ด้านบุคลากร ด้านกิจการนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน ตามลำดับ

๓.๒ ปัญหาการบริหารงาน ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง พบว่า โดยส่วนรวมมีปัญหามากอยู่ในเขตพื้นที่ปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คือ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านกิจการนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ ด้านธุรการการเงินและบริการ และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน

๓.๓ ปัญหาการบริหารงาน ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า โดยส่วนรวมมีปัญหามากอยู่ในเขตพื้นที่ปานกลางแต่สูงกว่าทุก ๆ กลุ่ม เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเป็นรายด้าน ปรากฏว่า มีปัญหาคำนวณวิชาการพอ ๆ กับด้านวิชาการซึ่งสูงกว่าทุก ๆ ด้าน ลำดับรองลงมา ได้แก่ ด้านกิจการนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ ด้านธุรการการเงินและบริการ และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน เป็นลำดับสุดท้าย

๔. ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง ๒ ด้าน แยกตาม ประสิทธิภาพการบริหารงาน ๓ ระดับ ปรากฏผล ดังนี้

๔.๑ ปัญหาการบริหารงานในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพต่ำกว่า ๒ ปี โดยส่วนรวม พบว่า มีปัญหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง แต่สูงกว่าทุกกลุ่มประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ปัญหาด้านบุคลากร สูงกว่าทุก ๆ ด้าน รองลงมา ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านธุรการการเงินและบริการ ด้านกิจการนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน เป็นลำดับสุดท้าย

๔.๒ ปัญหาการบริหารงานในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพระหว่าง ๒ - ๑๐ ปี โดยส่วนรวม พบว่า มีปัญหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยมีปัญหาด้านบุคลากร สูงกว่าทุก ๆ ด้าน รองลงมา ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านธุรการการเงินและบริการ ด้านกิจการนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ และต่ำกว่าทุก ๆ ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน

๔.๓ ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพสูงกว่า ๑๐ ปีขึ้นไป โดยส่วนรวม พบว่า มีปัญหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง แต่ต่ำกว่าทุกกลุ่มประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้คือ ด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านกิจการนักเรียน ด้านธุรการการเงินและบริการ และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน เป็นลำดับสุดท้าย

๕. ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แยกตามการเคย ได้ศึกษาและไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษา ๒ กลุ่ม ปรากฏผล ดังนี้

๕.๑ ปัญหาการบริหารงานในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษา โดยส่วนรวม พบว่า มีปัญหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยมีปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการ และด้านบุคลากร สูงกว่าทุก ๆ ด้าน รองลงมา ได้แก่ ด้านกิจการนักเรียน ด้านธุรการการเงินและบริการ ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน เป็นลำดับสุดท้าย

๕.๒ ปัญหาการบริหารงานในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษามาก่อน พบว่า โดยส่วนรวมมีปัญหายุ่งยากในเกณฑ์ปานกลาง โดยมีปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการสูงกว่าทุก ๆ ด้าน รองลงมา ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านธุรการการเงินและบริการ ด้านกิจการนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน เป็นลำดับสุดท้าย

๖. เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยแยกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า

ผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีปัญหาการบริหารงานด้านบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ อย่างน้อยหนึ่งคู่ ส่วนด้านกิจการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ อย่างน้อยสามคู่หนึ่งคู่ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ ๒ ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่แล้ว ปรากฏผล ดังนี้

๖.๑ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กกับผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาการบริหารงานด้านบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

๖.๒ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กกับผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนคู่อื่น ๆ มีปัญหาด้านกิจการนักเรียนไม่แตกต่างกัน

๖.๓ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กกับผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

๓. เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แยกตามประเภทของการบริหารงาน ๓ ระดับ พบว่า

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารงานแตกต่างกัน มีปัญหาการบริหารงานด้านบุคลากร และด้านธุรการการเงินและบริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ อย่างน้อยค่าหนึ่งคู่ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ ๓ ส่วนคู่อื่น ๆ และค่าอื่น ๆ นอกนั้นมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ปรากฏผล ดังนี้

๓.๑ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า ๒ ปีกับผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์สูงกว่า ๑๐ ปีขึ้นไป และผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ระหว่าง ๒ - ๑๐ ปีกับผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์สูงกว่า ๑๐ ปีขึ้นไป มีปัญหาการบริหารงานด้านบุคลากร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า ๒ ปี และผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ระหว่าง ๒ - ๑๐ ปีมีปัญหาการบริหารงานด้านบุคลากรมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์สูงกว่า ๑๐ ปีขึ้นไป ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

๓.๒ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า ๒ ปีกับผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์สูงกว่า ๑๐ ปีขึ้นไป มีปัญหาการบริหารงานด้านธุรการการเงินและบริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า ๒ ปีมีปัญหาการบริหารงานด้านธุรการการเงินและบริการมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์สูงกว่า ๑๐ ปีขึ้นไป ส่วนคู่อื่น ๆ นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

๔. เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แยกตามการเคยได้ศึกษาและไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษา ๒ กลุ่ม ปรากฏผล ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียนที่เคยได้ศึกษากับผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษามีปัญหาการบริหารงานด้านบุคลากร ด้านวิชาการ และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ ๔ ส่วนคู่อื่น ๆ และค่าอื่น ๆ นอกนั้นมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

ทางสถิติ และเมื่อพิจารณาถึงระดับของปัญหาของผู้ที่แตกต่างแล้ว ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษามาก่อนมีปัญหการบริหารงานด้านบุคลากรด้านวิชาการ และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษา

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีปัญหการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตพื้นที่ยากจนหนาแน่น ที่ควรจะนำมาอภิปราย ดังนี้

๑. ด้านบุคลากร

งานการบริหารด้านบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางแต่ค่อนข้างสูงและมีปัญหาร่องจากด้านวิชาการ การที่ผู้บริหารเห็นว่างานด้านนี้มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่า ผู้บริหารได้ให้ความสนใจและให้ความสำคัญกับการบริหารบุคลากร เป็นอย่างมาก ซึ่งเมื่อให้ความสำคัญและสนใจเช่นนี้แล้ว การปฏิบัติงานก็ย่อมต้องใกล้ชิดคลุกคลีกับบุคลากรหลายระดับซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งเพศ วัย ความต้องการ และอื่น ๆ จึงมองเห็นปัญหาได้กว้างขวาง ผู้บริหารจึงต้องใช้ความรู้ความสามารถทั้งศาสตร์และศิลป์ในระดับสูงกับการบริหารงานด้านนี้ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดของข้อปัญหาแล้ว พบว่า มีอยู่หลายข้อปัญหาที่มีปัญหาอยู่ในระดับสูง ซึ่งได้แก่ ความคล่องตัวในการโอน ย้ายบุคลากร การยืมตัวบุคลากรในโรงเรียนไปช่วยราชการที่อื่น ความเพียงพอของบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะอย่างสำหรับบางหน้าที่ที่โรงเรียนต้องการภาวะเศรษฐกิจ รายได้รายจ่ายและหนี้สินของบุคลากรในโรงเรียน และความเพียงพอและความสะดวกสบายในเรื่องที่พักอาศัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประเสริฐ ขาวงษ์ (ประเสริฐ ขาวงษ์ ๒๕๒๔ : ๕๔) ที่พบว่า การยืมตัวครูไปช่วยราชการสวัสดิการครูไม่เพียงพอ ครูส่วนใหญ่มีรายได้น้อย มีปัญหาอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ๒๕๒๑ : ๔) ที่พบว่า สิ่งที่เป็นปัญหาแก่ครูโดยมีนัยสำคัญทางสถิติอันดับหนึ่งคือ เงินเดือนของครูไม่พอกับค่าครองชีพในปัจจุบัน

และปัญหาที่มีนัยสำคัญทางสถิติอันดับสองคือ ปัญหาเรื่องสวัสดิการที่ให้แก่ครูไม่เพียงพอ การที่ผู้บริหาร เห็นว่าปัญหาทั้งห้าข้อปัญหา เป็นปัญหาอยู่ในระดับสูง อาจเป็นเพราะว่าเป็น ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกัน และโรงเรียนมัธยมศึกษาก็ได้กระจายออกสู่ชุมชนที่ห่างไกล ในจังหวัด อำเภอกะทิงกุ้ง ตำบล แต่บุคลากรส่วนใหญ่ของโรงเรียนโดยเฉพาะในเขตพื้นที่ยากจนหนาแน่นซึ่งประชาชนมีรายได้น้อยและการศึกษาก่อนข้างต่ำกว่าทุกเขตพื้นที่ บุคลากรของโรงเรียนส่วนมากจึงมาจากถิ่นอื่นหรือจังหวัดอื่น เมื่อเป็นเช่นนี้บุคลากรจึงทำงานอยู่ในถิ่นนี้ได้ไม่นานก็จะขอย้ายไปอยู่ในที่ที่มีความสะดวกสบายกว่า เมื่อขอย้ายไม่ได้ก็จะวิ่งเต้น กับผู้มีอำนาจขอไปช่วยราชการ (จันทิพย์ กลีบเมฆ ๒๕๒๔ : ๖) กรณีนี้ทำให้โรงเรียน เกือบขาดบุคลากรทั้งที่มีตำแหน่งอยู่ แต่จะรับบรรจุหรือขอรับโอนรับย้ายคนใหม่เข้ามาก็ไม่ได้ ดังนั้นโรงเรียนที่อยู่ในที่ที่มีความสะดวกสบาย เช่น โรงเรียนในเมืองหรือรอบ ๆ เมือง ที่รับบุคลากรมาช่วยราชการ จำนวนบุคลากรจึงมากเกินอัตราที่กำหนดจริง เข้าทำนองว่า "คนขาดคนเกิน" ส่วนเรื่องที่พักอาศัยที่ทางโรงเรียนจัดให้แก่ครูอาจารย์ ไม่เพียงพอกับ จำนวนผู้เข้าพักนั้น เป็นปัญหาที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน ซึ่งทางราชการก็ได้ กำหนดนโยบายที่จะจัดให้กับข้าราชการอย่างทั่วถึงแบบค่อยเป็นค่อยไปตามกำลังทรัพย์อยู่แล้ว

ในเรื่องที่เกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจ รายได้รายจ่ายและหนี้สินของบุคลากรใน โรงเรียน ซึ่งผู้บริหาร เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับสูงนั้น ถือได้ว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ทั่วไป ในหมู่ข้าราชการซึ่งตรงกับสภาพปัจจุบัน เพราะเหตุว่าข้าราชการชั้นผู้น้อยมีรายได้น้อย ถ้าหากไม่มีรายได้จากอาชีพอย่างอื่นมาช่วยเหลือนก็จะทำให้ชักหน้าไม่ถึงหลัง

เกี่ยวกับความเพียงพอของบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะอย่างสำหรับบางหน้าที่ ที่โรงเรียนต้องการมีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับสูง อาจเป็นด้วยสาเหตุสองประการ คือ ประการแรก การกำหนดอัตราตำแหน่งและคุณสมบัติของบุคลากรโรงเรียน ต้องอาศัยขนาดและปริมาณงาน เป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝ่ายส่งเสริมและสนับสนุนการสอน เช่น ชุมนุม การเงิน แะแนว ห้องสมุด วัสดุภัณฑ์ศึกษา ทะเบียน พิธี และอื่น ๆ ซึ่งงานดังกล่าวมีอยู่ในทุก โรงเรียนไม่ว่าจะเป็นขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ โรงเรียนเปิดใหม่หรือโรงเรียนเก่า เมื่ออาศัยปริมาณงานเป็นเกณฑ์โรงเรียนที่ไม่ถึงเกณฑ์จึงไม่มีอัตราตำแหน่งมาให้ ต้องอาศัย บุคลากรคนอื่น ๆ ที่พอมีความสามารถบ้างมาช่วยทำงานด้านนี้ให้ ประการที่สอง

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ ไม่มีส่วนร่วมในการคัดเลือกบุคลากร จึงได้บุคลากรที่ไม่ตรงตามความต้องการของโรงเรียน (อภิสิทธิ์ พาหะมาก ๒๕๑๙ : ๑๒๘)

ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานค้ำบุคลากร เมื่อแยกตามขนาดของโรงเรียนสามขนาด ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กกับผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาการบริหารงานค้ำบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาการบริหารงานมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีบุคลากรมากกว่า การบริหารงานต้องแยกออกเป็นหมวดเป็นฝ่าย และมีหัวหน้าหมวดหัวหน้าฝ่ายเป็นผู้จัดการช่วยผู้บริหารอีกแรงหนึ่ง ปัญหาอยู่ที่ว่า ผู้ที่ทำหน้าที่ในระดับรองลงมา มีความรู้ความสามารถในงานนี้เพียงพอ และสามารถกำหนดภาวะผู้นำได้เหมาะสมกับงานที่ตนรับผิดชอบได้คือเพียงพอ การที่ผู้บริหารมีผู้ทำหน้าที่แทนดังกล่าวถือเป็นเรื่องดี เพราะเป็นการกระจายอำนาจความรับผิดชอบงาน แต่เรื่องนี้เป็นเรื่อง que ผู้บริหารเองต้องพึงระมัดระวังและพิจารณาให้มาก เพราะการกระจายอำนาจความรับผิดชอบเป็นดาบสองคม ถ้าผู้บริหารไม่ติดตามการมอบหมายงาน ปัญหาที่ยังจะพอกพูนมากขึ้น

เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนที่แยกตามประสบการณ์ในการบริหารงานสามระดับ ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า ๒ ปี กับผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์สูงกว่า ๑๐ ปีขึ้นไป และผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ระหว่าง ๒ - ๑๐ ปีกับผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์สูงกว่า ๑๐ ปีขึ้นไป มีปัญหาการบริหารงานค้ำบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และเมื่อพิจารณาถึงระดับของปัญหา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า ๒ ปี และผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ระหว่าง ๒ - ๑๐ ปีมีปัญหาการบริหารงานมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์สูงกว่า ๑๐ ปีขึ้นไป แสดงว่า ประสบการณ์การบริหารงานมีผลต่อการบริหารงานค้ำบุคลากร นั่นคือ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหารงานมากมีความสามารถในการเตรียมการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ดีกว่า และผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานมาหลายปีย่อมเข้าใจปัญหาได้ลึกซึ้งกว่า อีกทั้งประสบการณ์จะเป็นตัวช่วยชี้แนะแนวทางในการจัดการกับปัญหาการบริหารงานได้ด้วย

ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานค้ำนบุคลากร เมื่อแยกตามการ เคยและไม่เคย ได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษาสองกลุ่ม ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่เคยได้ศึกษา วิชาการบริหารการศึกษากับผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษามีปัญหา การบริหารงานค้ำนบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยผู้บริหาร โรงเรียนที่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษามีปัญหามากกว่า ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ได้เคยศึกษาวิชาการบริหารการศึกษามาก่อนมีความรู้พื้นฐานสำหรับ การวิเคราะห์ปัญหาในเชิงการบริหาร โอกาสที่จะมองเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นตามสภาพที่เป็นจริง จึงมีได้มากกว่าผู้บริหารที่ไม่เคยได้ศึกษาเล่าเรียนมาทางนี้ เพราะโดยข้อเท็จจริงนั้น ปัญหาต่าง ๆ ที่ได้พบจากการวิจัยครั้งนี้มีอยู่จริง

๒. ค้ำนวิชาการ

การบริหารงานค้ำนวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีปัญหา อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และสูงกว่าทุก ๆ ค้ำน ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อารี ไชยราช (อารี ไชยราช ๒๕๓๓ : ๕๖) ที่ทำการวิจัยปัญหาการบริหารงาน โรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับตำบล ในเขตการศึกษา ๑๑ ที่พบว่า ปัญหาการบริหารงาน ค้ำนวิชาการมีอยู่ในเกณฑ์น้อย และผลการวิจัยของ ประเสริฐ ขาวงษ์ (ประเสริฐ ขาวงษ์ ๒๕๒๔ : ๖๐) ที่พบว่า ปัญหาการบริหารงานค้ำนวิชาการมีปัญหาลำดับสุดท้ายของงาน การบริหารโรงเรียนทั้งห้าค้ำน

การที่ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าการบริหารงานค้ำนวิชาการมีปัญหาลำดับอยู่ในเกณฑ์ ปานกลางต่ำกว่าค้ำนอื่นที่สูงและสูงกว่าทุก ๆ ค้ำนนั้น อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับโรงเรียนว่าหน้าที่ของโรงเรียนหรือ สถานศึกษาที่แท้จริงก็คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในค้ำนวิชาการ (วิทยุ สาธิต ๒๕๑๔ : ๓๒๒) การให้ความสำคัญยิ่งยวดเท่าใดก็ยิ่งมองเห็นงานและปัญหาที่เกิดขึ้นกับงาน ได้ครอบคลุมเท่านั้น และอาจสืบเนื่องมาจากในช่วงเวลาที่ได้ดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยนั้น เป็นช่วงที่โรงเรียนมัธยมศึกษา มีการเคลื่อนไหวทางค้ำนวิชาการอย่างมากเกิดขึ้น

มีการติดตามผลการใช้หลักสูตร การประเมินผลเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการบริการทางการศึกษา การดำเนินการโครงการวิชาการอื่น ๆ ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจึงทำให้มองเห็นปัญหาได้มากขึ้น ระดับของปัญหาจึงปรากฏสูงกว่าทุก ๆ ด้านดังกล่าว และอีกประการหนึ่ง การบริหารงานวิชาการในระดับโรงเรียนมีผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการทำงานค้ำนี้ แต่การบังคับบัญชา ความคุม ติดตามและนิเทศการสอนจะได้น้อยมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสามารถในการสร้างความศรัทธาเลื่อมใสและเชื่อถือในหมู่ครูด้วยกัน

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของปัญหา พบว่า มีข้อปัญหาที่มีปัญหาอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ความเพียงพอและความจริงจังในการสอนซ่อมเสริม และการใช้สถานประกอบการในวิชาการงานและอาชีพในท้องถิ่น ซึ่งตรงกับ กรมวิชาการ (กรมวิชาการ ๒๕๒๗ : ๓๑๖) ที่ได้สรุปปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรในข้อดังกล่าวว่า การใช้สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระ โรงเรียนยังดำเนินการได้น้อยเพราะยุ่งยากในการเดินทางไปควบคุม การนำและให้นักเรียนไปฝึกงาน ความเข้าใจและเอื้อประโยชน์ต่อกันและกันยังเป็นปัญหามาก ส่วนเรื่องการสอนซ่อมเสริมเห็นว่า ชั่วโมงสอนซ่อมเสริมที่มีอยู่ในตารางสอนหนึ่งคาบไม่สามารถนำมาใช้สอนซ่อมเสริมได้เพราะมีหลายวิชาที่นักเรียนสอบไม่ผ่าน และนักเรียนบางคนสอบไม่ผ่านหลายวิชาจำเป็นต้องใช้เวลาสอนนอกตารางซึ่งทำให้ครูผู้สอนเห็นว่า เป็นการเพิ่มภาระให้ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้การสอนซ่อมเสริมเป็นไปไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร และครูผู้สอนก็ต้องทำกิจกรรมอื่น ๆ ด้วย เช่น สอนลูกเสือ กิจกรรมสหกรณ์ ฯลฯ และรวมทั้งการสอนซ่อมเสริมเองยังไม่มีวิธีการหรือระบบที่เกิดประสิทธิภาพอย่างจริงจัง

ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการ เมื่อแยกตามขนาดของโรงเรียน ประสิทธิภาพการบริหารงาน และการเคยและไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษา ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่เคยได้ศึกษากับไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษาเท่านั้นที่มีปัญหาการบริหารงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยที่ผู้บริหารที่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษามีปัญหาด้านวิชาการมากกว่า ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนทั้งสองกลุ่มมีพื้นฐานในการวิเคราะห์ปัญหาที่แตกต่างกันนั่นเอง

ส่วนผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงาน เมื่อแยกตามขนาดของโรงเรียน และประสิทธิภาพการบริหารงาน ปรากฏว่า ทุก ๆ ภูมิภาคแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า ในการบริหารงานวิชาการนั้น โรงเรียนมัธยมศึกษา นอกจากจะช่วยเหลือตัวเองแล้วยังมีกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือและร่วมกันแก้ปัญหาอีกด้วย ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการบริหารงานวิชาการปัจจุบัน ทำให้โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ช่วยเหลือเอื้ออำนวยต่อกันได้ภายในกลุ่ม รวมทั้งช่วยเหลือผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยคลี่คลายปัญหาค้นวิชาการ ดังนั้น ปัญหาการบริหารงานวิชาการในกลุ่มจึงมีปัญหาในระดับที่ไม่แตกต่างกันแม้ในกลุ่มจะมีโรงเรียนอยู่ทุกขนาดก็ตาม

๓. ด้านอาคารสถานที่

การบริหารงานด้านอาคารสถานที่ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีปัญหาอยู่ในเขตพื้นที่กลาง และเป็นปัญหาในลำดับที่ห้าของปัญหาการบริหารงานทั้งหมด เมื่อพิจารณาถึงข้อปัญหา ปรากฏว่า มีปัญหาอยู่ทั้งสามระดับ ที่อยู่ในเกณฑ์สูง ได้แก่ ความมั่นคงถาวรของรั้วโรงเรียน และข้อปัญหาที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ได้แก่ ความเหมาะสมของทำเลที่ตั้งโรงเรียน ความเหมาะสมของระยะทางระหว่างสถานที่ตั้งของโรงเรียนกับชุมชน และความเพียงพอของแสงและทางระบายอากาศของห้องเรียน ข้อปัญหาอื่น ๆ นอกนั้นอยู่ในเขตพื้นที่กลาง

การที่ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า การบริหารงานด้านอาคารสถานที่ที่มีปัญหาอยู่ในเขตพื้นที่กลางและอยู่ในลำดับที่ห้า อาจเป็นเพราะว่า งานด้านอาคารสถานที่เป็นงานที่ทำกับวัตถุที่อยู่กับที่และมีความมั่นคงถาวร ไม่มีความยุ่งยากซับซ้อนเหมือนกับงานด้านอื่น ๆ การติดตามผลหรือการควบคุมดูแลทำได้ง่ายกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับการทำงานกับคนซึ่งมีชีวิตจิตใจ และการที่ผู้บริหารเห็นว่า "ความมั่นคงถาวรของรั้วโรงเรียน" เป็นปัญหาที่อยู่ในเกณฑ์สูง ก็อาจเป็นไปได้ว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ยากจนส่วนใหญ่ไม่มีรั้วถาวร ซึ่งเป็นสิ่งเสริมความเข้มแข็งของขอบเขตบริเวณ และบรรยากาศของโรงเรียนให้ดูดียิ่งขึ้น เพราะสภาพที่แท้จริงของรั้วโรงเรียนที่มีอยู่นั้น เป็นรั้วที่ทำด้วยท่อนไม้ไม้ไผ่คอนกรีต

และการที่ผู้บริหาร เห็นเช่นนี้ก็แสดงว่าร้ายกาจ เป็นสิ่งสำคัญที่โรงเรียนต้องมี ซึ่งในการประเมิน มาตรฐานโรงเรียนก็มีเรื่องเกี่ยวกับรั้วหรือสิ่งแสดงขอบเขตของโรงเรียน เป็นสิ่งที่จะต้อง พิจารณาค้น (กรมสามัญศึกษา ๒๕๓๓ : ๔)

ส่วนเรื่องทำเลที่ตั้งและระยะทางจากชุมชนนั้นผู้บริหารโรงเรียนกลับเห็นว่าไม่มีปัญหา อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตนี้เกิดขึ้นจากความต้องการ ของชุมชน ชุมชนมีส่วนในการให้การสนับสนุนจัดตั้ง โรงเรียนที่ดินและทำเลที่ตั้งจึงไม่มีปัญหาและ ที่โรงเรียนส่วนมากเป็นฟากหรือป่าที่มีอาณาบริเวณกว้างอยู่ไม่ไกลจากชุมชนมากนัก เมื่อ ชุมชนขยายใหญ่ขึ้นก็ไม่มีปัญหาในเรื่องนี้ จะมีก็แต่เรื่องอาคารเรียนไม่เพียงพอเท่านั้น และเนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่แออัดพื้นที่บริเวณเป็นคอนกรีตและ เขตนี้มี แสงแดดจัด ลมแรง ก่อปรกับรูปแบบอาคารเรียนที่กรมสามัญกำหนดออกแบบมาให้เหมาะสม กับเขตนี้จึงไม่มีปัญหา เรื่องแสงและทางระบายอากาศ

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานด้านอาคารสถานที่ ตามขนาดของโรงเรียน ประสิทธิภาพการบริหารงาน และการศึกษาจึงไม่แตกต่างกัน

๔. ด้านธุรการการเงินและบริการ

งานการบริหารด้านธุรการการเงินและบริการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีปัญหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และเป็นปัญหาอยู่ในลำดับที่สามของปัญหาการบริหารงานทั้งหมด ซึ่งรองจากด้านบุคลากรและด้านวิชาการ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน มีการติดต่อราชการกับหน่วยงานอื่น ๆ มากมายทั้งที่เป็นสายงานบังคับบัญชาโดยตรงและกับ หน่วยงานอื่นที่อยู่นอกสายงานหลัก ระเบียบงานสารบรรณจึงมีความสำคัญมาก เพราะถ้า การบริหารงานธุรการชักช้าหรือล้มเหลวแล้ว งานการศึกษาอื่น ๆ ก็ชักช้าหรือล้มเหลว ตามไปด้วย ผู้บริหารจึงให้ความสนใจและเอาใจใส่ ตั้งใจปฏิบัติงานด้านนี้อย่างจริงจัง ไม่ให้เกิดความผิดพลาด เพราะความผิดพลาดในการดำเนินการด้านธุรการ เป็นที่ประจักษ์ชัด กว่าด้านการสอนและบริการนักเรียนเป็นอันมาก (พนัส หันนาสินทร์ ๒๕๒๔ : ๒๕๒) และถ้าหากดำเนินการด้านนี้เกิดผลดียังเป็นที่ยอมรับนับถือจากหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง อีกด้วย ดังข้อปัญหาที่เกี่ยวกับ "การยึกระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการเงินและการปฏิบัติหน้าที่

ของกรรมการ คณะกรรมการการซื้อ การจ้างและการตรวจรับพัสดุ" เป็นข้อปัญหาที่อยู่ใน
เกณฑ์ค่า ซึ่งบ่งชี้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้ให้ความสนใจคอยติดตามระมัดระวังการปฏิบัติงาน
ด้านนี้อย่างใกล้ชิดจริง ดังที่ กมล วิไลสภา และ คณะ (กมล วิไลสภา และ คณะ ๒๕๒๖
: ๙๔) กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า ความรับผิดชอบของหัวหน้าหน่วยงานภาครัฐบาลจะมีลักษณะและ
ความรู้สึกคล้าย ๆ กัน คือ มีความเกรงกลัวและมีความระมัดระวังเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม
ระเบียบการเงินและพัสดุมากที่สุด ที่เอาใจใส่ระมัดระวังเป็นอย่างยิ่งคือ ความพยายาม
ที่จะทำให้มีหลักฐานทางเอกสาร เกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางการเงินและพัสดุน่าจะครบถ้วน
ถูกต้อง ส่วนผลงานที่ปฏิบัติจะเอาใจใส่หน่อยเพราะไม่ค่อยมีผลต่อความผิดความระเบียบของ
ทางราชการ ระบบราชการของเราเองก็ให้ความสนใจในวิธีการทำงานมากกว่าผลงาน
ที่หน่วยงานหรือบุคคลปฏิบัติ ความจริงนี้ดูได้จากกรณีที่หัวหน้าสถานศึกษาทั้งหลายในประเทศไทย
ไม่เคยมีผู้ใดถูกลงโทษเพราะผลการเรียนการสอนหรือการบริหารงานไม่มีคุณภาพ หรือแม้แต่
จะถูกภาคทัณฑ์เพราะการบริหารงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ก็ไม่ค่อยปรากฏให้เห็น
แต่ในทางตรงกันข้ามผู้บริหารโรงเรียนที่พยายามจะทำงานให้บังเกิดผลหรือพยายาม
เปลี่ยนแปลงวิธีการ เกี่ยวกับการเงินและพัสดุไม่ว่าจะเจตนาทุจริตหรือเจตนาดีต่อทางราชการ
เพราะเห็นว่าวิธีการที่วางไว้ล้าสมัยหรือขาดประสิทธิภาพจะถูกลงโทษให้เห็น เป็นตัวอย่าง
อยู่เป็นประจำ ด้วยเหตุนี้ ข้อควรระมัดระวังประการแรกของหัวหน้าสถานศึกษาเกี่ยวกับ
การเงินและการพัสดุ คือ ต้องรักษาระเบียบและแนวปฏิบัติของทางราชการ และไม่ทำการ
นอกเหนืออำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นอันขาด หากดำเนินการถูกต้องตามระเบียบ
และเป็นไปตามอำนาจหน้าที่แล้ว แม้ผลการบริหารงานจะล่าช้าหรือไม่เกิดผลหรือแม้แต่จะ
ก่อให้เกิดความยุ่งยากเสียหายต่องานโดยส่วนรวมก็ตาม ความผิดก็จะมีไม่เกิดขึ้นกับผู้บริหาร

เมื่อพิจารณาถึงข้อปัญหาปรากฏว่ามีข้อปัญหาอยู่ทั้งสามระดับ คือ ข้อปัญหาที่มีปัญหา
อยู่ในเกณฑ์สูงได้แก่ การให้บริการอาหารกลางวันของนักเรียน และการจัดบริการอาหาร
กลางวันให้แก่ครู นักเรียน ข้อปัญหาที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำได้แก่ การมีระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการเงิน
และการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ คณะกรรมการการซื้อ การจ้างและการตรวจรับพัสดุ ข้อปัญหา
อื่น ๆ นอกนั้นอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

การที่ผู้บริหารเห็นว่า การจัดบริการอาหารกลางวัน และการให้บริการอาหารกลางวันของนักเรียน มีปัญหาอยู่ในเกณฑ์สูง อาจเป็นด้วยสาเหตุสองประการ คือ ประการแรกเกี่ยวกับตัวนักเรียนเองที่ได้รับเงินค่าอาหารกลางวันน้อยเพราะฐานะเศรษฐกิจทางบ้านไม่ดีพอ รายได้ของครอบครัวต่ำและอาจมีพี่น้องหลายคนกำลังเรียนอยู่ ส่วนมากจึงจัดหาอาหารมาเองจากบ้านจะซื้อบ้างก็ส่วนน้อยเท่านั้น ประการที่สอง โรงเรียนไม่สามารถจัดบริการอาหารกลางวันให้เองได้เพราะครูที่จะจัดทำก็คือครูผู้สอนหมวดกิจกรรมนั่นเอง ซึ่งปกติก็มีชั่วโมงสอนมากอยู่แล้วการที่จะรับภาระในการเตรียมอาหาร ทำอาหาร การใช้จ่าย และเก็บรักษาเงินค่าอาหารกลางวันเพิ่มก็เป็นการเพิ่มภาระที่หนักขึ้นอีก ขั้นตอนการผลิตก็ยุ่งยากใช้เวลามาก และนักเรียนส่วนใหญ่ก็บริโภคอาหารง่าย ๆ ราคาถูกซึ่งอาหารเหล่านั้นไม่จำเป็นต้องจัดหา เพราะมีผู้ทำขายประจำอยู่แล้ว

เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานด้านธุรการการเงินและบริการ แยกตามขนาดของโรงเรียน ประสิทธิภาพการบริหารงาน และการศึกษา ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดต่าง ๆ และผู้บริหารที่เคยได้ศึกษากับไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษามีปัญหาการบริหารงานด้านธุรการการเงินและบริการไม่แตกต่างกัน แสดงว่าขนาดของโรงเรียนและการเคยและไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษาไม่ส่งผลความแตกต่างของปัญหาในระดับนัยสำคัญทางสถิติต่อการบริหารงานด้านธุรการและการเงิน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกขนาดใช้ระเบียบงานสารบรรณของสำนักนายกรัฐมนตรีอย่างเดียวกัน เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติ กอปรกับมีหนังสือชักจูงความเข้าใจในการปฏิบัติอยู่ประจำ ดังนั้น ขั้นตอนการปฏิบัติและวิธีการแก้ปัญหาของโรงเรียนขนาดต่าง ๆ จึงคล้ายคลึงกัน ประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งโรงเรียนทุกขนาดมีบุคลากรทำหน้าที่งานนี้อยู่ทั้งจากอัตราตำแหน่งที่มีอยู่หรือใช้บุคลากรจากด้านอื่นมาช่วยทำแทนสำหรับโรงเรียนที่ไม่มีอัตราตำแหน่ง ดังนั้นจึงมีผู้ทำหน้าที่นี้อยู่ในทุกโรงเรียนและผู้บริหารเองก็คอยตรวจตราอยู่เป็นประจำระดับปัญหาจึงไม่แตกต่างกันมากนัก อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กก็มีปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดอื่น ๆ และโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาน้อยกว่าทุกขนาด ส่วนผู้บริหารที่เคยได้ศึกษากับผู้บริหารที่ไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหาร

การศึกษาก็มีปัญหาไม่แตกต่างกันซึ่งอาจเป็นด้วยสาเหตุดังที่กล่าวมาแล้วเช่นกัน

ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานเมื่อแยกตามประสบการณ์การบริหารงานปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า ๒ ปีกับผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์สูงกว่า ๑๐ ปีขึ้นไปมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า ๒ ปีมีปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์สูงกว่า ๑๐ ปีขึ้นไป แสดงว่า ประสบการณ์ในการบริหารงานด้านการเงินและการเงินทำให้ผู้บริหารมองเห็นแนวทางในการจัดการและแก้ไขปัญหานั้นอาจเกิดขึ้นกับขั้นตอนการทำงานได้ และประสบการณ์จะเป็นเครื่องชี้ในการทำงาน ปรับและแก้ปัญหาลงเฉพาะหน้าได้ และช่วยในการตัดสินใจที่เชื่อต่อการทำงานได้ดีกว่า อีกทั้งผู้บริหารที่ทำงานมานานจะมีวุฒิภาวะในการทำงานด้านการเงินสูง มีความชัดเจนในเรื่องระเบียบและวิธีปฏิบัติได้ดีกว่า

๕. กำนกิจกรรนักเรียน

ปัญหาการบริหารงานกำนกิจกรรนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ปานกลางและเป็นลำดับที่สี่ของปัญหาการบริหารงานทั้งหมด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะงานกำนกิจกรรนักเรียนในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นระดับแรกที่เริ่มเปิดกว้างในการสอนกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเปิดสอนกิจกรรมในลักษณะชุมนุมหรือกลุ่มสนใจทางวิชาการต่าง ๆ การจัดกิจกรรมเนื่องในโอกาสหรือวันสำคัญ ๆ เพื่อสนองความต้องการฝึกทักษะ ค่านิยมและวัฒนธรรมไทยให้กับผู้เรียน และเพื่อให้การจัดกิจกรรมเป็นไปอย่างไค้ผลโรงเรียนจึงต้องจัดหาและเตรียมบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งอาจต้องติดต่อประสานงาน เชื้อเชิญวิทยากรหรือผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้นำของท้องถิ่น มาเป็นวิทยากรพิเศษหรือมาร่วมกิจกรรมด้วย ซึ่งเรื่องดังกล่าวล้วนอาจเกิดปัญหาและข้อขัดข้องได้ทั้งสิ้น

เมื่อพิจารณาถึงข้อปัญหาปรากฏว่า มีปัญหาอยู่ทั้งสามระดับ ข้อปัญหาที่อยู่ในเกณฑ์สูง คือ ความเพียงพอของบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะด้านในการจัดกิจกรรมนักเรียน

ซึ่งปัญหาที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ได้แก่ การวางแผนรับนักเรียนใหม่ประจำปี และปัญหาเสกติดให้โทษทั้งจากภายนอกและภายในโรงเรียน ส่วนข้อปัญหานอกนั้นอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

การที่ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า ความเพียงพอของบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะด้านในการจัดกิจกรรมนักเรียน เป็นปัญหาอยู่ในเกณฑ์สูง แสดงว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนกิจกรรมต่าง ๆ ส่วนมากยังขาดแคลนครูผู้สอนกิจกรรมประจำที่มีความชำนาญเป็นพิเศษ หรือครูสอนกิจกรรมที่ผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งที่ผ่าน ๆ มาเป็นการสอนเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเป็นคาบเป็นสัปดาห์ ๆ ไปตามแต่ครูผู้สอนจะคิดขึ้นได้ เพราะครูสอนกิจกรรมต่าง ๆ ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมมาก่อนยกเว้นกิจกรรมเนตรนารี ถูกเสนอและอนุภาซาท ทางออกที่น่าจะช่วยโรงเรียนได้ก็คือ น่าจะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น หน่วยงานพิเศษ หรือกลุ่มโรงเรียนจัดอบรมครูผู้สอนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เปิดในโรงเรียน เพื่อให้มีความรู้ความชำนาญในการจัดกิจกรรมและจะช่วยให้การจัดกิจกรรมในโรงเรียนต่าง ๆ มีลักษณะและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วินัย จินดาวรรณ (วินัย จินดาวรรณ ๒๕๒๔ : บทคัดย่อ) ที่พบว่า งานด้านกิจการนักเรียนที่เป็นปัญหาคือ ขาดแคลนงบประมาณ อาคารสถานที่เฉพาะ และขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านโดยเฉพาะด้านสุขภาพพลานามัยและค่านิยม และผลการวิจัยของ อารี ไชยราช (อารี ไชยราช ๒๕๒๓ : ๔๙) ที่พบว่า ปัญหาในการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนอย่างหนึ่งก็คือ ขาดบุคลากรที่เหมาะสมในการบริหารกิจการนักเรียน

ส่วนข้อปัญหาที่เกี่ยวกับ การวางแผนรับนักเรียนใหม่ประจำปี และปัญหาเสกติดให้โทษทั้งจากภายนอกและภายในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยของปัญหาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อารี ไชยราช (อารี ไชยราช ๒๕๒๓ : ๔๙) ที่พบว่า การวางแผนรับนักเรียนใหม่ประจำปีเป็นงานที่จัดทำได้มากที่สุด ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีแผนการรับนักเรียนที่ถาวรอยู่แล้วและโรงเรียนมักจะรับนักเรียนได้ไม่เต็มตามแผนเพราะนักเรียนเรียนก่อนน้อย จะมีบ้างบางแผนการเรียนที่มีนักเรียนมาสมัคร เรียนมากเกินไปเกินจำนวนที่ต้องการ เช่น แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ หรือสังคม-ภาษา เป็นต้น ซึ่งทางโรงเรียนก็แก้ปัญหาโดยการสอบคัดเลือก ในส่วนที่เกินก็ให้เรียนแผนการเรียนอื่น

โรงเรียนที่มีปัญหาบ้างในเรื่องนี้ก็อาจเป็นโรงเรียนในตัวเมืองเป็นโรงเรียนเก่าที่มีชื่อเสียง ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนแต่ก็มีน้อยโรงเรียนจะอย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงค่าเฉลี่ยรวมแล้วก็ยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ส่วนปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษนั้นอาจเนื่องมาจากชุมชนส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นชุมชนแบบปึก ใครทำอะไรที่ไหนมักจะรู้โดยทั่วกันจึงทำให้ครูอาจารย์และผู้ปกครองร่วมมือกันติดตามและแก้ปัญหาได้เพราะเด็กส่วนใหญ่อาศัยอยู่และมีภูมิลำเนาในเขตที่ครูอาจารย์สามารถไปมาหาสู่ได้สะดวก กอปรกับการวิจัยครั้งนี้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนมากอยู่ในชนบท ปัญหายาเสพติดให้โทษจึงไม่ปรากฏ ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของ สุรัชย์ ชินโย (สุรัชย์ ชินโย ๒๕๑๕ : ๓๕) พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนในเขตการศึกษา ๑๐ ก็คือ ปัญหายาเสพติดให้โทษ และผลการวิจัยของ นพชัย ฐธรรม (นพชัย ฐธรรม ๒๕๓๓ : ๕๒) ที่ทำการวิจัยในเขตการศึกษา ๑ พบว่า พฤติกรรมเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียนในเชิงนิเสธที่ครูฝ่ายวิชาการเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างเพศของนักเรียนและปัญหายาเสพติดให้โทษ

เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานโดยแยกตามประสบการณ์ในการบริหารงานกับการศึกษา ปรากฏว่า ประสบการณ์ในการบริหารงานและการศึกษาวิชาการบริหารการศึกษาไม่เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อความแตกต่างในระดับนัยสำคัญทางสถิติ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงค่าเฉลี่ยของปัญหา พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหารงานต่ำกว่า ๒ ปี มีปัญหามากกว่าทุกกลุ่มประสบการณ์ รองลงมาคือ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ระหว่าง ๒ - ๑๐ ปี และผู้บริหารที่มีประสบการณ์สูงกว่า ๑๐ ปีขึ้นไปตามลำดับ แต่ผู้บริหารที่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษากลับมีค่าเฉลี่ยของปัญหามากกว่าผู้บริหารที่ไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษา ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า ผู้บริหารที่เล่าเรียนมาทางงานนี้มองเห็นงานและขอบข่ายของงานได้กว้างและลึกกว่านั่นเอง

ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนเมื่อแยกตามขนาดของโรงเรียน ปรากฏว่า ขนาดของโรงเรียนส่งผลต่อความแตกต่างในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า คู่ที่แตกต่างกัน คือ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กกับผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาน้อยกว่าผู้บริหาร

โรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งก็เป็นไปตามสภาพที่เป็นจริง โรงเรียนขนาดใหญ่มีปริมาณงานมาก
จำนวนนักเรียนและบุคลากรมากกว่าย่อมมีเรื่องราวและปัญหามากกว่า

๖. ด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน

ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน
มีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และเป็นปัญหาอยู่ในลำดับสุดท้ายของปัญหาภารกิจทั้งหมด
ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นไปได้สองกรณี คือ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นไปได้ด้วยดี
น้อยที่น้อยอาศัยซึ่งกันและกันลำดับของปัญหาจึงลดน้อยถอยลง อีกกรณีที่หนึ่งอาจเป็นไปได้ว่า
ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญและความสนใจกับงานด้านนี้น้อยไปเพราะอาจเห็นว่า
มีผลกระทบโดยตรงต่องานการศึกษาภายในอื่น ๆ ไม่ชัดเจน

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศักดิ์ เรือนใจมัน (เพ็ญศักดิ์
เรือนใจมัน ๒๕๑๕ : ๑๓๔) และ นพชัย ฐิธรรม (นพชัย ฐิธรรม ๒๕๒๓ : ๕๒)
ที่พบว่า การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนทำได้น้อยเป็นลำดับสุดท้ายและ
น้อยที่สุดในจำนวนห้าด้าน แต่แตกต่างไปจากผลการวิจัยของ ประเสริฐ ขาวงษ์
(ประเสริฐ ขาวงษ์ ๒๕๒๔ : ๖๐) ที่พบว่า งานด้านนี้มีปัญหาอยู่ในลำดับที่สองรองจาก
ด้านธุรการและการเงินเท่านั้น และระดับของปัญหาแตกต่างไปจาก อารี ไชยราช
(อารี ไชยราช ๒๕๒๓ : ๔๐) ที่พบว่า ปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์โรงเรียน
กับชุมชนมีปัญหามากอยู่ในเกณฑ์น้อย

เมื่อพิจารณารายละเอียดของปัญหา พบว่า ไม่มีข้อปัญหาใดเลยที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน
เกณฑ์สูง ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า โรงเรียนในถิ่นกันดารเป็นโรงเรียนที่ก่อตั้งขึ้นโดยการสนับสนุน
ของชาวชนบท ความรู้จึงมักคุ้นระหว่างครูอาจารย์กับชาวบ้านจึงมีมาก เมื่อโรงเรียน
มีโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชุมชนจึงดำเนินการไปด้วยดี และผู้บริหารโรงเรียนอาจได้
แสดงบทบาทของตนเองในงานด้านนี้อย่างดี คือ ได้กำหนดรูปแบบหรือแนวทางการประสานงาน
เป็นผู้ประสานงาน เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงนำความรู้วิชาการใหม่ ๆ สู่ชุมชน และ
เป็นผู้แก้ปัญหาชุมชน (ปรีชา คัมภีรปกรณ ๒๕๒๖ : ๑๒๑ - ๑๒๓)

ส่วนข้อปัญหาที่อยู่ในเกณฑ์ค่าไถ่แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชน ผู้ปกครองเข้ามาใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน การให้นักลากรในโรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วม ช่วยเหลืองานและประเพณีต่าง ๆ ในชุมชน ความศรัทธาของชุมชนที่มีต่อคณะกรรมการในโรงเรียน ความสามารถในการปรับตัวของครูอาจารย์ต่อประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของครูอาจารย์ในการประสานงานกับหน่วยราชการอื่น ๆ เพื่อพัฒนาชุมชน การยอมรับนับถือระหว่างครูอาจารย์กับผู้ปกครองและผู้นำท้องถิ่นในชุมชน และการปรับตัวของผู้บริหารต่ออิทธิพลจากภายนอกโรงเรียน ซึ่งแสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้ดำเนินการจัดการ ปฏิบัติงาน และ เลือกว่าน่วยทำงานในแต่ละข้อที่กล่าวมาแล้วอย่างคึกฉั่นไม่เกิดปัญหา ในทางที่เป็นไปได้ โรงเรียนกลับมีผลกระทบต่อชุมชนมากกว่าชุมชนจะนำผลกระทบมาสู่โรงเรียน

เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานโดยแยกตามขนาดของโรงเรียน ประสิทธิภาพการบริหารงาน และการศึกษา ปรากฏว่า ประสิทธิภาพไม่ส่งผลต่อความแตกต่างในระดับนัยสำคัญทางสถิติ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงค่าเฉลี่ยของปัญหาแล้ว พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า ๒ ปีมีค่าเฉลี่ยของปัญหามากกว่าทุก ๆ กลุ่มประสบการณ์ และผู้บริหารที่มีประสบการณ์สูงกว่า ๑๐ ปีขึ้นไปมีค่าเฉลี่ยของปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนน้อยกว่าทุกกลุ่มประสบการณ์

เมื่อเปรียบเทียบโดยแยกตามขนาดของโรงเรียนและการศึกษา ปรากฏว่า ส่งผลต่อระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กกับผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่เป็นคู่ที่มีปัญหาการบริหารงานที่แตกต่างกัน และผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยของปัญหาน้อยกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ แสดงว่า โรงเรียนมัธยมศึกษานขนาดเล็กซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนใหม่เปิดดำเนินการไม่เกินกว่าสิบปี และในระยะเริ่มแรกชุมชนช่วยเหลือและให้การสนับสนุน เพราะสาเหตุการก่อตั้งอย่างหนึ่งมาจากแรงผลักดันของชุมชนที่ต้องการส่งบุตรหลานของตนเองเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่อยู่ใกล้บ้านสามารถไปกลับระหว่างบ้านกับโรงเรียนได้สะดวก การดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนและของชุมชนต่างก็ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความใกล้ชิดระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงมีอยู่ในระดับสูง ซึ่ง อารี ไชยราช (อารี ไชยราช ๒๕๒๓ : ๕) ที่ทำการวิจัย

ปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับตำบล ในเขตการศึกษา ๑๐ ก็พบว่า การบริหารความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนนั้น ข้อที่จัดทำได้มากที่สุดคือ ครูและโรงเรียน ร่วมกับท้องถิ่นในงานประเพณีต่าง ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กกับชุมชนนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างดี ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ นั้นเนื่องจากมีปริมาณงานมากขึ้น ตามขนาดของโรงเรียน เด็กนักเรียนมาจากที่ต่าง ๆ กันจากหลายท้องที่ การที่โรงเรียน จะติดต่อสัมพันธ์กับผู้ปกครองให้ทั่วถึงนั้นเป็นไปได้ยาก เพราะภารกิจของผู้บริหารมีมาก อย่างหนึ่ง และผู้ปกครองส่วนใหญ่อาจเห็นว่าโรงเรียนเป็นของรัฐมีเงินงบประมาณมาอุดหนุน และสามารถเลี้ยงตัวเองได้จึงไม่ใส่ใจหน้าที่ของประชาชนที่จะต้องให้ความช่วยเหลือการงานใด ๆ ของโรงเรียน ทั้งได้เสียค่าเล่าเรียนให้กับโรงเรียนแล้วจึงเป็นหน้าที่ที่ทางโรงเรียนจะ รับผิดชอบและดำเนินการเองแต่ฝ่ายเดียว งานด้านนี้ของโรงเรียนขนาดใหญ่จึงมีปัญหา แตกต่างกับโรงเรียนขนาดเล็ก

ส่วนการเปรียบเทียบเมื่อแยกตามการศึกษา ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่เคย ได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษามีปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกับผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษามากกว่า ซึ่งแสดงว่า ทางสถิติ โดยผู้บริหารที่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษามีปัญหามากกว่า ซึ่งแสดงว่า ผู้บริหารทั้งสองกลุ่มมีระกับการวิเคราะห์ปัญหาและการให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานด้านนี้ แตกต่างกันนั่นเอง

ข้อปัญหาเพิ่มเติมที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่สาม ซึ่งมีปัญหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และเกณฑ์สูง มีดังนี้

๑. คำนมูคลากร มีปัญหาเพิ่มเติม คือ มูบุคลากรขาดคุณภาพและความรับผิดชอบ การพิจารณาความถี่ความชอบแบบสองชั้นควรยกเลิกเพราะทำให้แตกความสามัคคีควรจัดในลักษณะเงินสมนาคุณแทน การผลิตครูไม่มีคุณภาพ สถาบันผลิตครูไม่ได้ผลิตคนที่จะไปเป็นครู ให้มีวินัย ยึดระเบียบคำสั่งและกฎหมาย ครูที่สอนครูส่วนหนึ่งยังไม่เป็นแบบฉบับของครูที่จะไปประกอบอาชีพครู มูบุคลากรบางส่วนไม่กระตือรือร้นในการทำงานและขาดความรับผิดชอบ ระบบการบริหารงานมูบุคคลยังยึดถืออาวุโสทำให้การบริหารงานไม่ได้ดีเท่าที่ควร เพราะมูบุคลากรที่มีความพร้อมแก่ขาดอาวุโสมักจะถูกละเลยและโหม่งจากมูอาวุโสเสมอ มูบุคลากรทำงานก้าวก่ายหน้าที่ยูอื่น มีมูบุคลากรจำนวนหนึ่งไม่รู้จักสถานการณ์ของตนเองมอเห็นผลที่ได้จากการให้การ เรียนการสอนนักเรียนเป็นสิ่งที่สมควรได้รับผลตอบแทน มูบุคลากรบางส่วนมีความรู้ความสามารถและความคิดสร้างสรรค์ดีแต่ไม่กล้าแสดงออกต่อส่วนรวม การยืมตัวครูไปช่วยราชการควร เป็นช่วงปิดเรียนหรือช่วงที่ยังไม่ทำการสอนเพราะมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดสอนแทน ต้องจัดการวางสอนใหม่โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง

๒. คำนวิชากร มีปัญหาเพิ่มเติมคือ ครูเข้าใจหลักการ ปรัชญา และวิธีการ การประเมินผลน้อยมากมอเข้าใจกันนำมาปฏิบัติบ้างเป็นบางส่วน การสอนของครูยึดแบบเรียน ไม่ยึดจุดประสงค์ ครูอาจารย์ไม่นิยมเชคเวลาเข้าสอนให้เป็นปัจจุบัน ไม่สนใจสอนให้ครบ เวลาและจำนวนคาบที่ก่าหนดให้ การนิเทศจากหน่วยงานภายนอกโดยเฉพาะจากศึกษานิเทศก์ ยังช่วยโรงเรียนได้น้อยมาก ครูอาจารย์ไม่วัดผลตามจุดประสงค์ ยังใช้วิธีการสอนแบบเก่า กับหลักสูตรใหม่ ไม่เชื่อฟัง ปรึกษา และให้ความเกรงใจหัวหน้าหมวดวิชาเท่าที่ควรทำให้ งานบางอย่างไม่เป็นไปตามเป้าหมาย การสอบแก้ตัวระเบียบไม่ก่าหนดจำนวนครั้งทำให้ นักเรียนขาดความสนใจที่จะแก้ทั้งช่วงไวนานทำให้เกิดภาระแก่ครูผู้สอนและนายทะเบียน

๓. ด้านธุรการการเงินและบริการ มีปัญหาเพิ่มเติม คือ การจัดสรรงบประมาณหมวดสาธารณูปโภคไม่เพียงพอตามข้อมูลรายจ่ายในปัจจุบัน โรงเรียนขนาดเล็กเก็บเงินบำรุงการศึกษาไม่เพียงพอ ครั้นจะเก็บมากก็เป็นการกั้นเด็กไม่ให้เข้าเรียน การใช้เงินบำรุงการศึกษาไม่ตรงตามแผนงานหรือเป้าหมายที่วางไว้ ใช้เงินบำรุงการศึกษาไม่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน การใช้เงินตอบแทนเป็นค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะแก่วิทยากรที่เชิญมา

๔. ด้านกิจการนักเรียน มีปัญหาเพิ่มเติม คือ สุขภาพอนามัยของนักเรียนไม่ดีพอ การคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนรอบแรกจะมีจำนวนน้อยส่วนมากจะมารอบสองซึ่งตกค้างมาจากปีอื่น เด็กพวกนี้จะน้อยกว่าทางด้านสติปัญญา ความประพฤติและความรับผิดชอบ มีบ้างที่ขอมก่อบุญหาให้แก่ครูอาจารย์เพราะชอบก่อกวน ผิดระเบียบวินัยของโรงเรียนชักชวนเพื่อนไปในทางเสียหาย ขาดการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถเฉพาะตัวให้แสดงออก

๕. ด้านอาคารสถานที่ มีปัญหาเพิ่มเติมคือ การเพิ่มของนักเรียนแต่ละปีอยู่ในอัตราน้อยทำให้โรงเรียนขยายตัวไม่ได้กลายเป็นโรงเรียนบอนไซ โรงเรียนงานไม่เพียงพอทำให้นักเรียนไม่ได้ฝึกงานตามหลักสูตรเท่าที่ควร หอประชุมไม่พอเพราะตอนของงบประมาณสร้างถือนาคตามจำนวนนักเรียนขณะนั้น น่าจะพิจารณาตามแผนเมื่อเต็มรูป

๖. ด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน มีปัญหาเพิ่มเติม คือ โรงเรียนตำบลการคมนาคมติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานและส่วนราชการอื่นไม่สะดวกและล่าช้า ความพร้อมของผู้ประกอบการในการสนับสนุนให้บุตรหลานเรียนต่อ เนื่องจากต้องเสียค่าเล่าเรียนแต่ถ้าไปทำงานรับจ้างนอกจากจะไม่เสียเงินแล้วยังมีรายได้ช่วยเหลือครอบครัวอีกด้วย ชุมชนใกล้เคียงรัศมีสิบกิโลเมตรส่วนหนึ่งถูกชักจูงโดยสภาพภูมิศาสตร์ จากชุมชนธุรกิจหรืออุตสาหกรรมที่จะให้การสนับสนุนการศึกษา ผู้ปกครองไม่ให้ความสนใจมาฟังคำชี้แจงในวันประชุมพิเศษทำให้นักเรียนบางคนกล่าวเท็จกับผู้ปกครองโดยเฉพาะเรื่องเงินจึงทำให้ไม่เข้าใจกัน

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาค้นคว้าปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานีในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. ในการคัดเลือกบุคลากร เพื่อบรรจุแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่แห่งใด ควรให้ผู้บริหารโรงเรียนนั้นมีส่วนร่วมในการคัดเลือกด้วย เพื่อโรงเรียนจะได้บุคลากรที่มีความรู้ความถนัด หรือความสามารถพิเศษนอกเหนือจากคุณสมบัติที่กำหนดไว้ ตรงตามที่โรงเรียนต้องการ

๒. กรมสามัญศึกษาควรจะมีการประชุมอบรมผู้บริหารเป็นประจำทุกปี และควรจัดตั้งสถาบันฝึกอบรมการบริหารการศึกษาโดยเฉพาะขึ้น เพื่อเป็นการยกระดับอาชีพการบริหารการศึกษาให้เป็นอาชีพชั้นสูง อาจจัดตั้งเป็นโรงเรียน สถาบัน หรือวิทยาลัยผู้บริหารการศึกษาชั้นสูง

๓. กรมควรพิจารณาจัดสวัสดิการในเรื่องที่พักอาศัย และควรจะได้รับการสนับสนุนให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจังเพียงพอกับความต้องการโดยจัดแบบให้กลุ่มอยู่กันได้หลายคน หรือหลายครอบครัว อาจจัดให้ในลักษณะแฟลต หรือบ้านแฝด หรือทาวเฮาส์จะประหยัดได้มากกว่าแบบเป็นหลัง ๆ อย่างปัจจุบัน รวมทั้งพิจารณาจัดสรรงบประมาณไว้โรงเรียน โดยอาจให้มาทั้งหมดหรือแบ่งอัตราส่วนระหว่างกรมต่อโรงเรียนสำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่ยากจน

๔. ควรกำหนดบทบาทของกลุ่มโรงเรียนให้เด่นชัดในการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาให้กับโรงเรียนภายในกลุ่มที่มีปัญหาการบริหารงานค้ำจนงบประมาณ บุคลากร และวิชาการ กรมสามัญควรส่งเสริมสนับสนุน เรื่องนี้อย่างจริงจังเพราะจะสามารถช่วยเหลือโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางได้มาก รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนจะมีขวัญและกำลังใจดีขึ้น ไม่รู้สึกโดดเดี่ยว

๕. ควรมีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนผู้บริหารโรงเรียนในช่วงเวลาไม่เกินสี่ปี เพื่อเป็นการหาประสบการณ์ในการบริหารงาน และเป็นการป้องกันการสร้างอิทธิพลขึ้นในหน่วยงาน และเป็นการแก้ในเรื่องการล้างานหรือไม่กระตือรือร้นในการทำงาน

๖. กรมควรพิจารณาจัดสรรอัตราตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการการเงินให้กับโรงเรียนที่ยังไม่มี รวมทั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกโรงที่จัดใหม่เพื่อช่วยลดปัญหาเหล่านี้

๗. การบรรจุบุคลากรใหม่ควร เน้นด้านวิชาชีพให้มาก งดการบรรจุครูอาจารย์ด้านวิชาสามัญ และให้มีการเลื่อนไหลครูผู้สอนวิชาสามัญโดยให้สอนได้ทั้งวิชาเอก วิชาโท และวิชาอื่น ๆ ที่ทันยุค ไม่เจาะจงสอนเฉพาะวิชาเอกเท่านั้น จะช่วยลดปัญหาทางด้านงบประมาณของกรม และด้านบุคลากรในโรงเรียน

๘. กรมสามัญควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งโครงการสหกรณ์ร้านค้าขึ้นในระดับโรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนเพื่อช่วยลดภาวะเศรษฐกิจของครู

๙. การกำหนดแผนเต็มรูปของโรงเรียนมัธยมศึกษาควรมีขีดจำกัด ไม่ควรให้เป็นขนาดใหญ่เกินไป

๑๐. การคัดเลือกและช่วยเหลือผู้บริหารโรงเรียนในดินยากจน กรมจะพิจารณาประสิทธิภาพในการบริหารงานด้วย

ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษาปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอื่น

๒. ควรศึกษาปัญหาการบริหารงานแต่ละด้านอย่างใกล้ชิดอย่างหนึ่งให้ลึกและกว้างในลักษณะของผู้บริหาร ครูอาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

๓. ควรศึกษามิจจัยอื่น ๆ ที่สนับสนุนทางการเงิน รายได้ของบุคลากรในโรงเรียนที่ได้มาอุดหนุนทำให้ความเป็นอยู่ของครูดีขึ้น

๔. ควรศึกษามิจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้บริหารโรงเรียน

๕. ควรศึกษาความต้องการของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนในสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการบริการทางการศึกษา

๖. ควรศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับตำบล และโรงเรียนรอบนอกในอนาคตก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล วิไลภา "การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของประเทศไทยและประเทศใกล้เคียง"
เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา หน่วยที่ ๑ - ๗ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช ๒๕๒๕, ๔๙๕ หน้า
- กมล วิไลภา และคนอื่น ๆ "การเงินและการงบประมาณในโรงเรียนมัธยม" เอกสาร
การสอนชุดวิชาการจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา หน่วยที่ ๔ - ๑๕ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช ๒๕๒๖, ๓๘๑ หน้า
- เกียรติศักดิ์ นาคประสิทธิ์ การศึกษาสมรรถภาพการบริหารการศึกษาประชาบาลของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมสามัญศึกษา และเทศบาล ในเขตการศึกษา ๒
ศรีสุราษฎร์ธานี กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๑๗,
๖๖ หน้า อักษรนำ
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา :
การอบรมครูใหญ่/ประธานกลุ่มโรงเรียน การวิจัยแบบทดสอบเรื่องการจัดองค์การและ
ระบบการบริหารโรงเรียนประชาบาล ๒๕๑๑, ๔๐ หน้า
- สรุปผลการสัมมนาเรื่องปัญหาการบริหารโรงเรียนประชาบาลของครูใหญ่
โรงเรียนประถมศึกษา ๓ คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๓๐
กันยายน ๒๕๑๖ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ๒๕๑๐, ๗๒ หน้า
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน วารสารเศรษฐกิจและ
สังคม ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๑๕, ๗๒ หน้า
- ศูนย์ประสานงานพัฒนาชนบทแห่งชาติ ขยายมีนาชนบทยากจน ประจำปี ๒๕๑๖
โรงเรียนชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด ๒๕๑๖, ๑๔๒ หน้า
- โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์ "การบริหารงานตามระบบการมีนาชนบทแนวใหม่" ชนบทไทย
๒๕๑๕ พิมพ์ที่ ยูนิคส์พับลิเคชั่น กรุงเทพมหานคร ๒๕๑๖, ๑๕๕ หน้า

โชสิต ปันเปียมรัมย์ "ความยากจนในชนบทอีสาน : สาเหตุและความหนาแน่นของปัญหา"

พัฒนาบริหารศาสตร์ ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๒ เมษายน ๒๕๒๔

จันทิพย์ กลีบเมฆ "ปัญหา ปัญหาในโรงเรียนยังมีมาก" หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน

ฉบับประจำวันอังคารที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๒๔, หน้า ๖

เจือ หมายเจริญ "การบริหารงานธุรการในโรงเรียน" การจัดทำโรงเรียนมัธยมศึกษา

หน่วยที่ ๑ - ๓ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ๒๕๒๕, ๔๗๕ หน้า

เฉลิม แซ่มชอบ งานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคใต้ ปริญญาทิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร ๒๕๑๘, ๑๐๑ หน้า อักสาเนา

ชัชวาลย์ อามาศย์มณี งานบริหารการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา ๔

วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๑, ๑๓๔ หน้า อักสาเนา

ซารี นณิศรี "การบริหารงานวิชาการโรงเรียน" วารสารวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ๙ (๑) มิถุนายน - ตุลาคม ๒๕๒๕, หน้า ๖๕-๖๖

ฐศรี สนิทประชากร การประถมศึกษา วัชรการพิมพ์ ๒๕๒๒, ๓๓๐ หน้า

ชัยบุษย์ ศรีขจร การบริหารงานผ่านปกครองของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่

ในเขตการศึกษา ๓ วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๔, ๑๔๖ หน้า

อักสาเนา

ทวี ทองสว่าง การศึกษาสถานภาพการใช้อาคารสถานที่และกำลังครูของโรงเรียนรัฐบาล

ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา - ชนบุรี ปีการศึกษา ๒๕๑๓ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัย

วิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๔, ๒๐๔ หน้า อักสาเนา

ทองขาว โศทรโยธา งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา ๑๑

วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๑, ๒๒๓ หน้า อักสาเนา

ทรงศักดิ์ ศรีกาพินธุ์ "หลักการบริหารทั่วไป" การอบรมผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดกรมสามัญศึกษา กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ม.ป.ท. ๒๕๑๘ เล่ม ๑

(หน้าไม่ติดกัน)

นาฏเจลิยว สุมาวงศ์ "ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน" การบริหารการศึกษา และประถมศึกษา จินตทัศน์การพิมพ์ กทม. ๒๕๑๗, ๑๒๕ หน้า

นิพนธ์ รอกภัย โครงสร้างและกระบวนการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดปราจีนบุรี วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๔, ๑๒๕ หน้า
อักษราเนา

นพมาศ วงศ์โสภณ "ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรใน โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา ๔" บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ ปีการศึกษา ๒๕๒๔ ภัคดีวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรือนแก้วการพิมพ์ ๒๕๒๕, ๔๕๐ หน้า
บันลือ พุกขวัน การประเมินศึกษา พิมพ์ครั้งที่ ๒ ไทยวัฒนาพานิช กรุงเทพฯ ๒๕๒๒, ๒๓๐ หน้า

ประกาศ เข็นกลาง "การปฏิบัติงานของผู้ช่วยฝ่ายวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา ๑๑" รวมบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ ปีการศึกษา ๒๕๒๔ ภัคดีวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรือนแก้วการพิมพ์ ๒๕๒๕, ๔๕๐ หน้า

ประสิทธิ์ ศิลาบุตร การวิเคราะห์การใช้อาคารเรียนมาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๒๒, ๑๕๐ หน้า อักษราเนา

ประเสริฐ ขาวขันธ์ ปัญหาการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๒๔, ๑๑๐ หน้า อักษราเนา

ประหยัด กงตาล "ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ ๒๕๒๕" กฎหมายและระเบียบ งานคลัง เล่ม ๑ ฉบับแก้ไขใหม่ ๒๕๒๖ อักษรสารการพิมพ์ ๒๕๒๖, ๓๓๖ หน้า

ปรินญา อังสุสิงห์ เอกสารประกอบการสอน การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๒๑, ๘๒ หน้า อักษราเนา

พนัส หันนาคินทร์ หลักการบริหารโรงเรียน สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด กรุงเทพฯ ๒๕๒๔, ๓๖๓ หน้า

พิสิฐ คงเมือง การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้ วิทยานิพนธ์

ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๑, ๒๒๓ หน้า อัดสำเนา

เพ็ญศักดิ์ เรือนใจมั่น งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา ๕

วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๙, ๑๒๔ หน้า อัดสำเนา

กัญญา สาทร การบริหารการศึกษา รวบรวมโดย นพพงษ์ มุญจกรากุลย์ หัวหน้าภาค

วิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พิมพ์ที่ ศ.ส. การพิมพ์ ๒๕๒๓, ๕๐๔ หน้า

———— หลักการบริหารการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ ๓ สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

กรุงเทพมหานคร ๒๕๑๙, ๕๓๒ หน้า

เมธี บิลันธนาภรณ์ "ครูกับการพัฒนาชนบทยากจน" มิตรครู ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒๒ (กัณฑ์หลัง)

พฤศจิกายน ๒๕๒๔, หน้า ๓๑

นัย สุขเยี่ยม ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนและครูตอบบทบาทการบริหารบุคลากรครูของ

กรุงเทพมหานคร ปรินญาณินท์ คศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๒๐, ๑๒๔ หน้า อัดสำเนา

ระมิด ฝ่ายริบ และคนอื่นๆ รายงานความรู้เรื่องงานประเภทต่าง ๆ ในขอบข่ายของ

กิจการนักเรียนที่ผู้บริหารการศึกษาควรทราบ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๒๐, ๒๔๘ หน้า อัดสำเนา

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการกำหนดพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบท ในแผน

พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๙) พ.ศ. ๒๕๒๔

ฉบับที่ ๒ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๒๕, ๑๕ หน้า อัดสำเนา

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ ๒

โรงพิมพ์วิจิตรการพิมพ์ ๒๕๒๔, ๒๔๒ หน้า

จิตรม กมลฤโกศล งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา ๒

วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๐, ๑๓๒ หน้า อัดสำเนา

วิจิตร วรุตบางกูร การวางแผนผังและพัฒนาสถานศึกษา โรงพิมพ์ชินนัฐการพิมพ์

สมุทรปราการ ๒๕๒๔, ๒๓๗ หน้า

วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร และ สุทธิญา ธีระกุล การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น โรงพิมพ์ชินนัฐการพิมพ์และโฆษณา ๒๕๒๑, ๑๓๘ หน้า

———— การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ ๓ โรงพิมพ์ชินนัฐการพิมพ์ จำกัด สมุทรปราการ ๒๕๒๓, ๑๘๗ หน้า

วิจิตร ศรีสอาน และ คณะ เอกสารการสอนชุดวิชา ประสพการณ์และวิชาชีพการบริหารการศึกษา หน่วยที่ ๑ - ๕ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ๒๕๒๒, ๓๓๔ หน้า

วินัย จันดาวรรณ การบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา ๑๐ วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๔, ๑๕๐ หน้า อักษรานา

วิรัตน์ ศิริบุรณ การศึกษาสมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา ๑๑ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๑๘, ๘๒ หน้า อักษรานา

วิลาศ สิงห์สัย "การบริหารงานบุคคลในระบบราชการ" เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารบุคลากรในโรงเรียน หน่วยที่ ๑ - ๕ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ๒๕๒๕, ๒๐๕ หน้า

วชิ จุลพรหม การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๑, ๒๑๑ หน้า อักษรานา

ศึกษาธิการ, กระทรวง คำสั่งที่ สป. ๕๓๑/๒๕๒๔ เรื่องอำนาจในการอนุมัติจ่ายเงินบำรุงการศึกษา ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๒๔, หน้า ๑ อักษรานา

———— คำสั่งที่ สป. ๔๔๐/๒๕๒๕ เรื่องอำนาจการเก็บรักษาเงินของสถานศึกษา ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๒๕, หน้า ๒ อักษรานา

สงวน สิทธิเลิศอรุณ การบริหารการศึกษา สำนักพิมพ์บรรณกิจ ๒๕๒๓, ๒๓๗ หน้า

สมาน แสงมณี "การพัฒนาชนบทยากจน" รายการสนทนากับชาวบ้านเมือง ไทรทัศน รวมการเฉพาะกิจ ออกอากาศทั่วประเทศ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๒๖

สามัญศึกษา, กรม การศึกษาการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา โรงพิมพ์การศาสนา

๒๕๒๒, ๓๒๒ หน้า

_____ เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา ๒๕๒๓, ๓๗ หน้า

_____ หน่วยศึกษานิเทศก์ คู่มือครูใหญ่ประถมศึกษา โรงพิมพ์คุรุสภา ๒๕๒๔, ๒๒๕ หน้า

_____ คำสั่งที่ ๔๓๔๓/๒๕๒๔ เรื่องการมอบอำนาจการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ การก่อหนี้ผูกพัน และการอนุมัติการจ่ายเงิน ลงวันที่ ๓ ธันวาคม

๒๕๒๔, หน้า ๒ - ๓ อีกสำเนา

สุกิจ จุฑนันท "การบริหารบุคคลแผนใหม่" การบริหารบุคคลในประเทศไทย โรงพิมพ์

สำนักนายกรัฐมนตรี ๒๕๑๔, ๑๑๒ หน้า

สุภา ศิริวิโรจน์ การออกแบบห้องเรียนระดับมัธยมศึกษาเพื่อการใช้สื่อการสอนได้อย่าง

มีประสิทธิภาพ วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๘, ๑๓๔ หน้า อีกสำเนา

สุทิน เนียมพลับ การประถมศึกษาและการศึกษาประชาชน โรงพิมพ์วิสาการพิมพ์ ราชบุรี

๒๕๒๒, ๒๓๕ หน้า

สุเทพ ทองประสิทธิ์ การบริหารโรงเรียนเชิงปฏิบัติการ ภาควิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม ๒๕๒๑, ๔๔๔ หน้า อีกสำเนา

สุพิชญา ชีระกุล การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พิมพ์ครั้งที่ ๒

โรงพิมพ์ขนิษฐการพิมพ์ สมุทรปราการ ๒๕๒๒, ๑๒๕ หน้า

สุพิชญา ชีระกุล กาญจน่า ศรีภักดีสินธุ์ และ วิจิตร (ชีระกุล) วรุตบางกูร การนิเทศ

การศึกษา พิมพ์ครั้งที่ ๔ โรงพิมพ์วิภากร กรุงเทพฯ ๒๕๒๔, ๓๑๒ หน้า

สุภรณ์ ศรีพหล และ กक्षा ทองขาว "หลักการจัดและการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา"

เอกสารการสอนชุดวิชา พฤติกรรมการสอนมัธยมศึกษา หน่วยที่ ๑๑ - ๑๕ มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมมาชิราษ ๒๕๒๔, ๓๓๕ หน้า

สุรัช ชินโย งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา ๑๐

วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๘, ๑๓๗ หน้า อีกสำเนา

สุวัชร ศิลปอนันต์ "งานบริหารครูใหญ่" มิตรครู ๕๔ (๑๕) กันยายน ๒๕๑๒

สุริย กิลปนันท์ และวิจิตร ศรีสอาน "การบริหารงานบุคคลกับการศึกษา" เอกสาร
การสอนครูวิชา การบริหารบุคลากรในโรงเรียน หน้าที่ ๑ - ๕ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช ๒๕๒๕, ๒๐๕ หน้า

สุวรรณ นรพิภกร "การบริหารบุคลากรของผู้นับถือโรงเรียนมัธยมศึกษา ในส่วนภูมิภาค"
สังกักรณสภาผู้ศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปรินญาณินท์ ก.ม. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ฟิลิปปินส์ ๒๕๒๔, ๑๕๖ หน้า อักสำเนา

เดวิมศักดิ์ วิเศษวาทย์ "การบริหารกิจการนักเรียน" มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ฟิลิปปินส์ ๒๕๒๐, ๑๕๓ หน้า

_____ "ปัญหาของกฎเกณฑ์กรรมการศึกษา : ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทฤษฎีที่ควร
กับแบบของปฏิบัติการ" วารสารการวิจัยทางการศึกษา ๘ : ๘ - ๙ มิถุนายน
๒๕๒๑

สมพงษ์ เกษมสัน "การบริหารบุคคลแบบใหม่" สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด
กรุงเทพมหานคร ๒๕๒๓, ๓๔๐ หน้า

สมชาย สุขชาณะ "การใช้เวลาในการบริหารของผู้นับถือโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขต
การศึกษา ๑๑ วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๔, ๑๕๓ หน้า อักสำเนา

สำนักนายกรัฐมนตรี "ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒"
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว ๒๕๒๒, ๕๕ หน้า

อดิเรก รัตนชัย "งานบริหารการศึกษาของผู้นับถือโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา ๓"
วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๐, ๒๐๑ หน้า อักสำเนา

อดิพันธ์ พาพะมา "เกณฑ์การสรรหาและคัดเลือกครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้"
ปรินญาณินท์ ก.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๑๕, ๑๒๔ หน้า
อักสำเนา

อดิรัตน์ ณ นคร และคณะอื่น ๆ "การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา" โรงพิมพ์เชิงเกียรติการพิมพ์
อิมพอร์ต กรุงเทพมหานคร ๒๕๑๔, ๓๓๐ หน้า

เอนก นริฏ์ การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง วิทยานิพนธ์

ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๓, ๑๓๕ หน้า อักษรนำ

อารี ไชยราช ปัญหาการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับตำบล ในเขตการศึกษา ..

วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๓, ๑๘๒ หน้า อักษรนำ

Adair, Aubury Louis. "IOWA Public Secondary School Principals' Perceptions of Importance and Expertise Required to Manage Identified Tasks" Dissertation Abstracts International, Vol. 42 No. 11 May 1982 : 4656 - A

Atwood, Alvin Ray. "A Study of Student Personnel Some Avariable in College of the Church of Nazarene in the United States with Certain Recommendations for Improvement" Dissertation Abstracts, Vol. 34 No. 7 January 1973 : 4402 - A

Beach, Dale S. Personnel : The Management of People at Work, 3rd. ed., New York, Mcmillan Publishing Co., 1975 : 811 p.

Best, John W. Research in Education, 8th., ed., Prentice - Hall, Inc., Englewood, Clifts, N.J. 1964 : 320 p.

Casey, Leo M. School Business Administration, New York, The Center for Applied Research in Education, 1974 : 117 p.

Egloff, John Francis. "Suggested Personnel Functions and Service of an Intermediat School District as Perceived by Constituent K - 12 District Administrators" Dissertation Abstracts International, Vol. 43 No. 2 August 1982 : 317 - A

Faber, Charles F. and Gilbert F Chearon. Elementary School Administration. New York, Holt, Rinchoart and Winston, Inc., 1970 : 395 p.

Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology & Education, 3rd. ed., New York, McGraw - Hill Book Co., 1971 : 496 p.

Ferguson, Ralp B. "A Comparative of Design of Open - Space and Self - contained Classroom School on the Basis of Input as perceived by Various Group and Group Satisfaction of the Outcome" Dissertation Abstracts International, 36 April 1966 : 6392 - A

Flippo, Edwin B. Principle of Personnel Management, 3rd. ed., Tokyo, McGraw - Hill, KagaKusha, Ltd., 1971 : 585 p.

- Nigro, Felix A. Public Personnel Administration, 3rd. ed.,
New York, Harper & Row Publishers, 1973 : 468 p.
- Smith, Edward W. and Others, The Education's Encyclopedia,
Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice - Hall, Inc., 1961 :
914 p.
- Thornton, Ronger W. "A Study of the Design Building Concept of
School Facility Planning as Utilized in Selected Indiana
School System." Dissertation Abstracts International,
37, February 1977 : 4770 - A
- Toshio, Yatsushio. Some Spects of Village life in Northeast
Thailand. Bangkok, USOM, 1963 : 127 p.
- William, Charles Owen. "An In-depth Investigation of Explicit
Tasks Performed by Selected Indiana Junior High School
Principals." Dissertation Abstracts International, 32(9)
1972 : 4909 - A

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร ๑๐๑๑๐

๒๔ มกราคม ๒๕๒๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

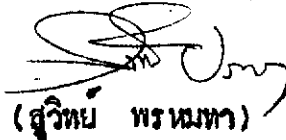
เรียน

กระผม นายสุวิทย์ พรหมพา อาจารย์ ๑ ระดับ ๔ โรงเรียนเนนาศึกษา
อำเภอพนา จังหวัดอุดรธานี ปัจจุบันเป็นนิสิตปริญญาโท ภาควิชาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ปัญหาการบริหาร
งานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตพื้นที่ภาคจนทนาแน
จังหวัดอุดรธานี" เพื่อนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในการวางแผน ปรับปรุง หรือแก้ไขการปฏิบัติงานและปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ดังนั้น
ส่งผลการบริหารการศึกษาโดยส่วนรวมให้ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ดังนั้น จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบแบบสอบถามที่ส่งมาพร้อมหนังสือ
ข้อมูลที่ตรงตามความเป็นจริงเท่านั้นจึงจะทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีบรรลุลตามเป้าหมาย
และเกิดประโยชน์ต่อการึกษา และขอเรียนว่าข้อมูลจากแบบสอบถามที่ท่านตอบมาจะไม่
มีผลกระทบกระเทือนต่อท่านหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด เพราะผู้วิจัยมุ่งึกษาโดยส่วนรวม
และจะเก็บไว้เป็นความลับที่สุด

กระผมหวังอย่างยิ่งที่จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(สุวิทย์ พรหมพา)

นิสิตปริญญาโทวิชา เอกการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ที่ หม ๑๐๐๓/๐๐๘๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒๓ มกราคม ๒๕๒๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายสุวิทย์ พรหมพา เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกบริหารการศึกษ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อเพื่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า
เพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตพื้นที่ปากจนหนาแน่น จังหวัดอุบลราชธานี

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

อาจารย์ทวีบุรณ หอมเย็น ประธาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรินทร์ ประสงค์สม กรรมการ

ซึ่งที่บัณฑิตวิทยาลัยขอความอนุเคราะห์คือ ขอความร่วมมือให้ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ตอบแบบสอบถามในระหว่างเดือน มกราคม - กุมภาพันธ์ ๒๕๒๗ เพื่อเป็นข้อมูลใน
การทำวิทยานิพนธ์

ขอแสดงความนับถือ

(นางวชิรญา บัวศรี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๓๕๑๕๔๖๔

ที่ อบ ๐๐๓/๓๑

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี
ถนนเขื่อนธานี อ.เมืองอุบล ๓๔๐๐๐

๓ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน

ด้วย นายสุวิทย์ พรหมพา นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ราชบัณฑิตยสถาน
วิชาเอกการบริหารการศึกษา มีความประสงค์ขอก่อนเพื่อขอความสะดวกในการตอบ
แบบสอบถาม เพื่อการหาปริญญาโท เรื่อง ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตพื้นที่ยากจนหนาแน่น จังหวัดอุบลราชธานี

จึงเรียนมาเพื่อขอความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกในการครั้งนี้ด้วย
จักขอบคุณมาก.

ขอแสดงความนับถือ

(นายประเสริฐ บรรลุศิลป์)
ศึกษาธิการจังหวัด ทำการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี

โทร. ๒๕๔๒๔๓

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

"ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตพื้นที่ปากจนหนาแน่น จังหวัดอุบลราชธานี"

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีอยู่สามตอน

ตอนที่ ๑ รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามปลายเปิดเพิ่มเติม

ตอนที่ ๑ รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดให้ข้อมูลบางประการที่เกี่ยวข้องกับตัวท่าน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน

☐ หน้าข้อความที่เป็นจริง

๑. โรงเรียนที่ท่านดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารอยู่ในขณะนี้ มีนักเรียนอยู่จำนวนกี่ห้อง

☐ ไม่เกิน ๑๗ ห้องเรียน

☐ ระหว่าง ๑๘ - ๓๖ ห้องเรียน

☐ เกินกว่า ๓๖ ห้องเรียน

๒. ท่านทำหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษามาแล้วกี่ปี

☐ ต่ำกว่า ๒ ปี

☐ ระหว่าง ๒ - ๑๐ ปี

☐ เกินกว่า ๑๐ ปีขึ้นไป

๓. ท่านเคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษามาแล้วหรือไม่ โดยไม่รวมถึงการที่เคยได้อบรม
เตรียมผู้บริหาร หรืออบรมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรของกรมสามัญศึกษา

☐ เคยได้ศึกษา

☐ ไม่เคยได้ศึกษา

ตอนที่ ๒ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

คำชี้แจง โปรดอ่านรายละเอียดของข้อปัญหาแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่า ปัญหาการบริหารงานแต่ละข้อที่เกิดขึ้นจริงในโรงเรียนของท่านอยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่อยู่ทางขวามือโดยปฏิบัติ ดังนี้

ข้อปัญหาที่ท่านเห็นว่า มีปัญหามากที่สุด ต้องรีบแก้ไข ให้กา ✓ ในช่องที่มีปัญหามากที่สุด

ข้อปัญหาที่ท่านเห็นว่า มีปัญหามาก ให้กา ✓ ในช่องที่มีปัญหามาก

ข้อปัญหาที่ท่านเห็นว่า มีปัญหาปานกลาง ให้กา ✓ ในช่องที่มีปัญหาปานกลาง

ข้อปัญหาที่ท่านเห็นว่า มีปัญหาน้อย ให้กา ✓ ในช่องที่มีปัญหาน้อย

ข้อปัญหาที่ท่านเห็นว่า มีปัญหาน้อยที่สุด หรือไม่มีเลย ให้กา ✓ ในช่องที่มีปัญหาน้อยที่สุด

คำนิยามศัพท์เฉพาะ ปัญหาการบริหารงาน หมายถึง สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งของการทำงาน หรือเป็นเหตุให้การทำงาน ไม่สามารถสนองตอบให้เกิดผลในทางที่ดี ไม่เอื้ออำนวย หรือก่อให้เกิดความรู้สึกขัดข้องต่อการบริหารงาน

ข้อที่	ข้อปัญหา	มีปัญหามากที่สุด	มีปัญหามาก	มีปัญหามากปานกลาง	มีปัญหาน้อย	มีปัญหาน้อยที่สุด
๑	<u>งานการบริหารด้านบุคลากร</u> โรงเรียนของท่านได้รับการบรรจุบุคลากรครูที่มีวุฒิ และวิชา เอกตรงตามความต้องการของโรงเรียน					
๒	การจัดครูอาจารย์สอน ตรงตามความถนัดและ วิชา เอกที่เรียนมา					
๓	ความเต็มใจของครูอาจารย์ในการปฏิบัติงาน นอกเหนือจากการ เรียนการสอน					
๔	ความต้องการในการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกครู					

ข้อที่	ข้อปัญหา	มีปัญหามากที่สุด	มีปัญหามาก	มีปัญหามากกลาง	มีปัญหาน้อย	มีปัญหาน้อยที่สุด
๕	การอุทิศเวลาของบุคลากรให้กับการปฏิบัติราชการ					
๖	ความร่วมมือของครูอาจารย์ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา					
๗	ความเพียงพอของบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะอย่างสำหรับบางหน้าที่ที่โรงเรียนต้องการ					
๘	ทัศนคติของครูอาจารย์ที่มีต่อแนวการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่					
๙	ความคล่องตัวในการโอนย้ายบุคลากร					
๑๐	การยืมตัวบุคลากรในโรงเรียนไปช่วยราชการที่อื่น					
๑๑	การประพฤติปฏิบัติตัวในทางที่ดีของบุคลากรครูเพื่อเป็นตัวอย่างแก่ชุมชน					
๑๒	การสนับสนุนและเปิดโอกาสในการไปศึกษาต่อ และเข้าร่วมฝึกอบรม ศึกษามาของบุคลากรครู					
๑๓	การพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรครูในโรงเรียน					
๑๔	การพิจารณาโทษ ความผิดทางวินัยของบุคลากรในโรงเรียน					
๑๕	การใช้สิทธิพิเศษ อิทธิพลของบุคลากรบางคนบางกลุ่ม					
๑๖	ระบียบวินัยและกำลังใจของบุคลากรในการปฏิบัติราชการ					
๑๗	ความเพียงพอและความสะดวกในเรื่องที่พักอาศัย					
๑๘	ภาวะเศรษฐกิจ รายได้รายจ่าย และหนี้สินของบุคลากรในโรงเรียน					

ข้อที่	ข้อปัญหา	มีปัญหามากที่สุด	มีปัญหามาก	มีปัญหามากกลาง	มีปัญหาน้อย	มีปัญหาน้อยที่สุด
๑๙	การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร					
๒๐	การประสานประโยชน์ให้สอดคล้องกับความต้องการ ของทุกกลุ่ม					
๒๑	ความยอมรับนับถือในบรรดาหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ในกลุ่มครูอาจารย์					
๒๒	ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ได้เหมาะสมตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย					
๒๓	มาตรฐานการปฏิบัติงานการสอนของครูอาจารย์					
	<u>งานการบริหารงานวิชาการ</u>					
๒๔	การส่งเสริมให้ครูอาจารย์ได้ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู ก่อนทำการสอน					
๒๕	การเปิดโครงการ เรียนตรงตามความต้องการ ของผู้เรียนและชุมชน					
๒๖	ความเพียรพอและความจริงจังในการสอนซ่อมเสริม					
๒๗	การให้ความร่วมมือของบุคลากรในการจัดครูอาจารย์ เข้าสอนแทน					
๒๘	การเชิญวิทยากรและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก มาบรรยายพิเศษ					
๒๙	การนิเทศการสอนภายในโรงเรียนเพื่อช่วยเหลือครู					
๓๐	การจัดหาและให้บริการเรื่องอุปกรณ์การสอน					

ข้อที่	ข้อปัญหา	มีปัญหามากที่สุด	มีปัญหามาก	มีปัญหามากกลาง	มีปัญหาน้อย	มีปัญหาน้อยที่สุด
๓๑	การใช้สถานประกอบการในวิชาการงานและอาชีพ ในห้องเรียน					
๓๒	การให้บริการและอำนวยความสะดวกในเรื่องของ หนังสือ วารสาร ตำราต่าง ๆ ไว้ให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า					
๓๓	การจัดอบรมครูทางวิชาการ					
๓๔	การสำรวจความต้องการของครูด้านวิชาการ เพื่อการพัฒนา					
๓๕	การช่วยเหลือ ความร่วมมือประสานงานของครูหัวหน้า สายวิชาต่อการบริหารงานวิชาการ					
๓๖	การวัดและประเมินผลตามระเบียบวิธีการประเมินผล					
๓๗	การนำเอาผลการเรียนการสอนมาประเมินเพื่อปรับปรุง					
๓๘	การทำโครงการแนะแนว สถานที่ และอุปกรณ์ การแนะแนวในโรงเรียน					
๓๙	ทัศนคติของผู้ปกครองต่อการเลือกเรียนโครงการเรียน ของนักเรียน					
	<u>งานการบริหารงานอาคารสถานที่</u>					
๔๐	ความสมมูลระหว่างขอบเขตพื้นที่ บริเวณ และสนาม กับจำนวนนักเรียน					
๔๑	ความเพียงพอและความสะดวกของสถานที่นั่งพักผ่อน หย่อนใจในบริเวณโรงเรียน					
๔๒	การปรับ ขยายพื้นที่ของโรงเรียน					

ข้อที่	ข้อปัญหา	มีปัญหามากที่สุด	มีปัญหามาก	มีปัญหามากกลาง	มีปัญหาน้อย	มีปัญหาน้อยที่สุด
๔๓	ความเหมาะสมของระยะทางระหว่างสถานที่ตั้งของโรงเรียนกับชุมชน					
๔๔	ความเหมาะสมของทำเลที่ตั้งของโรงเรียน					
๔๕	ความเหมาะสมในการใช้พื้นที่ของห้องเรียนและอาคารเรียน					
๔๖	ความเพียงพอของแสงและทางระบายอากาศของห้องเรียน					
๔๗	ความมั่นคงถาวรของรั้วโรงเรียน					
๔๘	การเอาใจใส่ตกแต่งอาคาร บริเวณ ถนนในโรงเรียน เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสวยงาม					
๔๙	ความเพียงพอและความสะอาดของน้ำดื่ม น้ำใช้					
๕๐	ความร่วมมือของครูอาจารย์ นักเรียนในการบำรุงรักษาบริเวณโรงเรียน					
๕๑	ความสมดุลเหมาะสมระหว่างการจัดห้องเรียนกับจำนวนนักเรียน					
๕๒	ความสมดุลเหมาะสมระหว่างห้องน้ำห้องส้วมกับจำนวนนักเรียน					
๕๓	ความเป็นสัดส่วนของการจัดห้องเรียน โรงฝึกงาน และห้องบริการอื่น ๆ					

ข้อที่	ข้อปัญหา	มีปัญหามากที่สุด	มีปัญหามาก	มีปัญหามากกลาง	มีปัญหาน้อย	มีปัญหาน้อยที่สุด
	<u>งานการบริหารงานธุรการการเงินและบริการ</u>					
๕๔	ความคล่องตัวในการเบิกจ่ายเงินประเภทต่าง ๆ					
๕๕	ความเป็นสัดส่วนของสำนักงานธุรการ					
๕๖	การจัดระบบจัดเก็บเอกสารต่าง ๆ ในโรงเรียน					
๕๗	การยึดถือระเบียบวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเงิน					
๕๘	ความเพียงพอของอำนาจการเก็บรักษาและใช้จ่ายเงินบำรุงการศึกษาและเงินงบประมาณ					
๕๙	การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ คณะกรรมการการซื้อ การจ้างและการตรวจรับพัสดุ					
๖๐	ระบบการจัดทำบัญชีพัสดุและทะเบียนครุภัณฑ์ให้เป็นปัจจุบัน					
๖๑	ความเพียงพอของบุคลากรที่ทำหน้าที่ธุรการการเงินและบริการกับปริมาณงานที่มีอยู่ประจำ					
๖๒	ความเพียงพอของครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับงานธุรการ					
๖๓	การให้บริการอาหารกลางวันของนักเรียน					
๖๔	การจัดบริการอาหารกลางวัน					
๖๕	ความสม่ำเสมอของการจัดบริการสุขภาพให้กับบุคลากรและนักเรียนในโรงเรียน					
๖๖	การให้ความร่วมมือจากวิทยากร เจ้าหน้าที่จากภายนอกในการจัดบริการสุขภาพ					
๖๗	การจัดให้ความปลอดภัยแก่นักเรียนทั้งในก้นทรัพย์สินและสวัสดิการส่วนบุคคล					

ข้อที่	ข้อปัญหา	มีปัญหามากที่สุด	มีปัญหามาก	มีปัญหามากกลาง	มีปัญหาน้อย	มีปัญหาน้อยที่สุด
	<u>งานการบริหารงานกิจการนักเรียน</u>					
๒๘	การวางแผนรับนักเรียนใหม่ประจำปี					
๒๙	ความสอดคล้องระหว่างแผนของโรงเรียนกับจำนวนนักเรียนที่เข้าใหม่					
๓๐	การสำรวจความต้องการทางการศึกษาของนักเรียน					
๓๑	การจัดทำทะเบียนประวัติการเรียน ความประพฤติ สุขภาพ และปัญหาอื่น ๆ ของนักเรียน					
๓๒	การควบคุมความประพฤติของนักเรียน					
๓๓	การให้ความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียนกับฝ่ายปกครอง					
๓๔	การจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเลือกเรียน					
๓๕	ปัญหาเสียดสีให้โทษทั้งจากภายนอกและในโรงเรียน					
๓๖	การจัดหาทุนการศึกษาให้แก่ นักเรียน					
๓๗	การจัดให้มีการประชุมอบรมจริยธรรม ความประพฤติของนักเรียน					
๓๘	การ เติมนักเรียนของนักเรียน					
๓๙	ความเพียงพอของบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะด้านในการจัดกิจกรรมนักเรียน					
๔๐	การเคารพเชื่อฟังครูของนักเรียน					
๔๑	ความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมของนักเรียน					

ข้อที่	ข้อปัญหา	มีปัญหามากที่สุด	มีปัญหามาก	มีปัญหามากกลาง	มีปัญหาน้อย	มีปัญหาน้อยที่สุด
๔๒	ความเพียงพอของอุปกรณ์ เครื่องมือในการจัดกิจกรรมนักเรียน					
๔๓	ความสม่ำเสมอของการติดตามผล และประเมินผลงานกิจกรรมนักเรียน					
	<u>งานการบริหารด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน</u>					
๔๔	ความสนใจและการมีส่วนร่วมจากบุคลากรในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน					
๔๕	การเปิดโอกาสให้ประชาชน บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน					
๔๖	การเชิญบุคลากรมาประชุมชี้แจงเกี่ยวกับกิจการของโรงเรียน					
๔๗	การให้บุคลากรในโรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วม ช่วยเหลืองานและพิธีการต่าง ๆ ในชุมชน					
๔๘	การจัดให้มีการพบปะสังสรรค์ระหว่างครูและบุคลากร					
๔๙	การนำแนวคิดและข้อเสนอแนะของประชาชนมา เป็นแนวทางในการปรับปรุงโรงเรียน					
๕๐	การจัดให้ความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิตให้แก่ชุมชน					
๕๑	ความร่วมมือของสมาคมผู้ปกครองและครู หรือสมาคมศิษย์เก่าของโรงเรียนในการดำเนินการของโรงเรียน					

ข้อที่	ข้อปัญหา	มีผู้ทบทวนที่ใด	มีผู้ทบทวน	มีผู้ทบทวนกลาง	มีผู้ทบทวน	มีผู้ทบทวนที่ใด
๕๒	การเผยแพร่ข่าวสารกิจการของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ					
๕๓	การออกเยี่ยมพบปะผู้ปกครองโดยคณะครู					
๕๔	ความศรัทธาของชุมชนที่มีต่อคณะครูอาจารย์ในโรงเรียน					
๕๕	ความสามารถในการปรับตัวของครูอาจารย์ต่อประเพณี วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมของชุมชน					
๕๖	การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู อาจารย์ในการประสาน- งานกับหน่วยราชการอื่น ๆ เพื่อพัฒนาชุมชน					
๕๗	ความยอมรับนับถือระหว่างครูอาจารย์กับผู้ปกครอง และผู้นำท้องถิ่นในชุมชน					
๕๘	การปรับตัวของผู้บริหารทออิทธิพลภายนอกโรงเรียน					

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามปลายเปิดเพิ่มเติม

คำชี้แจง ปัญหาการบริหารงานในโรงเรียนที่ผ่านมากในตอนที่ ๒ หากท่านเห็นว่ายังไม่ครอบคลุม หรือเห็นว่ายังมีปัญหาอื่นอยู่อีก ที่นอกเหนือจากในตอนที่ ๒ แล้ว โปรดเขียนเพิ่มเติมและกรุณาระบุระดับของปัญหาคำว่า เป็นปัญหามากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตพื้นที่ปากจนหนาแน่น จังหวัดอุบลราชธานี

บทคัดย่อ
ของ
สุวิทย์ พรหมตา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
มกราคม ๒๕๒๔

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหา
การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในค่านมุลลากร วิชาการ อาคารสถานที่
ธุรการการเงินและบริหาร กิจกรรมนักเรียน และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน
ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่ภาคจนหนาแน่น
จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน ๑๒๔ คนโดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ประสิทธิภาพ
การบริหารงาน และการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า
ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ทดสอบด้วย $t - test$
และ $F - test$

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า

๑. ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยส่วนรวมมีปัญหา
อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้คือ ด้านวิชาการ นมุลลากร
ธุรการการเงินและบริหาร กิจกรรมนักเรียน อาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์โรงเรียน
กับชุมชน

๒. ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่กับผู้บริหารโรงเรียนเล็กมีปัญหาการบริหารงาน
ค่านมุลลากร กิจกรรมนักเรียน และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑, .๐๕ และ .๐๕ ตามลำดับ โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่
มีปัญหามากกว่าในทุกด้าน

๓. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพต่ำกว่า ๒ ปีกับผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ
สูงกว่า ๑๐ ปีขึ้นไปมีปัญหาการบริหารงานค่านมุลลากร และด้านธุรการการเงินและบริหาร
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ ๒ - ๑๐ ปีกับ
ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพสูงกว่า ๑๐ ปีขึ้นไปมีปัญหาการบริหารงานค่านมุลลากรแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพสูงกว่า ๑๐ ปีขึ้นไปมีปัญหา
น้อยกว่าในทุกด้านและทุกกลุ่มประสิทธิภาพ

๔. ผู้บริหารโรงเรียนที่เคยได้ศึกษาและไม่เคยได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษา มีปัญหาการบริหาร งานด้านบุคลากร วิชาการ และด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยผู้บริหารโรงเรียนที่เคยได้ศึกษา วิชาการบริหารการศึกษามีปัญหาการบริหาร งานทั้งสามด้านมากกว่า

ผู้วิจัยยังได้เสนอแนวทางเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการสรรหาบุคลากร เพื่อมุ่ง ประเด็นวิเคราะห์และแก้ปัญหา การจัดสวัสดิการเพื่อสร้างแรงจูงใจ กำหนดขอบเขตบทบาท ความร่วมมือประสานงานระหว่างกลุ่มโรงเรียน การปรับเปลี่ยนหมุนเวียนผู้บริหาร และการจัดสรรงบประมาณ และยังเสนอแนะแนวทางในการวิจัยเพิ่มเติมอีกด้วย

THE ADMINISTRATIVE PROBLEMS OF THE ADMINISTRATORS IN SECONDARY
SCHOOLS UNDER THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION IN
THE POVERTY - STRICKEN AREA OF CHANGWAT
UBON RATCHATHANI

AN ABSTRACT

BY

SUWIT PROMMA

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University
January 1985

The purpose of this research invented to investigate and compare the administrative problems of the administrators in secondary schools as the following aspects: academic affair, personnel management, school facility and plant planning, business - finance and auxiliary service, student affair and school - community relation. The samples were consisted of 124 secondary school administrators in the poverty - stricken area of Ubon Ratchathani, the testing of hypothesis was subjected to school size, administrative experiance of administrators and educational background.

The rating scale questionnaire was prepared by the researcher. The statisticals method for data analysis were the arithmetic mean, the t - test and the one way analysis of variance. Differences between the comparison groups were considered significant at .05 and .01 level.

The results of this study revealed that:

1. The school administrators identified all aspects of administrative problems in the median level. The problems were classified from the highest to the lowest level as the following aspects: academic affair, personnel management, business - finance and auxiliary service, student affair, school facility and plant planning and school - community relation respectively.

2. The administrators from the largest school identified the problems more than those from the smallest. The problems of personnel management, student affair and school - community relation were significance different level at .01, .05 and .05 respectively.

3. The administrators with lower 6 year experiences identified the problems more than those with higher 10 year experiences in the following aspects: personnel management, business - finance and auxiliary service, It was significance different at .05 level. The administrators with 6 - 10 year experiences identified the problems more than those with higher 10 year experiences in the aspect of personnel management. The different was at .05 significant.

4. The administrators with educational administration degree identified more problems than those without in the following aspects: personnel management, academic affair, and school - community relation. The different was at .05 significant.

Some recommendations of researcher were regarding to: participation of administrators concerning personnel recruitment, organizing of seminar and in-service training, enhancement of social welfare program, the determination of the school cluster role especially cooperation among them, job rotation among school administrators and improvement of school finance allocation and also recommended some issues for further study.